ВІСТІ
КОМБАТАНТА

1

ТОРОНТО – НЬЮ-ЙОРК 2012

ВІСТІ КОМБАТАНТА

Рік 2012 Торонто–Нью-Йорк. Ч. 1 (269)

ЗМІСТ

КОМЕНТАР

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ: Наступ на Україну й мовчання патріотичних ягнят 3
Угода опозиції про спільні дії 7

ЛЮДИ, ПОДІЇ, ОПІНІЇ

Олександер НАРОДЕЦЬКИЙ: Надії безнадійної доби 9
Тоталітарні режими ХХ століття: нацистський та сталінський 11
Леонід КРАВЧУК: Про навчання історії в Росії 12
Дивний збіг обставин: Лінкольн чи Кеннеді? 13
Петро ГРИНЧИШИН: Заслужена нагорода 14

УКРАЇНА СЬОГОДНІ

Олександер ДЕНИСОВ: Кого влада боїться? 17
Населення України 18
Блаженніший Любомир ГУЗАР: Як впливати на владу 19
Юрій СИДОРЕНКО: Семінар з проблем трудової еміґрації 20
Україна–серед лідерів із міґрації... 21
Єпископ Богдан ДЗЮРАХ: За виїзд українців за кордон несе відповідальність політична верхівка 22

ЗБРОЙНІ СИЛИ УКРАЇНИ

Янукович змінив Єжеля на Саламатіна 23
Ігор ЛОСЄВ: Яка влада–така армія 24
Петро ПРОЦИК: Національна безпека: обеззброєна країна 28
Українська Армія не готова 31
Миротворці України 32
Україна і Росія створять спільний інженерний батальйон 33

НА ВІЙСЬКОВІ ТЕМИ

Нова військова стратегія США 34
Збіґнєв БЖЕЗІНСЬКИЙ: Україна в геополітичній небезпеці 36
Ігор ГОЛОД: Сотня ім. Т. Шевченка в еспанській громадянській війні . . 37
Самонавідні кулі 16

ІСТОРИЧНІ РОКОВИНИ

Олександер ПАНЧЕНКО: Командир героїв-крутянців Аверкій Гончаренко 39
Глава УГКЦ освятив хрест пам'яті Героям Крут 42
Ярослав КОЛОДІЙ: УПА–заслуга всього народу 43

ВИЗНАЧНІ ПОСТАТІ

Пітер К. НЬЮМЕН: Балада про св. Вацлава 44

ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

Марія ТОМАК: Інтерв'ю з проф. Мартою Дичок 47
Віктор Девіс ГЕНСОН: Столітня війна Німеччини 50

Закінчення на ст. 108

1

2012

ВІСТІ КОМБАТАНТА

ВИДАВЦІ: Головна Управа Об'єднання б. Вояків Українців в Америці, Головна Управа Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

СПІВУЧАСНІ: Братство Українських Січових Стрільців Об'єднання кол. вояків УПА,Броди-Лев Інк., Українська Стрілецька Громада в Канаді

РЕДАКТОР: Роман Колісник

АДМІНІСТРАТОР: Іларій Кушніренко, тел. (416) 247-5039

VETERAN'S NEWS. quarterly published jointly by:
United Ukrainian War Veterans in America, Brotherhood of Former Soldiers of the 1st Ukrainian Division of the UNA.
In association with:
Brotherhood of Ukrainian Sichovi Striltsi, Former Members of the Ukrainian Insurgent Army, Inc.; Brody - Lev. Inc.: Ukrainian War Veterans' Association in Canada

VETERANS' NEWS
P.O. Box 279, Stn. "D", Toronto, ON
Canada M6P 3J9

Статті, підписані прізвищем чи ініціялами автора, не завжди відповідають поглядам редакції.
Редакція застерігає собі право скорочувати статті і справляти мову.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:
В Канаді річна передплата 35.00 дол. В США і інших країнах 35.00 ам. дол.

АДРЕСИ ПРЕДСТАВНИКІВ:

УКРАЇНА
Євген Куцик
вул. Личаківська, 37а/2
м. Львів 79010
Україна—Ukraine
тел. (2) 76-7313

АНГЛІЯ
Mr. S. Wasylko
4 The Hollows. Silverdale
Nottingham, NG11 7FJ
ENGLAND
тел. (0115) 981-8978

АВСТРАЛІЯ
Mr. Wasyl Stanko
3 Jean Ave.
Paradise. S.A. 5075
AUSTRALIA

Typesetting and layout by
Creative Touch COMMUNICATIONS

Printed by

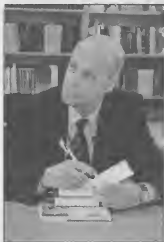
TRIDENT Associates Printing
Українська Друкарня ТРИЗУБ
1-800-216-9136 www.tridentprinting.com

Коментар

Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

НАСТУП на УКРАЇНУ й МОВЧАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ЯГНЯТ

Кілька уваг про нашу ситуацію в зимовому пейзажі

Ізнову–майже до болю знайома ситуація: гнівні заклики з глибин електорату до опозиційних політиків. „Об'єднайтеся!" Дієслово-рекордсмен із усіх українських лексем. Воно звучало і звучить ось уже два десятиліття на всьому нашому політичному просторі. В ньому–заклик до тверезого глузду пошуковців депутатських еполетів. У ньому–гнів на їхню перманентно нераціональну поведенцію, що виказує вперте небажання кооперуватися для досягнення успіху, співпрацювати одне з одним. У ньому–рештки надії на те, що стане можливим те, що так послідно декларують як свою найвищу мету національ-демократи: „Об'єднатися".

Нас од усіх наших бід можуть порятуватися тільки чудеса. Перше: українські патріотичні сили справді об'єднаються. Але це чудо, зважаючи на ментальність наших провідників,–неможливе. І не дурімо себе й народ: цього не буде.

Ніколи не буде. На превеликий жаль. Але ж таки–не буде. Друге чудо–це коли раптово і враз вимруть до ноги всі наші вороги. Чудо таке цілком можливе. Значно можливіше, аніж перше. Про перше можна тільки мріяти та ще можна його обіцяти, особливо ж велемовно про те розводячися напередодні чергових виборів. Огляньмося в нашу пам'ять. Перед початком кожних минулих виборів отамани карликових національ-демократичних партій виразно промовляли в об'єктиви телекамери про те, що ось, мовляв (нарешті!) відбулися важливі переговори очільників політичних сил, які прийшли до висновку: нам необхідно об'єднатися, і тільки тоді ми зможемо виграти вибори; вже розпочато процес об'єднання.

Але надходили вибори, і всі фігуранти переговорів та прес-конференцій кидалися в боротьбу один із одним. І з таким натхненням виливати один на одного компромати, так затято часто позивалися в судах після закінчення виборів, що неодноразово думалося: якби з цією ж енергією та непримиренністю національ-демократи боролися зі своїми

політичними антиподами, то національна справа давно б перемогла в Україні. Зрештою, не раз гадаєш про такі наші „якби". Якби, скажімо, всі, хто проголосував на президентських виборах за Юлію Тимошенко, вийшли на знак протесту проти ганебного судилища над нею на Майдан, то влада повелася б із нею зовсім по-іншому. Або ж якби всі члени партії „Батьківщина", яку очолює Юлія Тимошенко, прийшли під стіни Печерського суду, то вони розібрали б увесь той будинок по цеглині на сувеніри, й суд, очолюваний сумнозвісним Родіоном Кіреєвим, змушений був би виносити зовсім інший–анічим не співзвучний цьому–вердикт. Отаких „якби", за котрими стоять важко збагненні українські парадокси, можна назвати багато. Власне, вся сьогоднішня Україна зіткана з парадоксів. У нас бізнес-групи називаються партіями. У нас безнадійні ліберали чомусь пойменовуються соціял-демократами. У нас шовіністи, які марять повернути Україну в російське ярмо, чомусь фігурують як патріоти України. У нас чомусь кваліфікується як зазіхання на територіяльну цілісність держави заклик утворити новий союз у складі Росії, Білорусії та України (є навіть така партія ЗУБР).

Але це–просто до слова.

Наразі ж ідеться про передчуття виборів і про прелюдію до виборів. Тут маємо разюче дежавю. Чи не всі ті ж самі фіґуранти, ті ж самі сюжети (тільки суди над Тимошенко й Луценком додалися), та ж сама риторика, ті ж самі ілюзії наївніших із електорату, які раді повірити в те, в що їм хочеться повірити, незважаючи на те, що факти свідчать проти їхніх бажань.

Очевидно, ситуація в Україні та й поза Україною у вимірі ставлення світу до України ще ніколи не була такою драматичною. В Україні йде тотальний наступ на все українське. Закрито понад вісім десятків українських шкіл. Усі школи Одеси рішенням одеського Костусєва ґрадоначальника со товаріщі переведено на російську мову навчання. Безжально проводиться зачистка культурно-мистецьких та історико-культурних закладів од національно стурбованих людей. Повсюдно на керівні посади розставляються представники Партії реґіонів. У принципі це було б не так драматично, якби ці представники були людьми україноцентричними. Однак, кажучи відверто, знайти в ПР хоч одного україноцентричного індивіда не вийде навіть при пошуках удень і з вогнем. За дотепним висловом публіциста Ігоря Лосєва, реґіонал-патріот–це настільки ж поширене явище, як сахарський бедуїн–мисливець на полярних ведмедів.

Усе це „рать" антиукраїнська. Чи не всі її чільні представники велемовно розводяться про те, що біло-голубі буквально знемагають від українського патріотизму (здебільшого це звучить як „від націоналістів"), бо, мовляв, саме націоналісти, не дають їм змоги належно і на

всіх рівнях відстоювати українські національні інтереси. От і виходить так, що нині Україна програє на всіх фронтах. Це якщо повірити велемовним речникам реґіоналів, починаючи зі златоуста Миколи Азарова й закінчуючи парляментським Цицероном–Чечетовим.

Реґіонали так зміцнюють Україну і її суверенітет, що вже готові не просто юридично відновити кримський сепаратизм, помножений на російський вектор. Громадськість України чомусь не звернула уваги на такий факт. У Вищому адміністративному суді України за поданням „Народного фронту Севастополь-Крим-Росія" було скасовано Конституцію АРК, ухвалену Верховною Радою України 1998 року. Згідно з нею Крим має статус автономії в складі Української держави.

Тепер сепаратисти роблять другий крок: відновлюватимуть у суді скасовану Конституцію 1992 року. Там Крим має статус незалежного державного утворення, що перебуває з Україною в конфедеративно-договірних стосунках. Захотіли–розірвали альянс з Українською державою. Одне слово, з'являється юридичний аналог Осетії, Придністров'я чи Карабаху на території України.

Жоден із очільників-патріотів не сполошився тим, що Вищий адміністративний суд України рішуче відчиняє двері кримським сепаратистам для виходу зі складу України.

Ще одне зусилля–і Крим, згідно зі своїм поверненим йому колишнім статусом, не тільки знов одержить свого президента на штиб сумнозвісного Мешкова, а й почне ривок у бік Росії. І йому в тому готовно допомагатиме російська фльота, що ніби спеціяльно для цього залишена в Севастополі.

Прикро, що цю загрозу мовчать (чи, може, й зовсім не помічають її) очільники національно-демократичних сил. Зайняті тасуванням імен у списках на вибори та переговорами з грошовими мішками, яким буде продано чимало місць у списках, вони не мають ні часу, ні сил, ні настрою на такі теми.

Ясна річ, усе у Вищому адміністративному суді робиться за погодженням (чи, принаймні, без заперечень) із боку керівництва держави, що водночас є і керівництвом Партії реґіонів. То десь у зовсім іншому світі суди є справді цілком незалежні від влади інституції. Теза про незалежну гілку влади–судову–в Україні серйозно не сприймається навіть школярами. В нас суди стоять струнко перед владою й готовно беруть „під козирок" у відповідь на будь-яке її повеління.

Відверто кажучи, жодна з національно-демократичних сил не веде з суспільством діялогу про нинішню ситуацію в Україні. Є чимало емоційних вигуків про злочинну владу, але немає спокійного аналізу можливих шляхів виходу з винятково драматичної ситуації. Скажімо, суспільство навіть до пуття не поінформоване про те, скільки вже на

сьогодні заборгувала Україна і які борги додадуться їй з волі влади вже завтра.

Так, лунають голоси про те, що владу треба міняти. Все правильно. Але це ми вже „проходили", коли повстали проти „команди" Леоніда Кучми. „Команда" Віктора Ющенка не мала жодного натяку на якісь конструктиви саме в сфері економіки. Ситуація там за 2005-2010 роки значно погіршилася. І, як її підсумок,–зішестя на політичний Олімп „команди" Віктора Януковича.

Тут усе–саме за нашими мірками–нормально. Ненормальність у нас давно прийнята за норму. Тому все це належиться пояснювати людям, які, здається, геть знеохочені до розмов про політику. Так буває у двох випадках. Або суспільство переживає піднесення й у ньому майже все гаразд. Або ж воно поринуло в прірву соціяльної депресії і зневірилося в усіх і в усьому. Чи ж треба уточнювати, який із них маємо в Україні?!

Можна при цій нагоді чимало говорити про російську загрозу (вона є, і вона щодень зростає), про „газові атаки" з боку північного сусіда, про інші зовнішні загрози українській державності. Але найбільша сьогодні загроза–внутрішня. Йде вона від тих, хто мав би стати силою, оплотом і ґарантією державної незалежности України. Йде вона від перманентно розсварених національно-демократичних сил, де запанувало діляжництво, торгашевство, взаємопоборювання, потворний корпоративний еґоїзм. Усі ці давно знайомі обличчя здебільшого набридли масам. За багатьма з них–довгий шлейф неґативу. В багатьох–свої „скелети в шафі". В суспільстві є просто ностальгійна потреба на нові обличчя, на свіжу політичну кров. Але нових дійових осіб ветерани та інваліди національно-патріотичного фронту не пускають на сцену. Вони зайняли проти них кругову оборону. Вони бояться політичної молоді більше, аніж своїх опонентів. Вони по чотири-п'ять разів „ходили" у парлямент–і знову туди йдуть. Вони очолюють упродовж тривалого часу політичні партії, котрі програли все, що можна програти, і давно дишуть на ладан, але не поступаються місцем керівників нікому, бо живуть за принципом: нехай там хоч небо рушиться, а я–вождь на віки вічні. І їм підспівують їхні міні-кліки (за всякі дрібні преференції), а люди від них одходять і одходять–і часто ці партійки можна назвати диванними, бо їхніх членів можна вмістити на одному дивані. І хіба ж можна чогось сподіватися од таких політичних сил?!

Ще ніколи–за всі двадцять літ незалежности–не було в Україні такого сум'яття й безладу в національно-демократичному середовищі. І це особливо небезпечно в контексті похмурої суспільної депресії та економічної кризи.

Ще ніколи виклики перед Україною не були такими серйозними і тривожними.

Що лишається звичайній українській людині?

Їй лишається надія. Надія на те, що після цьогорічних парляментських виборів, на яких вимальовується невесела картина програшу національно-демократичних сил, розпочнеться нарешті процес перезавантаження. На зміну зажирілим від комфорту тиховоддя ветеранам прийдуть люди з молодою групою крови й оновлять увесь політичний пейзаж. І разом із тим осінь гряде небувалими протестними акціями у відповідь на тотальні фальсифікації результатів виборів (а вони неодмінно будуть, бо влада знахабніла до непристойного). Будуть, бо наші патріотичні ягнята мовчать і вдають, що все йде нормально.

Отже, в Україні–не тільки тріскучі морози та розчарування.

В Україні–політичне міжсезоння.

Але після нього розпочинається новий сезон. А ще перед ним народжуються не тільки надії на зміни, а й передчуття змін.

УГОДА ОПОЗИЦІЇ ПРО СПІЛЬНІ ДІЇ: КРОК ДО ОБ'ЄДНАННЯ ЧИ ПОРОЖНЯ ДЕКЛАРАЦІЯ?

22 січня в День Соборности України низки українських опозиційних сил підписали Угоду про спільні дії, в якій задекларували своє прагнення здобути перемогу на парляментських виборах у жовтні 2012 року. Задля цього лідери партій, що підписали документ, домовилися координувати власні дії та виробити єдиний список кандидатів на мажоритарні округи. Втім, уже протягом кількох наступних днів з боку представників різних опозиційних партій почала лунати прихована, а подекуди і явна критика своїх колеґ, що одразу ж поставило під сумнів дієвість укладеної угоди.

Водночас її зміст і характер підписання дав багато приводів для роздумів щодо сучасного стану опозиції в Україні.

Сам факт підписання угоди в День Соборности України став безперечним позитивом для українських опозиційних сил. Сварка та взаємні звинувачення їх представників, які домінували протягом 2010–початку 2011 років, значно підкосили рейтинґи опозиційних партій, тоді як демонстрація єдности на День Незалежности призвела хоч до невеликого, але росту їх популярности. Тому можна очікувати, що спільна акція дасть змогу опозиції певною мірою задовольнити запит великої частини суспільства на скоординованість її дій.

Після ухвалення нового закону про вибори до парляменту 17 листопада 2011 року постала серйозна загроза розколу опозиційних сил. Проте основним гравцям на опозиційному полі все ж удалося знайти спільну мову та принаймні на рівні декларацій закріпити принцип єдиного списку мажоритарників, який дає їм значно більше шансів здобути результат на парляментських виборах.

У восьму сумну річницю відходу у вічність
коханої дружини, улюбленої мами і найдорожчої бабуні,

св. п. НАДІ КОСТРУБИ,

її глибокозасмучений чоловік Евген,
доня Ляриса, сини Орест і Адріян з родинами
у невимовному смутку в молитвах за спокій її душі,
просять Господа, щоб оселив душу покійної в Царстві небеснім,
де немає ні журби, ні смутку, а життя вічне і безконечне.

Вічна їй пам'ять!

У глибокій скорботі біля могили
коханої дружини невтішний дивізійник.

Олександер НАРОДЕЦЬКИЙ
журналіст

НАДІЇ БЕЗНАДІЙНОЇ ДОБИ

Новорічно-різдвяний час цілком природно і традиційно пов'язаний з надіями і очікуваннями як на особистому, так і на суспільно-громадському рівні. У цьому зв'язку фіґура Президента, з одного боку, і усе суспільство, з іншого, зосереджують на собі центральне запитання–а що можна очікувати в Новому 2012 році?

Почнемо з Президента, оскільки від нього персонально і від його команди залежить доволі багато–які зміни можна прогнозувати протягом року і як ці зміни вплинуть на щоденне життя громадян України.

Весь політичний досвід світу, включно з персональним послужним списком Віктора Януковича, може переконливо засвідчити, що жодних серйозних змін не може статися за визначенням. Президент настільки зрозумілий, що його дії можна прорахувати наперед ледве не з аптечною точністю.

Віктор Янукович склався як типаж не сьогодні і не вчора. На ньому навіть піджак сидить як на радянських начальниках.

Він обіцятиме боротьбу з корупцією так, як обіцяли світле майбутнє Хрущов-Брежнєв-Черненко. Він недалеко відійде від своїх колишніх радянських босів у приборканні політичних опонентів.

Зараз нема необхідности влаштовувати масові посадки. Можна зробити вибірковий точковий удар, який справить враження на усіх інших опозиціонерів. Спрацьовує перевірений путінський метод: ударити по Ходорковському, і усі відчують сиґнал небезпеки.

От і стався український варіянт сучасної політичної розправи. Очевидно, що менше за усіх були б здивовані від тюремного вироку Юлії Тимошенко ті самі Хрущов, Брежнєв, Черненко і їм подібні. Віктор Янукович виглядає в їхніх „потойбічних" очах справжнім відмінником. Як, до речі, і Володимир Путін.

Час зупинився

За тим самим радянським визначенням, Віктор Янукович нічого кардинального не зробить, щоб зламати хребет існуючій судовій системі, і не доторкнеться навіть до спроб визволити суд від своєї опіки. Натомість влада на чолі з Президентом використовуватиме усі можливі інструменти державного примусу, аби зміцнити свої позиції і знівелювати дії своїх політичних опонентів до мінімуму. Як усе це до нестями знайоме будь-якому українському громадянинові.

У цьому контексті в уяві багатьох людей в Україні було б дуже штучним пов'язувати ім'я Януковича з надіями, мріями і сподіваннями.

Четвертий Президент доби сучасної незалежности куди більше від його трьох попередників несе у собі серйозні елементи марнотратства часу. В його плянах і програмах майже нема вагомого прориву для країни.

Навіть евроінтеґрація наражається на перешкоди, які влада сама собі створює. Чи не тому у багатьох складається враження, що ні Віктор Янукович, ні його найближчі соратники не второпають, як розпорядитися з отією клятою Европою, і що Азія для них куди більш близька і зрозуміла. І це при тому, що Президент особисто ніколи комфортно не почувався у середовищі московсько-евразійських ентузіястів. Однак навіть цей дискомфорт, або страх, якщо хочете, куди слабкіший, ніж паніка перед лицем демократичного европейського вибору.

Отже, у пляні надій і очікувань ця влада явно демонструє брак енерґетики й інтелектуального наповнення. Все більше і більше людей усвідомлює, що режим виявляється нездатним ні на великі справи, ні на значні перетворення.

Здатність чи нездатність Президента

Якщо поглянути на те, що зроблено за період президентства Віктора Януковича, то виявиться одна дивовижна обставина. Найрішучіший крок, найкардинальніша справа, найзначніший захід, на який пішла влада,–це історичний подарунок російським керівникам, продовження на 25 років оренди військово-морської бази в Севастополі. Одним розчерком пера все було подолано, проіґноровано і перекреслено заради якихось і досі загадкових інтересів.

Здавалося, що ніхто особливо і не тиснув, щоб піти навіть всупереч існуючому законові. Однак Віктор Янукович виявив велетенську витримку і ризикнув. Це був найбільший прояв сміливости Президента. Нічого подібного за масштабом він не продемонстрував після.

Численні аналітики сходяться на тому, що влада відтепер зайнята переважно тим, як саму себе продовжити і не дати жодної можливости опонентам змінити наявний статус-кво.

Що ж тоді залишається суспільству за таких принципово безнадійних обставин? Які сподівання? Які мрії?

По-перше, є одна явно позитивна перевага, практично майже у всіх. Це масовий скепсис щодо можливостей влади кардинально поліпшити ситуацію в країні. Звідси випливає доволі здоровий вихід: розраховувати не „на дядю", а лише на самих себе.

По-друге, саме така безнадійна пора підвищує шанси на появу нових людей, які зможуть викликати довіру і оздоровити країну, державу. Вони, напевно, уже є. Вони ще не звучали, не заявили себе. Суспільство явно втомилося на аґресивно-сірому тлі.

Хай щастить.

(„Радіо Свобода")

ТОТАЛІТАРНІ РЕЖИМИ ХХ СТОЛІТТЯ: НАЦИСТСЬКИЙ ТА СТАЛІНСЬКИЙ

Комітет Парляментської асамблеї Організації з безпеки і співробітництва в Европі (ОБСЕ) з демократії ухвалив резолюцію **„Возз'єднання розділеної Европи", яка прирівнює сталінізм до нацизму і закликає до міжнародного засудження тоталітарних режимів.**

В документі від Росії як учасника ОБСЕ вимагають відмовитися від демонстрацій на славу радянського минулого і позбавити від структур, які „прикрашають історію".

Автори резолюції зазначають, що в ХХ столітті европейські країни постраждали від двох потужних тоталітарних режимів, які несли з собою геноцид і злочини проти людства,–нацистського і сталінського.

Для беззастережного засудження тоталітаризму ОБСЕ запропонувала заснувати **загальноевропейський день пам'яти жертв сталінізму і нацизму,** приурочивши його до підписання пакту Ріббентропа-Молотова 23 серпня 1939 року (цим документом Німеччина та СРСР розділили між собою Европу).

У Москві документ вже визнали „новим політичним демаршем проти Росії", „образливим антиросійським випадом" і „насильством над історією".

„Ті, хто ставить на одну ступінь нацизм та сталінізм, забули, що саме сталінський Радянський Союз поніс найбільші жертви і зробив найбільший внесок до справи звільнення Европи від фашизму",–заявив голова російської делегації в ОБСЕ, заступник глави комітету Держдуми у міжнародних справах Олександер Козловський.

„Рандеву". Карикатура Девіда Ло, опублікована в британській газеті 20 вересня 1939, зображує зустріч Гітлера і Сталіна після поділу Польщі. Гітлер: „Покидьок людства, якщо не помиляюсь?" Сталін: "Кривавий вбивця робітників, я гадаю?"

Як зауважують ЗМІ, образу російської делеґації могли викликати не тільки історичні паралелі. Так, серед заходів із засудження тоталітаризму ОБСЕ пропонує країнам-учасницям відмовитися від „структур і моделей поведінки, націлених на те, щоб прикрасити історію".

Цей пункт Кремль може тлумачити як докір на адресу президента Дмитра Медведєва, який нещодавно створив комісію для **боротьби з фальсифікацією історії**.

З того часу вже трапилося декілька історичних скандалів–на центральних каналах і на сайтах державних відомств

стали оприлюднювати версії, що покладають **провину за початок Другої світової війни зокрема на Польщу.**

Крім того, розвиток цієї теми може мати і конкретні наслідки: у країнах Балтії та в Україні ставиться питання про те, щоб Росія як спадкоємиця СРСР компенсувала „збитки від окупації".

ДОВІДКА:

Організація з безпеки і співробітництва в Європі *(ОБСЕ, англ. Organization for Security and Co-operation in Europe. OSCE)* – до 1995 р. називалася Нарадою з безпеки і співробітництва в Європі (НБСЕ). Її було започатковано як політичний консультативний орган, до якого ввійшли країни Европи, Центральної Азії та Північної Америки. В січні 1995 року набула статусу міжнародної організації.

Україна є учасницею ОБСЕ з 30 січня 1992 року. Сьогодні ОБСЕ–це єдина трансатлантична безпекова структура, повноправним членом якої є Україна. Активне та всебічне співробітництво України з ОБСЕ розглядається як один із найважливіших компонентів процесу європейської та евроатлантичної інтеграції України (поряд із співпрацею з Европейським Союзом, НАТО і Радою Европи), визначеного стратегічним національним зовнішньополітичним курсом.

ЛЕОНІД КРАВЧУК ПРО НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В РОСІЇ

Перший Президент незалежної України на прес-конференції в Києві заявив, що бачив підручник історії, за яким навчаються старшокласники і студенти у вузах, де говориться: „Україна–неприродне державне утворення і як таке не має історичної перспективи".

На думку Кравчука, таке подання в шкільних підручниках пояснює проблеми в міждержавних відносинах з Росією.

„А ось ці хлопці і дівчатка, які сидять за партами, через 10 років прийдуть до влади. Вони будуть думати так, як думає Путін. Адже він сказав, що „Україна–це ненадійна держава й, ви не дуже поспішайте з нею укладати угоди"–сказав екс-президент.

На думку Кравчука подібне ставлення до України є образливим.

„Мене ображають, а ми стоїмо на колінах і говоримо:

„Ой, без Росії ми не можемо!"

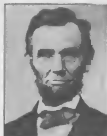
Або ми дебіли, або у нас щось таке вплинуло зверху"–сказав Кравчук.

Він також заявив, що ніколи не вважав своєю Батьківщиною СРСР.

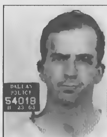
„Я не можу вважати Батьківщиною ту країну, що знищила мільйони людей в голодоморах, репресіях, війнах. Це не моя Батьківщина"–сказав колишній ідеолог Компартії УРСР.

(„Новий Регіон")

ДИВНИЙ ЗБІГ ОБСТАВИН В АМЕРИКАНСЬКІЙ ІСТОРІЇ: ЛІНКОЛЬН ЧИ КЕННЕДІ?

Авраам Лінкольн

Джон Ф. Кеннеді

Лі Гарві Освальд

Ліндон Джонсон

Авраам Лінкольн був обраний в Конґрес в 1846 р.

Джон Ф. Кеннеді був обраний в Конґрес в 1946 р.

Авраам Лінкольн був обраний президентом в 1860 р.

Джон Ф. Кеннеді був обраний президентом в 1960 р.

Обидва були особливо занепокоєні невідрадним станом людських прав.

Обидві їхні дружини втратили своїх дітей, живучи в Білому домі.

Обидва президенти були застрелені в п'ятницю пострілами в голову.

А тепер дійсно дивно!!!

Секретарем Лінкольна був Кеннеді.

Секретарем Кеннеді був Лінкольн.

Обидвох президентів вбили жителі з півдня США.

Обидва їхні наступники були жителі півдня з прізвищем Джонсон.

Ендрю Джонсон народився в 1808 р.

Ліндон Джонсон народився в 1908 р.

Джон Вілкс Бут. який убив Лінкольна. народився в 1839 р. Лі Гарві Освальд, який вбив Кеннеді, народився в 1939 р.

Обидва вбивці мали три імені, які складалися з п`ятнадцяти літер.

А тепер тримайтеся кріпко свого крісла!!!

Лінкольн був застрелений в театрі під назвою „Форд".

Кеннеді був застрелений в автомобілі марки „Лінкольн" продукції ..Форд".

Лінкольна застрелив вбивця в театрі, який вибіг і сховався в товарному складі.

Кеннеді застрелив убивця зі складу, тоді вибіг і сховався в театрі.

Бут і Освальд були вбиті перед їхнім судовим процесом.

Петро ГРИНЧИШИН
Прес-секретар Фонду родини Піцюрів,
член Спілки Письменників України –

ЗАСЛУЖЕНА НАГОРОДА

Публікуємо незвичну, але цікаву інформацію. Мова йде про старшу сестру дивізійника, св. п. Михайла Піцюри–Євгенію Піцюру-Швець, яка проживає в Канаді.

Євгенія Піцюра-Швець

Але спершу нагадаємо про Михайла Піцюру. Він народився в 1924 році. У 1944 р. закінчив Самбірську учительську семінарію, був активним пластуном. Зголосився до Дивізії „Галичина", брав участь у боях у гарматному полку. Перебував у таборі полонених в Італії, а згодом в Англії. Еміґрував до Канади, де вже мешкав його батько Іван Піцюра. Працював у Міністерстві доріг як кресляр.

Довгі роки був секретарем і редактором „Обіжника" Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА в Торонті, також секретарем відомого хору „Бурлака". Нарисував схеми до книги „Українська Дивізія Галичина" Вольфа-Дітріха Гайке. Відійшов у вічність в 1992 році. Залишив велику бібліотеку, яку передано до Києво-Могилянської Академії, цінний особистий архів.

Однак найбільшим даром стали його фінансові заощадження, які він заповів Фундації ім. Тараса Шевченка та з них був сформований Фонд родини Піцюрів, до якого був долучений спадок стрийка Стефана Піцюри, і доповнений фінансовим датком сестри Євгенії до загальної суми–200 тис. дол. Фонд був офіційно зареєстрований в 2001 році, а пані Євгенія Піцюра-Швець стала його головою.

Дотепер видано й безоплатно розповсюджено по освітянських закладах України наступні книги: „Україна крізь віки" М. Слабошпицького, „Українська націологія" проф. Олега Гриніва, „Дорогами долі"–автор-упорядник М. Онуфрів–про родину Піцюрів, „Християнська етика", „Три нотних зошити"–збірка повстанських та народних пісень в обробці заслуженого діяча мистецтв України, композитора Б. Шиптура; „Села побіч соляного шляху" Б. Виханського.

І ось несподіванка, дзвінок і пані Євгенія почула у слухавці знайомий голос довіреної особи, відомої лікарки пані Ірини Романишин із м. Самбора, яка повідомила про спеціяльну нагороду від Самбірської Міської Ради.

„Розпорядженням голови Самбірської Міської Ради, Львівської обл., від 9-го вересня 2011 р., громадянка Канади–Євгенія Піцюра-Швець нагороджена почесною медаллю Міської Ради м. Самбора „За вагомий внесок у розвиток Самбора".

У вересні місяці 2011 р. на міській площі, біля ратуші, відбулося всенародне віче з нагоди ювілейної дати –770-річчя від дня заснування м. Самбора, на якому голова Міської Ради Тарас Васильович Копиляк вручив почесну нагороду для пані Євгенії Піцюри-Швець її довіреній особі, і розповів присутнім на святі самбірчанам про ту велику і безкорисливу фінансову допомогу, яку отримували краяни від пані Є. Піцюри-Швець на протязі багатьох років.

А це просвітницькі та культурні організації: історико-етнографічний музей „Бойківщина", Самбірське товариство „Просвіта", школи, медичний ліцей, бібліотеки.

Особлива увага акцентувалася на щедрій допомозі меценатки з Канади у справі будівництв релігійних культових споруд у Самборі і в Самбірському районі. Власним коштом пані Євгенія Піцюра-Швець побудувала храм Пресвятої Богородиці у рідному селі Зарайсько, та спонсорувала будови інших храмів району, в тому числі і одного з найбільших храмів у Европі–Самбірську церкву Покрови Пресвятої Богородиці.

Наголошувалося також і на тому факті, що пані Євгенія спонсорувала й інші проєкти по цілій Україні. Серед них найбільшу увагу привертає повне відновлення власним коштом каплички Зарваницької Божої Матері, що на Тернопільщині, солідна фінансова пожертва на Києво-Могилянську Академію, пам'ятник Т. Шевченку у Львові, на будівництво Києво-Ґалицького Патріяршого Центру в Києві, будівництво молодіжного центру „Ґаннуся" в Миргороді, Полтавської обл. та багато інших проєктів.

З особливою гордістю земляки пані Євгенії відзначили і той факт, що завдяки родинному фондові Піцюрів, який діє в Канаді при Шевченківській Фундації у м. Вінніпеґ, українські школи мають змогу безоплатно отримувати дуже потрібну літературу і поглиблювати знання дітей як з правдивої історії рідного народу, так і з Християнської етики, музики і культури. За десять років існування Фонду Піцюрів видано майже п'ятдесят тисяч книжок, на загальну суму понад сто тисяч долярів.

Така активна діяльність нашої дорогої землячки викликає у всіх нас велику пошану до пані Євгенії Піцюри-Швець і ми надзвичайно гордимося, що місцева влада нагородила славну меценатку за її правдиві труди на благо становлення молодої незалежної держави. Усе життя цієї жертовної жінки є проявом її глибокої, щирої і не декларованої любови до рідного краю, до бідних людей, до сиріт, актив-

на діяльність нашої дорогої землячки викликає у всіх нас велику пошану до п. Євгенії Піцюри-Швець і ми надзвичайно гордимося, що місцева влада нагородила славну меценатку за її правдиві труди на благо становлення молодої незалежної держави. Усе життя цієї жертовної жінки є проявом її глибокої, щирої і не декларованої любови до рідного краю, до бідних людей, до сиріт тощо.

Тому всі ми, хто знає пані Євгенію Піцюру-Швець, хто захоплений її меценатською діяльністю, щиросердечно вітаємо її із заслуженою нагородою і у цей Різдвяний час бажаємо, щоб Господь був милостивий до неї і дарував їй ще многії літа плідної праці для дорогої серцю батьківщини України!

Слава Україні! Героям Слава!

З пошаною і любов'ю–Ірина Романишин (довірена особа пані Є. Піцюри-Швець), Олександра Сумарук–Голова Самбірського товариства „Просвіта", Роксоляна Данчин–директор Історико-Етнографічного музею „Бойківщина".

Самбір, 8 грудня 2011 р.

У пам'ять засновників Фонду родини Піцюрів пані Євгенія зложила даток на пресфонд журналу „Вісті комбатанта" 100 дол.

Редакція і адміністарція журналу „Вісті Комбатанта" приєднуються до побажань земляків пані Є. Піцюри-Швець і бажають їй ще довгих і плідних років життя на ниві меценатської діяльности, задля України.

Військові новини

САМОНАВІДНІ КУЛІ

Куля може летіти до наміченої лазером мети на віддалі до 2 км, роблячи 30 поправок на секунду.

Sandia National Laboratories успішно випробували прототип кулі. Кулі, калібру 0.5 інча, швидкости в два рази більшої від швидкости звуку, призначені в основному для кулемета.

На фотографії зображення, зняте під час одного з тестів. Світловипромінювальний діод, прикріплений до кулі, показує круту траєкторію кулі на фоні нічного неба.

Олександр ДЕНИСОВ

КОГО ВЛАДА БОЇТЬСЯ?

А дійсно, кого? Всі діяння новітньої влади свідчать про те, що нікого вона не боїться.

Принаймні складається таке враження. Але деякі спостереження свідчать про інше.

Барикади довкола Верховної Ради

Боїться, ще й як боїться! Власного народу. Підтвердженням цього є закладене у державний бюджет збільшення витрат на правоохоронні органи, при недостатньому фінансуванні Збройних Сил України. Як підмітив один з ведучих на телебаченні: ... влада переймається більше захистом себе від народу, ніж Держави–від зовнішніх загроз. Народ України–найбільша загроза для цієї знахабнілої, антинародної влади. Бо з самого початку свого правління й до сьогоднішнього дня, влада реґіоналів та їхніх спільників розпочала методично здійснювати антисоціяльні грабіжницькі „реформи". Переважна більшість населення на собі відчула оте „реформування". Та не всі. Україна виявилася найунікальнішою державою у всьому світі. Попри світову кризу, деякі „державні діячі" умудрилися розбудовувати власні маєтки, а „бізнесмени"–збільшувати свої статки.

Парадокс? Ні. Закономірність. Недаремно прем'єр Росії назвав їх „кровососами".

Влучно. Новітня влада в Україні, устами свого „керманича", намагається переконати Український народ, що цьому народові пішли на користь антисоціяльні реформи. „В недалекому майбутньому громадяни України відчують результати цих реформ"–запевняв у своєму недавньому виступу „ґарант". Нічого не нагадує? Ага, вірно: „наше поколєніє будєт жить прі комунізмє". Вже це проходили.

Згідно виступу головного „реґіонала"–покращення життя відбудеться вже не сьогодні, але дуже скоро, може навіть і в цьому році. От тільки невдячні „чорнобильці", „афганці", діти війни, багатодітні матері, тобто більшість українців, чомусь не бажають чекати отого „дуже скоро". Вони хочуть гідно жити вже тепер. Хворобам не накажеш чекати до кращих часів, та й діти хочуть їсти „вже сьогодні". Вихваляння сумнівними здобутками влади–на хліб не намажеш. То може краще б не „виставлятися", промовчати про ТАКІ „перемоги". Намагання застосувати прислів'я: „скажи на людину дев'яносто дев'ять разів–свиня, то на сотий вона зарохкає" у цьому випадку не спрацює. Народ порозумні-

шав. І він пам'ятає інше прислів'я народів Сходу: „скільки не кажи слово халва–у роті солодше не стане". Нікому ще не вдавалося нескінченно дурити народ. І влада „реґіоналів" це теж розуміє. Тому й намагається, у своєму улюбленому стилі, роз'єднувати його, нацьковуючи пенсіонерів на „чорнобильців" та „афганців", Схід на Захід і навпаки. По телебаченню, на радіо, у виступах чиновників, депутатів правлячої коаліції, Президента, Прем'єра йде повнісінька дезінформація населення. Проголошується одне–робиться інше. Боїться влада. Ще й як боїться. Тим паче, що попереду вибори до Верховної Ради. А рейтинґ її добряче підупав. Фальсифікувати, за звичкою, вибори–лячно. Після подій у „північного сусіда". А програють вибори–декому замість, щоби їхати на Канари–прямісінька дорога на нари.

Тому, питання–чи когось, або чогось боїться влада, є риторичним. І лише нам, тобто Українському народові (згідно Конституції України), вирішувати–кому і кого боятися.

А народові нема чого боятися. Крім своєї байдужости, аполітичности, відсутности громадянської позиції. Таки ж–разом нас багато, нас не залякати! Пам'ятаймо про це!

Олександр Денисов,
голова Харківської обласної (крайової) організації Народного Руху України
http://maidan.org.ua/2011/12/tak-koho-bojitsya-vlada/

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

„Сьогодні важко визначити, скільки людей проживає на території України",–заявила директор Інституту демографії та соціяльних досліджень НАНУ Елла Лібанова.

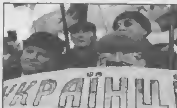

Фото obozrevatel.ua

„Перепису населення не було десять років, але насамперед це пов'язано з міґрацією, так як народжуваність і смертність Держкомстат фіксує дуже непогано, а от з міґрацією ситуація інша",–заявила Лібанова.

За її словами, в Україну міґрують в основному з країн Азії менш освічені і кваліфіковані робітники, ніж ті, хто залишає Україну.

„Святе місце порожнім не буває. І якщо Україна годувала колись 52 мільйони осіб, то в мене є такі підозри, що вона і надалі буде годувати 52 млн. Питання в тому, хто це буде… Від нас їдуть більш освічені, до нас їдуть менш освічені, від нас їдуть більш кваліфіковані працівники, до нас приїжджають менш кваліфіковані".

(„Відомості")

ЯК ВПЛИВАТИ НА ВЛАДУ

(поради Блаженнішого Любомира)

Колишній Глава УГКЦ архиєпископ Любомир (Гузар) переконаний, що радикальні акції протесту в Україні–з вилами та косами не матимуть жодного позитивного ефекту. Добитися від влади якихось поступок можна лише мирним, ненасильницьким шляхом. Про це Блаженніший Любомир сказав на зустрічі з медійниками-католиками, яка відбулася у Києві, в приміщенні храму святого Василія Великого ЧСВВ.

„Люди питають, як нам сьогодні вплинути на владу. В Америці є один дуже ефективний спосіб. Там є випрацювана система виборів. І люди, коли хочуть добитися своїх прав, то пишуть владоможцям листи",–каже кардинал.

У Росії, коли влада вдалася до фальсифікацій виборів до Думи, продовжив свою думку кардинал Гузар, якийсь православний священик закликав співвітчизників теж писати листи. Проте скаржитися він пропонує вже не до органів влади, а Патріярху РПЦ Кирилу. Нехай він, мовляв, забезпечить справедливість волевиявлення.

На думку екс-глави УГКЦ ні американський досвід, ні пропозиції російського священика для наших умов не підходять.

„Це нічого не дасть. Так само і в Україні, думаю, написання листів нічого не змінить. Хіба збагатить пошту",–підкреслив він.

Українці, за словами Блаженнішого Любомира, повинні придумати свої методи впливу на владу. Як один із більш-менш ефективних способів він навів приклад київської акції на підтримку євроінтеґрації України під гаслом „Не дамо Бику вкрасти Европу".

„Ці люди вибрали мирний спосіб маніфестації своїх поглядів. А девіз, який вони обрали, свідчить, що вони добре знаються на клясичній літературі чи, точніше, на мітології. Вони вибрали влучний клич. Отже, це є спосіб заманіфестувати волю народу чи хоча певної групи людей, яка щось розуміє".

Говорячи про методи впливу на владу, кардинал Гузар водночас висловився проти силових методів. Радикальні заходи, на його думку, не принесуть ніякої користи.

„Це є проблема, над якою мудро треба застановитися. Бо є люди–гарячі голови, які вже хочуть із сокирами й косами йти і трощити. То нічого не дасть. Треба так мудро зробити, щоби владоможці,–хочуть вони цього чи ні,–застановилися, прислухалися до народних вимог. А це є непроста справа",–зазначив Блаженніший Любомир (Гузар).

Юрій СИДОРЕНКО

СЕМІНАР З ПРОБЛЕМ ТРУДОВОЇ ЕМІҐРАЦІЇ

На кінець листопада 2011 року, в Тернополі та Кременці, відбувся науково-практичний семінар „Заробітчани Галичини і Волині–їх минуле й сьогодні. Що змінилось?". Організатором даного семінару була Українська Всесвітня Координаційна Рада (УВКР). Подаємо головні тези.

Редакція

В Україні проходили протести пенсіонерів, „чорнобильців", „афганців" і інших незахищених, залежних від державної соціяльної допомоги, верств населення. Як правило протестуючі,–люди старшого віку, часто єдиним джерелом їхнього прожиткового мінімуму є допомога держави, для якої вони у свій час віддавали багато енерґії і псували здоров'я. Співзвучними з даними проблемами є і проблема трудової міґрації, позаяк, покидають рідні краї наймолодші, найсильніші, освічені перспективні трудові кадри. Якраз ті кадри, які б мали своєю працею, завдяки податкам, забезпечити нормальні соціяльні стандарти для своїх старших родичів та співгромадян.

У Тернопільській області проживає 1,164 мільйона осіб. За словами Голови Тернопільської обласної Ради Олексія Кайди, більше ста тисяч осіб, вісім відсотків від усіх жителів Тернопільщини, є еміґрантами. Питання трудової міграції є не тільки проблемою конкретної области, а питанням національної безпеки України. Керівництво держави, у свою чергу, має зрозуміти, що високий ступінь міґрації українців є першим дзвоником про те, що в країні робиться щось не так, втрата освічених, молодих, працездатних громадян несе за собою загрозу і державі в цілому,–наголосив Олексій Кайда.

Завідувач катедри історії України, професор Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка, Микола Бармак, звернув увагу на той факт, що в державі, за яку так багато боролися, присутня така велика еміґрація?.. Основні, як правило, побутові проблеми, зубожіння великої кількости людей, страх перед майбутнім, національне приниження і багато чого іншого, завдяки чому українці висловлюють у такий спосіб своє незадоволення. А втім, покидають свою країну не тільки, як і колись, бідні селяни, але й заможніші люди, бо їм дорогі такі поняття як: воля, свобода вибору, підприємництво, дотримання законности, можливість себе проявити тощо.

Президент Асоціяції українців Еспанії „Україна", Михайло Петруняк, відзначив, що існує не тільки зовнішня міґрація, але й внутрішня. Що ті заробітчани, які їдуть, наприклад, з Тернополя до Одеси, Києва, чи інших міст, де можна знайти роботу, абсолютно безправні, у них немає ніяких договорів на роботу, в них „не йде" стаж, вони не

мають лікарського забезпечення. Буває таке що заробітчани стають інвалідами на будовах, приїжджають додому і не мають від держави жодної підтримки. Натомість з-за кордону з більш цивілізованих країн, попри всі тамтешні негаразди, переважна більшість заробітчан, на сьогодні, повертатися додому не хоче.

Валентин Пилипчук, представник Об'єднання українців у Росії, розповів, що за приблизними даними в Російській Федерації працює більше двох мільйонів українців. Що регіонами концентрації українських заробітчан є місто Москва і Московська область, Санкт-Петербурґ і Ленінградська область, Сибір, Тюмень. Головні галузі, у яких задіяні українці–нафтова, газова та інші добувні галузі. Люди там добре заробляють, але на відміну від українських заробітчан, які працюють у Европі, переважна більшість має намір повернутися до України.

Пані Познякова розповіла про українську громаду на півострові Камчатка що у Російській Федерації. Вони пам'ятають українську мову, вчать її своїх дітей і внуків, відзначають українські свята та живуть українським життям. Сама пані Познякова уже повернулася в Україну й мешкає у Тернополі, звернулася з проханням до студентів, що не варто покидати Україну, що життя в Україні молоді українці можуть самі зробити набагато кращим, аніж воно є, будь-де в інших країнах.

УКРАЇНА–СЕРЕД ЛІДЕРІВ ІЗ МІҐРАЦІЇ

Українська держава перебуває в десятці країн світу–лідерів із міґрації. Під міґрантами маються на увазі люди, які не народилися на території тієї країни, на якій проживають. По плянеті зараз розбрелося близько 6,6 млн наших співвітчизників. Україна натомість прийняла до себе 5 млн осіб. Згідно з доповіддю Світового банку „Міґрація й грошові перекази" за 2011 рік, основні країни, до яких іміґрували громадяни України, це–Російська Федерація (РФ), Польща, США, Казахстан, Ізраїль, Німеччина, Молдова, Італія, Білорусь і Еспанія.

В Україну люди їхали з РФ, Білорусі, Казахстану, Узбекистану, Молдови, Азербайджану, Грузії, Вірменії, Таджикистану та Киргизстану.

Зазначимо, Україна лідирує в списку нових міґрантів до РФ, Польщі та Чехії. Такого висновку дійшли експерти з Організації з економічної співпраці та розвитку (ОЕСР), що об'єднує розвинені країни світу. Українці опинилися на десятому місці серед тих, хто виїжджає до розвинених країн. Більшість освічених українців не бачить для себе перспектив на Батьківщині та від'їжджає за кордон.

Уже за 5-10 років на заводах і фермах України працюватимуть міґранти зі Середньої Азії й Африки.

ЄПИСКОП БОГДАН (ДЗЮРАХ): ЗА ВИЇЗД УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОН НЕСЕ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОЛІТИЧНА ВЕРХІВКА

Розмовляла Оксана КЛИМОНЧУК

З інтерв'ю

–Як і багато явищ в нашому житті, еміґрація має свої позитивні й неґативні сторони. З одного боку, еміґрація–об'єктивне явище. Коли впала залізна завіса, що відгороджувала нас від зовнішнього світу, почався процес міґрації з України. Люди отримали нагоду відвідувати інші країни, пізнавати їхню культуру, знайомитися зі стилем життя місцевого населення тощо. Але за роки незалежности ми стали свідками не звичайного переміщення людей, які добровільно подорожують чужими країнами,– з України виїхало декілька мільйонів наших співвітчизників у розквіті своїх життєвих сил. Виїхали, бо до цього їх змусила важка, нестерпна економічна ситуація всередині країни.

Єпископ Богдан Дзюрах Секретар Синоду УГКЦ в Бразилії

За цей масовий „екзодус" українців та за його неґативні наслідки для нашого народу значною мірою несе відповідальність політична верхівка. Українська держава не забезпечила гідного життя своїм громадянам, не змогла використати їхній професійний потенціял для розбудови вітчизняної науки, освіти, економіки. Нам справді боляче спостерігати, як колишні вчителі, інженери, лікарі, які еміґрували до західноевропейських країн за останні 15-20 років, працюють прибиральницями в італійських родинах, підсобниками на будовах, виконують найпростіші побутові роботи. Така ситуація–це сором для української держави. Тому ми продовжуємо закликати, аби держава нарешті звернула увагу на проблему української еміґрації, серйозно почала опікуватися нашими людьми за кордоном, розробила програму їхнього повернення до рідної землі.

З іншого боку–еміґрація несе в собі певні шанси, зокрема, можливість навчитися від інших, запозичити від них щось добре, корисне. Адже перебуваючи на еміґрації, українці мають нагоду пізнати інший світ, вчаться іншого ставлення до людини й до праці, ніж те, до якого вони звикли в радянській дійсності, відкривають для себе культурне багатство европейських країн, зрештою, вивчають ще одну іноземну мову. Це вже, погодьтеся, чимало. Українці, які пробули деякий час за кордоном, нерідко повертаються більш зрілими й відповідальними громадянами, свідомими своїх прав і готовими їх боронити. Ці люди більш свідомі в політичному пляні, ними нелегко маніпулювати. Чи не тому держава так неохоче забезпечує закордонні виборчі дільниці бюлетенями?..

(„День")

Збройні сили України

ЯНУКОВИЧ ЗМІНИВ ЄЖЕЛЯ НА САЛАМАТІНА

Д. Саламатін

Президент Віктор Янукович звільнив Михайла Єжеля з посади міністра оборони. Відповідний указ оприлюднений 8 лютого 2012 року на офіційному сайті президента.

Іншим указом президент призначив главою оборонного відомства Дмитра Саламатіна.

Крім того, президент звільнив Саламатіна з посади гендиректора Державної компанії з експорту та імпорту продукції і послуг військового та спеціяльного призначення.

Саламатін до 1999 був громадянином Росії.

Відомий тим, що приймав активну участь у бійках у Верховній Раді. Справжня слава знайшла Саламатіна після звірячої бійки у Раді під час ратифікації Харківських угод. Тоді в запалі парляментської боротьби він переламав ніс депутату від НУНС Володимиру Карпуку. 16 грудня в Раді, з участю Саламатіна були побиті п'ятеро депутатів, яких пізніше доставили в лікарню в Феофанії з тілесними ушкодженнями. Пізніше прямо в службовому приміщенні „Укрспецекспорту" Саламатін побив стільцем директора „Термохолоду" Юрія Кисельова.

(„Українська правда")

Народився 26 травня 1965 (м.Караганда, Казахстан); дружина Наталія Олегівна (1971)–домогосподарка; сини Дмитро (1994), Олег (1996) і Степан (2002). Саламатін є зятем колишнього першого віцепрем'єра Росії Олега Сосковця. Національність–росіянин.

Коментар

Колишній міністер оборони та теперішній глава комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони Анатолій Гриценко зазначив, що рішення про призначення нового міністра оборони приймав особисто Янукович і він несе за нього відповідальність.

Призначений міністер оборони Дмитро Саламатін некомпетентний в даній сфері. „Саламатін не проявив себе як людина, яка розбирається у військовій політиці, військовій стратегії, і я не впевнений, що він взагалі усвідомлює ту сферу, за яку йому тепер доведеться відповідати. Ця людина жодного разу не висловлювалася і, очевидно, не має власного розуміння напрямів реформування і розвитку Збройних сил, підвищення їх боєздатности, що створить серйозні проблеми в практичній діяльності,–сказав Гриценко.–…Очевидно, що ключовими вимогами, якими керувався Янукович при призначенні керівника військового відомства, були особиста відданість, готовність виконати будь-який наказ".

(„Інтерфакс-України")

Ігор ЛОСЄВ

ЯКА ВЛАДА—ТАКА АРМІЯ

Критерієм визначення рівня патріотизму влади будь-якої країни є її ставлення до питань оборони, до збройних сил. Це абсолютно природно, бо безпека нації і держави є головною умовою розвитку суспільства.

І. Лосєв

Здатність у разі потреби захистити свою територію і людність суттєво зміцнює позиції держави на міжнародній арені. Коли ж країна у військовому відношенні є слабкою і не може сподіватися на допомогу могутніх оборонних міждержавних союзів, вона за визначенням не може бути впливовою навіть на рівні реґіональної політики. Її дуже легко зробити заручницею шантажу з боку сильніших сусідів. А за певних обставин вона може стати жертвою іноземної збройної аґресії, на яку часто-густо сама й провокує своєю беззахисністю. Справді, чому б не атакувати країну, якщо є великі шанси зробити це безкарно, не зазнавши великих утрат? Чому б не спробувати силовим шляхом змінити докорінно її геополітичні орієнтації і характер державної влади? Ґарантією проти цього може бути лише потужна національна армія і готовність влади і народу захищатися. Будь-які договори, пакти, конвенції, світова громадська думка в такій форс-мажорній ситуації можуть виявитися абсолютно марними. Такою є правда життя, яку не зможе спростувати жодна „миролюбна" демагогія.

До речі, там, де є патріотична і відповідальна влада, пацифістська риторика аж ніяк не заважає постійно зміцнювати обороноздатність, бо ще давні римляни казали: „Хочеш миру–готуйся до війни!" А вони на цьому розумілися. Саме тому мирна невтральна Швайцарія, що вже понад 200 років не брала участи в жодному воєнному конфлікті, є однією з найбільш мілітаризованих країн Европи, що має сильну армію і величезну мобілізаційну резерву, що охоплює практично все чоловіче населення Швайцарської Конфедерації, що є озброєним (табельну зброю швайцарські військовозобов'язані тримають у рідних оселях). І це при тому, що Швайцарію з усіх боків оточують члени НАТО або інші цивілізовані невтральні держави, що вона має природну фортецю–Альпи, що є міжнародним фінансовим центром, у стабільності якого зацікавлений цілий світ.

На цьому тлі Україна, заявивши вустами громадянина Януковича В. Ф. про свій позаблоковий статус, мала б автоматично, внаслідок цього статусу щонайменше у три рази збільшити свої оборонні видат-

ки. Натомість, Янукович заявив про подальше скорочення українського війська. Але все, що можна було скоротити, за ці 20 років уже скоротили. Весь цей час армію постійно зменшували чисельно і послаблювали якісно. У порівнянні з нинішньою ситуацією, в 1992-1993 рр. Україна мала потужні збройні сили.

А нині якийсь уламок, що залишився після руйнівних мало не щорічних „реформ" й „оптимізацій", що призвели до того, що Україна втратила багато боєздатних з'єднань, професійних і патріотичних офіцерів, нарешті, мету і сенс існування армії, бо військовики не можуть не відчувати, що в державі не має притомної оборонної політики і розуміння елементарних армійських питань на вищих щаблях влади. Сьогодні у воєнному відношенні Україна є значно слабшою, ніж 20 років тому. Наприклад, у такому стратегічно важливому реґіоні як Крим на початку 1990-х наша країна мала армійський корпус, дивізію берегової оборони і бриґаду морської піхоти (не кажучи вже про окремі частини підсилення). Нині лишилася тінь колишньої потуги. А хіба ситуація в цьому реґіоні стала менш загрозливою для України?

Якщо скорочення не припиняться, то найближчим часом українське військо буде суто символічним і придатним лише для парадів на Хрещатику під червоним прапором у загальному строю з відрядженими в Україну російськими частинами. Маючи очевидно слабку армію, не можна проводити незалежну зовнішню і внутрішню політику. Тільки й залишається, що „дружити" з Кремлем, здаючи йому все, що він забажає, аби він не спрямував на Київ свої танки. Бо як спрямує (за зразком Тбілісі у серпні 2008 року), то зупинити їх буде нікому, крім новітніх героїв Крут. Військова неспроможність України постійно заохочує і провокує Кремль на рецидиви імперської політики щодо нас.

Досі не зроблено жодного практичного кроку до переозброєння армії України з її застарілою радянською технікою 80-х років минулого століття. Кепські справи з винищувальною, бомбардувальною і штурмовою авіяцією, з системами протиповітряної оборони, з будівництвом нового корвета для ВМС, з виробництвом тактичних ракетних комплексів „Сапсан". Кажуть, що український танк „Оплот" є одним із кращих в Европі, але у нашому війську його практично не бачили. За всі роки незалежности жодного разу не було витрачено (як передбачено нормативними документами) на оборону 2% ВВП. Український офіцерський корпус є одним із найбідніших у Европі та ще й часто безпритульним. Офіцери не мають ані матеріяльних, ані моральних стимулів до служби. Незрідка влада ухвалює законопроєкти, що позбавляють військовослужбовців навіть тих небагатьох пільг, що вони ще мають. Що ж це за влада, що не бажає годувати свою армію, але не від того, щоб нагодувати чужу? Чомусь російські підрозділи дедалі частіше з'являються на вулицях українських міст... Українців до чогось таки адап-

туютъ в морально-психологічному відношенні? Привчать до того, що російська армія в Україні–це нормально?

Армія–це інструмент держави. Але Партія реґіонів (як і її „демократичні" попередники) абсолютно не розуміє, навіщо існує такий інструмент і що з ним робити…

Рівень геополітичного мислення всіх режимів України за роки незалежности був таким, що країна сьогодні не має ані війська, ані воєнної доктрини, ані сучасного озброєння. І в цьому сенсі не видно суттєвих відмінностей між Кравчуком, Кучмою, Ющенком і Януковичем. Якщо ці діячі, ці Верховні, між іншим, Головнокомандувачі не спромоглися створити ефективну армію, то чого вони варті? Оборона–це найважливіша функція держави. Якщо держава її не виконує, вона є нефункціональною, себто насправді не є державою. Керівна верхівка всі ці роки сприймала армію як валізу без ручки–нести важко, кинути шкода. Тому її використовували як невичерпний резервуар майна (для всіляких спритників), земельних ділянок, військових містечок, як об'єкт „економії" бюджетних коштів і всіляких скорочень кадрів. Навіть коли розповідали про „контрактну армію", мали на увазі зовсім не міркування збройного захисту країни, а електоральні преференції для певних політичних сил від батьків синів призовного віку. Ставлення до армії чітко демонструє правдивий рівень патріотизму всіх вождів, що перебували при владі в Україні ці 20 років. Не кажучи вже про їх феноменальне

нерозуміння військово-політичних питань, стратегії і національної безпеки. Діячі „нагорі" ніяк не могли збагнути, навіщо армія, якщо її не можна використати для свої приватних оборудок.

Паразитарно-компрадорська верхівка не потребує сильної армії, що здатна захистити країну. Компрадорським ідеалом є поліцейська держава, де існують силові структури для захисту верхівки від народу. Як сказав один експерт із РНБОУ, сьогодні в Україні є 609 тисяч осіб у військових одностроях, але з них лише 160 тисяч (їх найближчим часом, як пообіцяв Янукович, стане ще менше) захищають державу від зовнішньої воєнної загрози. А решта? Це ті структури, що є для влади значно важливішими від армії: прокуратура, МВС (з усілякими „Беркутами", „Соколами", „Кобрами"), внутрішні війська, конвойні війська і т. д., і т. п., покликані забезпечувати владу від можливих загроз із боку власних громадян.

Так, навіть у найдемократичнішій країні потрібні структури силового захисту внутрішнього порядку. Інша річ, що в нормальній демократії їхня чисельність не може у кілька разів перевищувати чисельність національної армії. Якщо таке спостерігається, то це засвідчує поліцейський характер держави, де власного народу побоюються більше, ніж іноземного аґресора. Крім того, специфіка будь-якої національної армії є такою, що вона так чи інакше все одно продукує патріотизм, бо офіцер служить не лише за гроші, але й реалізуючи свої патріотичні почуття. А це означає, що армія, навіть у дуже поганому стані об'єктивно виступає загрозою для компрадорів, себто тієї частини буржуазії, що є ворожою національним інтересам, що орієнтована на закордонні центри влади і сили.

Вони постійно відчувають свою тимчасовість в Україні, де бувають у перервах між життям, відпочинком, лікуванням на Заході. У випадку загрозливого варіянту подій вони переїдуть на заздалегідь обладнані зарубіжні бази з усією необхідною їм інфраструктурою „солодкого буття". Ніякий захист України від зовнішнього ворога їм не потрібен. То навіщо їм повноцінна армія, особливо тепер, коли вони на досвіді Північної Африки і Близького Сходу переконалися, що армія у критичних ситуаціях часто почувається частиною народу і переходить на бік народу? Поліцейські спецформування, всілякі „секурітате" в цьому сенсі надійніші, проте, як продемонструвала Румунія Чаушеску, всі ці „секурітате" нічого не варті проти армії.

Висновок із сказаного дуже простий: Україна лише тоді одержить сучасну армію, коли нарешті матиме справді патріотичну національну владу. Не раніше.

(„Військова панорама")

Петро ПРОЦИК

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА: ОБЕЗЗБРОЄНА КРАЇНА

Уривки з однойменної статті („Майдан")

...Навколишній світ завжди був, нині є, та й буде жорстоким. В цьому світі були, є і будуть успішними лише спільноти, що здатні акумулювати для виживання усі матеріяльні й духовні ресурси.[...]

Замість того, щоб розбудовувати й укріплювати свою державу, якої ми спромоглись вперше після століть бездержавности, наша, з дозволу сказати, „еліта", дорвавшись до влади, використовує її виключно для влаштування життя свого оточення, своїх близьких, рідних, дітей, внуків й правнуків.[...]

Абсолютне нехтування з боку керівництва держави загрозливим станом її обороноспроможности рельєфно підтверджується відношенням уряду до фінансування потреб оборони.

Загальновідомо, що достатній рівень обороноздатности може бути досягнутий, якщо держава є членом оборонного союзу, де існує принцип взаємодопомоги, або, якщо й самотужки, то лише за наявности достатніх за чисельністю, оснащених сучасним озброєнням, навчених, тож, природно, дорогих Збройних Сил.

Маємо підрахунки експертів, серед яких і голова комітету Верховної Ради з питань европейської інтеґрації Б. І. Тарасюк, що невтральна Швеція пару років тому витрачала на оборону 608 долярів США в рік на одного громадянина, що у 4,5 рази більше, ніж Польща (136 дол. на душу населення), яка є членом НАТО і близька за своїм потенціялом, географією та населенням до України. А от цифра по невтральній Фінляндії ще більша–745 дол. , що в 5,5 разів більше, ніж в Польщі.

Наша ж армія впродовж усіх років, при усіх президентах, урядах і міністрах фінансів (навіть записних патріотах) фінансувалась вполовину від мінімальної потреби, тож фактично втратила боєздатність.

Так, закон про оборону в редакції від 05.10.2000 р. визначав оборонні витрати на рівні 3 відсотків від ВВП, одним із рішень Ради національної безпеки і оборони часів Ющенка цей рівень був понижений до 2%, законом від 28.12.2007 N 107-VI (про Держбюджет) цифру-показник прибрали взагалі, реально ж військо ніколи не отримувало більше 1,5%, в останні роки–менше одного! відсотка. Нині визначили 1,1%. [...]

Ґарантувати оборону держави може лише сучасне, оснащене якісною зброєю, навчене військо. Передові армії світу мають такий бюджет, що дозволяє їм витрачати на утримання війська лише до 50 відсотків його обсягу, а не менше 20% виділяти на бойове навчання та 30%–на розвиток озброєнь.

При таких стандартах нормативна річна потреба національних Збройних Сил, яка забезпечила б відновлення боєздатности та розви-

ток армії (бюджет розвитку)–повинна становити щонайменше 30 млрд грн., а мінімально-необхідною потребою у кризових умовах має бути цифра хоча б 20 млрд.

Виділений же урядом ресурс на поточний рік (16 387,5 млн грн., але за загальним фондом, тобто гарантовано–лише 14 171,0 млн грн. або 86%) змушує Міноборони витрачати 81% річних призначень на утримання Збройних Сил (тобто проїдання), і лише 726,4 млн грн.,–біля 4,4% (менше у п'ять раз! від світових показників)–на навчання війська, та й то разом з витратами на миротворчі контингенти й закордонні вояжі керівництва. Тож, „чисті" видатки на бойову підготову становлять лише 297,1 млн грн. (або мізерні 1,8%). Якраз вистачить на фінансування фізичної підготовки (бо рік такий).

На розвиток озброєння, військової техніки та інфраструктури військовому відомству призначено 2 343,2 млн грн., або трохи більше 14% оборонного бюджету. Для порівняння, у 2011 р. в оборонному бюджеті Російської Федерації на ці цілі спрямовано близько 40%, Туреччини–49%. Якогось помітного впливу на закупівлю нових чи глибинну модернізацію існуючих озброєнь очікувати не варто. Адже, щоб забезпечити прийнятний цикл заміни озброєнь потрібно міняти щороку хоча б 4% кожної номенклатури. А це немало-небагато–28 танків, 86 бойових броньованих машин, 50 артсистем, 9 бойових літаків, 9 вертольотів та один бойовий корабель або катер за рік-два. Та ще тисячі набоїв, сотні автомобілів, десятки зразків спеціяльної техніки.[…]

Але ж, виділеного на утримання війська нині вистачає лише на оплату енерґоресурсів, бідненьке харчування, злиденну зарплатню офіцерів та бензину для сотень машин начальників. Навіть визначений у бюджеті 2012 ресурс дасть змогу підвищити грошове утримання окремих категорій військовиків у середньому всього на 25%. А підвищення сміхотворних окладів за військовим званням Міністер фінансів блькує.

Так ось, лише щоб усунути дискримінацію в посадових окладах військовослужбовців (про що нижче) фінансисти нарахували додаткових видатків з державного бюджету на суму понад 11,0 млрд грн. (з яких на грошове забезпечення–понад 5,0 млрд грн. та пенсійне забезпечення для перерахунку раніше призначених військових пенсій–6,4 млрд грн.), які, мовляв, не враховані у Державному бюджеті на 2012 рік.

А ще додаткових щорічних видатків обсягом не менше 3 млрд грн. потребує вирішення проблеми бездомних військовиків. А скільки треба мільярдів, щоби знищити непридатні для використання боєприпаси. Їх у нас, з урахуванням цього „добра" на Чорноморській фльоті, не мало–не багато–понад... 2 мільйони тонн (!). А щоб ліквідувати наслідки від сотень колишніх баз і складів пального, що отруїли землю?

У 2010 р. основні показники бойової підготови військ (сил) були у три-чотири рази менші ніж, навіть у 2006 р. Частини десятиліттями не

виходять на бойові навчання, літаки падають, гармати не стріляють, ракети летять не туди, навіть–влучають у цивільні літаки та будинки.[…]

Військова служба стала непрестижною та невмотивованою, бо грошове забезпечення молодшого офіцера є нижчим ніж середня заробітна плата у державі, а контрактника–майже удвічі менше. Наші військовослужбовці отримують менше, ніж в усіх навколишніх країнах, нині вже російський військовий отримує у 5 разів більше. Посадові оклади* держслужбовців нині є майже на 55% вищі від посадових окладів військовослужбовців за порівняними посадами. Оклади за військові звання не підвищувались давно і є ганебними та знущанням над військовиками (генерал-полковник „коштує" 150 гривень). Нині за померлого державного службовця пенсія сім'ї у разі втрати годувальника призначається у розмірі 70% від його заробітної платні, а за військовослужбовця тільки 30% (учасників б/д–40 %).

Квартирна черга в Міноборони станом на 01.01.2011–45.2 тисяч сімей. Більше 15 років чекають житла 8,2 тисяч бідолах, а ще у черзі–1,6 тис. соціяльно-незахищених сімей (загиблих, померлих, інвалідів, багатодітних). Ситуація катастрофічна з огляду на те, що уряд спромагається профінансувати щорічно будівництво не більше 3 тисяч квартир. На квартирному обліку у виконавчих органах місцевої влади перебувають ще 26 тисяч осіб, що звільнені у запас або відставку з Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ, Міністерства надзвичайних ситуацій, Служби безпеки України та інших силових структур. В інших військових формуваннях, правоохоронних органах спеціяльного призначення та Держспецтрансслужбі на квартирному обліку також перебувають 28 тисяч осіб.[…]

Як доводить світова практика, фінансування національної безпеки–ґарантія зміцнення країни, умова стабільности та ефективности її економіки. Експерти зазначають, що Польща два роки тому мала чисельність війська трохи більше 100 тисяч осіб та витрачала на оборону 9 мільярдів долярів, в Румунії чисельність армії була 90 тисяч, витрати на оборону–близько 3 мільярдів долярів. Італія, при чисельності 293 тисячі витрачала на оборону 23 мільярди долярів.

Нині командувачами й комкорами є генерали, що, як кажуть, „живого" корпусу не бачили, а деякі, навіть бриґади. Тобто не управляли з'єднанням (не кажучи вже про об'єднання) у повному складі на оперативних чи тактичних навчаннях, не виводили авіяційний полк на бойове застосування.[…] Військовики, котрі служили в радянських ЗС знають, що полк у повному складі у групах військ та прикордонних округах виводили на тактичні навчання мінімум 1-2 рази на рік.[…] Але іншу

* Посадовий оклад–це щомісячний розмір погодинної заробітної плати, установлений у централізованому порядку для певної посади управлінського персоналу, спеціялістів і службовців.

крайність маємо у нашому війську–навіть з батальйоном роками не проводять тактичні навчання, не кажучи вже про бригаду. Це нормально чи ні? Наші Збройні Сили, отримуючи вкрай недостатнє фінансування, фактично втратили боєздатність.[…]

П. Й. Процик,
військовий експерт, заступник Начальника
Генерального штабу Збройних Сил у 1997-2002 рр.,
генерал-лейтенант запасу, радник Голови Народного Руху України

УКРАЇНСЬКА АРМІЯ НЕ ГОТОВА

За оцінками військових фахівців, лише п'ята частина бойових літаків і четверта частина бойових гелікоптерів, що перебувають на озброєнні у Збройних силах України, взагалі здатні піднятися в повітря.

У робочому стані зенітно-ракетних комплексів в Україні менше половини.

Крім того, фахівці стверджують, що до 2016 року в ЗСУ не залишиться жодної придатної до використання авіяційної ракети або ракети для ЗРК.

Ресурс ремонтопридатности і, відповідно, модернізації бойових літаків, на думку військових фахівців, до 2020 року буде вичерпано.

Доки Україна бере на озброєння пожежні автоцистерни (невідомо, який стосунок вони мають до обороноздатности) і шини, інші держави купують літаки, ракети і сучасні ЗРК. Який вже тут морально-бойовий дух, адже офіцери і солдати не сліпі.

Згідно зі статистикою сучасного переозброєння, за останні п'ять років у ЗСУ незавершений цілий ряд запланованих робіт. Зокрема, оптимізація системи управління ЗС і створення Єдиної автоматизованої системи управління (ЄАСУ). Модернізовано лише вісім (14,4 %) бойових літаків з 55 запланованих, не виконані заходи з оновлення 21-го і закупівлі одного зенітно-ракетного комплексу С-300, двох літаків Ан-70 і 14 радіолокаційних станцій „Пелікан". Залишається низьким рівень придатности більшости літаків (24%), гелікоптерів (36%), кораблів та суден забезпечення (7%).

Щодо ремонту, то в 2011 році модернізовано один літак Міг-29, три літаки Су-25 і один L-39. Модернізація бойових гелікоптерів поки що залишається мрією.

Раніше голова парляментського Комітету з питань національної безпеки і оборони Анатолій Гриценко заявив, що українська армія не готова до зовнішніх викликів.

МИРОТВОРЦІ УКРАЇНИ

Кот-д'Івуарі

8 грудня 2011 року Янукович вніс у Верховну Раду як невідкладний законопроєкт „Про схвалення рішення Президента України щодо направлення миротворчого контингенту для участи України в наданні підтримки Операції ООН у Кот-д'Івуарі". (Кол. назва: Берег Слонової Кости–Західна Африка). Рада прийняла документ уже наступного дня, 9 грудня. У цей же день закон був підписаний Президентом.

Конґо

Так само 19 грудня 2011 р. Янукович вніс інший законопроєкт, який Верховна Рада схвалила, про направлення миротворчого контингенту для участи України в місії ООН зі стабілізації ситуації в Демократичній республіці Конґо. За відповідний закон проголосувало 247 з 311 народних депутатів, що зареєструвалися в залі.

Направлено 200 українських військовиків.

Фінансування витрат здійснюється за рахунок коштів державного бюджету України з подальшим компенсуванням цих витрат ООН.

Глава комітету Верховної Ради з питань національної безпеки і оборони Анатолій Гриценко перед голосуванням заявив, що комітет рекомендував парляменту відхилити вищевказаний законопроєкт.

„Україна перетворюється на миротворче таксі за викликом",–сказав Гриценко.

* * *

На території ДРК в 1998 р. спалахнула кровопролитна Друга конґольська війна за участю 11 держав Африки, яка забрала життя до 4 млн осіб. Міжнародний континґент ООН присутній у країні з 1999 р. Після закінчення війни в сучасній ДРК залишаються різні повстанські групи. Вони грабують, що належать уряду, джерела корисних копалин на сході країни, а також займаються викраденнями і вбивствами мирних жителів. Поширена серед них і контрабанда золота. Крім того, серйозною проблемою в державі стали масові згвалтування жінок.

Ліберія

У рамках 16-ї ротації 56-го окремого вертолітного загону в Одеській області відправлено 28 грудня 2011року 275 українських миротворців, які замінять своїх товаришів по службі і протягом півроку виконуватимуть завдання командування у складі Місії ООН у Ліберії.

У Миколаєві госпіталізовано 45 миротворців, які повернулися з Ліберії. У них виявлено збудник малярії.

Інші країни

В даний час українські військовослужбовці виконують завдання в Косово, в Придністровському реґіоні Республіки Молдова, у Судані, в Афганістані.

УКРАЇНА І РОСІЯ СТВОРЯТЬ СПІЛЬНИЙ ІНЖЕНЕРНИЙ БАТАЛЬЙОН

Начальник Генерального штабу Збройних сил України Григорій Педченко обговорив зі своїм російським колегою Миколою Макаровим військове співробітництво між двома країнами.

Під час візити російської військової делегації в Києві пройшла зустріч начальників Генштабів обох країн „тет-а-тет". В її ході сторони обговорили співпрацю та основні аспекти реформування і розвитку ЗС України і Росії.

„Нам вдалося збільшити кількість і якість практичних заходів бойової підготовки. Зокрема, вдвічі збільшилася кількість спільних навчань, на високому рівні підтримано співробітництво в рамках військово-морських проектів у Чорному морі",–повідомив „Інтерфакс-Україна".

Сторони активізували співробітництво у сфері професійної підготовки військовослужбовців на рівні видів ЗС і військово-навчальних закладів, досягли принципової згоди щодо створення спільного інженерного батальйону для виконання завдань інженерного забезпечення.

Також М. Макаров виступив перед керівним складом української армії та слухачами Національного університету оборони України з приводу досвіду реформування і розвитку російської армії. Він зазначив, що перспективними завданнями для російської армії є створення принципово нової системи управління збройними силами та її технічне оснащення сучасними засобами зв'язку, розвиток системи повітряно-космічної оборони, продовження переоснащення сучасними зразками озброєнь і військової техніки.

(„ForUm")

НОВА ВІЙСЬКОВА СТРАТЕГІЯ США

Президент США Барак Обама оголосив нову військову стратегію, яка, серед іншого, передбачає скорочення армії та основний фокус країни на азійсько-тихоокеанський напрямок.

Виступаючи у Пентаґоні, пан Обама сказав, що Сполученим Штатам потрібно відновити свою економічну міць.

У наступні 10 років на Пентаґон чекають скорочення у понад 450 мільярдів долярів.

–Тобто так, наші війська стануть меншими. Але світ повинен знати: Сполучені Штати мають намір зберегти свою військову перевагу зі збройними силами, які є рухомими, гнучкими та готовими до всіх непередбачуваних обставин та загроз,–заявив президент США.

Перехідний момент

На наступні 10 років розглядають скорочення армії та фльоти на 10-15%, що становитиме десятки тисяч вояків.

У листопаді, виступаючи з промовою в Австралії, пан Обама сказав, що азійсько-тихоокеанський напрямок стає пріоритетним для США, що є викликом Китаю, чия потуга як реґіонального лідера дедалі зростає.

Разом з міністром оборони Леоном Панеттою президент США переконує, що оборонний бюджет і далі зростатиме, але повільніше.

Він сказав, що США „перегортають сторінку десятиліття війни" і стають перед „перехідним моментом". І додав, що США мають відновити свою економічну потугу, що є основою міці країни.

Міністер оборони Панетта підкреслив, що нова стратегія зробить американську армію гнучкішою та здатною розгортатися швидше. І наголосив, що американська армія збереже свою здатність реаґувати одночасно на більш, ніж одну загрозу.

Говоримо „Азія", думаємо „Китай"

Кореспондент Бі-Бі-Сі з дипломатичних питань Джонатан Маркус каже, що нинішній перегляд стратегії викликаний трьома факторами.

По-перше, це тиск на оборонний бюджет, який зростає в епоху заходів економії. По-друге, це завершення місії США в Іраку та перегляд кількости війська в Афганістані. І, по-третє, бажання переорієнтувати основну увагу США з Близького Сходу на Азію.

Пентаґон також зосередить свої зусилля на т. зв. „повітряно-морській битві": йдеться про створення сил, які здатні стримати військового гравця в азійсько-тихоокеанському реґіоні, який скріплюється.

Як каже Джонатан Маркус, ніхто не говорить про це прямо, але, очевидно, що мається на увазі Китай.

Росія, США, Европа, НАТО, Медвєдєв

США сподіваються досягти порозуміння з Росією щодо розміщення протипотряної оборони (ПРО) в Европі, незважаючи на жорстку заяву російського президента Дмітрія Медвєдєва.

Російський лідер сказав, що якщо система протиракетної оборони з'явиться в країнах Східної Европи, Москва „негайно переведе у бойовий стан радіолокаційну станцію системи попередження про ракетний напад у місті Калінінграді". Пан Медвєдєв також пригрозив балістичними ракетами, які, за його словами, „будуть оснащуватися перспективними комплексами подолання ПРО і новими високоефективними бойовими блоками".

У відповідь у США запевняють, що продовжать добиватися співпраці з Росією, однак не бачать жодних причин відмовитися від своїх намірів. Прес-секретар держдепартаменту США Марк Тонер вкотре повторив, що американська система ПРО в Европі жодним чином не буде спрямована проти Росії і що вона націлена, передусім, на загрози з боку Ірану.

Тим часом Ґенсек НАТО Андерс Фог Расмуссен назвав риторику Москви „поверненням у минуле" і закликав шукати можливості для „співпраці, а не протистояння".

У четвер Дмітрій Медвєдєв ще раз звинуватив Сполучені Штати в тому, що „конструкція ЕвроПРО значною мірою нав'язана США". Він сказав, що Росії в цьому питанні потрібно домовлятися „перш за все з американцями та Північноатлантичним альянсом", а не европейськими країнами, що входять до НАТО.

Україна „стурбована"

Міністерство закордонних справ оприлюднило заяву, в якій висловило „стурбованість відсутністю проґресу" в переговорах між Росією та США.

У міністерстві кажуть, що загострення відносин між Москвою та Вашинґтоном „не сприятиме забезпеченню національних інтересів України", оскільки обидві країни є стратегічними партнерами Києва та ґарантами її безпеки. Київ закликав Москву та Вашинґтон „винайти взаємоприйнятні форми взаємодії" з цього питання. Загострення російсько-американських взаємин загрожує безпеці і довірі в Европі, вважають у Києві.

(„BBC")

ЗБІҐНЄВ БЖЕЗІНСЬКИЙ: УКРАЇНА В ГЕОПОЛІТИЧНІЙ НЕБЕЗПЕЦІ

„Вісім видів, які перебувають у геополітичний небезпеці"–так називається стаття політолога та соціолога Збіґнєва Бжезінського, опублікована у журналі „Foreign Policy".

Пан Бжезінський припускає, що зі зменшенням американської глобальної присутности „слабші країни" будуть більше піддаватися впливам потужних реґіональних гравців.

„Потенціял реґіонального конфлікту за відсутности міжнародно активної Америки є реальним",–пише політолог, наголошуючи на посиленні Індії та Китаю, а також на нестабільності на Близькому Сході. Він також радить готуватися до того, що виживуть найсильніші.

Серед, як він пише, „видів у небезпеці", пан Бжезінський називає вісім країн:

1. Грузія. Занепад Америки, припускає політолог, зробить цю маленьку країну вразливою до російського політичного впливу та військової аґресії. На кону в цій ситуації, за його словами, російське домінування у південному енерґетичному коридорі в Европі, а також можливість Москви посилити тиск на Европу. При цьому, припускає Збігнєв Бжезінський, „ефект доміно" може поширитися і на Азербайджан.

2. Тайвань. Послаблення США, пише політолог, призведе до посилення впливу Китаю на Тайвань та зробить можливим возз'єднання територій, але на нерівних умовах на користь Пекіна. На кону–можливість серйозних зіткнень із Китаєм.

3. Південна Корея. Зменшення потуги США позбавить Сеул давнього і сильного союзника та поставить перед нелегким вибором: шукати підтримки Китаю у стримуванні ядерної КНДР чи налагоджувати непопулярні відносини з Японією. На кону–безпека на Корейському півострові..

4. Білорусь. „Американський занепад дасть можливість Росії практично без жодних ризиків абсорбувати Білорусь"–припускає Збіґнєв Бжезінський. При цьому, на кону–безпека сусідніх балтійських країн, зокрема, Латвії.

5. Україна. Пан Бжезінський пише, що Кремль продовжує тиснути на Україну, переконуючи приєднатися до Єдиного економічного простору, при цьому поступово перебираючи контроль над українськими промисловими активами через злиття та поглинання. „З занепадом Америки Европа матиме менше бажання та можливості опікуватися та інкорпорувати Україну у Західну спільноту, яка розширюється, лишаючи Україну більш вразливою для плянів Росії",–вважає політолог. А на

кону. на його думку. відновлення російських імперських амбіцій.

6. Афганістан. Швидке виведення американських військ звідти, пише пан Бжезінський, призведе до внутрішньої дезінтеграції в країні та посилення зовнішніх впливів. Країну, вважає політолог, контролюватимуть льокальні ватажки, а Індія, Пакистан та Іран змагатимуться за вплив на Афганістан. На кону–посилення Талібану, війна між Індією та Пакистаном. а також зміцнення міжнародного тероризму.

7. Пакистан. Без підтримки США Пакистан може перетворитися на мілітаристську, радикально ісламську державу або ж державу взагалі без централізованого уряду. На кону–контроль над ядерною зброєю Пакистану та стабільність у Центральній Азії.

8. Ізраїль та Близький Схід. Всі держави у цьому регіоні вразливі, вважає Збіґнєв Бжезінський, що лише посилить невирішеність ізраїльсько-палестинського конфлікту у разі занепаду США. Посилиться також ворожість щодо Ізраїлю, а за найгіршого сценарію розпічнеться ізраїльсько-іранський конфлікт. На кону–посилення ісламського радикалізму та екстремізму. енерґетична криза в усьому світі.

Ігор ГОЛОД

СОТНЯ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В ЕСПАНСЬКІЙ ГРОМАДЯНСЬКІЙ ВІЙНІ

Коли 1936 року в Еспанії розпочалася громадянська війна. Участь у ній взяли й українці. Про те, що пліч-о-пліч з еспанськими республіканцями воювали українські червоноармійці, у радянські часи писали часто, натомість, про добровольців-українців із-поза меж СРСР–рідко. Тим часом одними з перших на захист Мадрида в серпні 1936 року. коли та війна цілком могла завершитися одразу ж після свого початку. устали й 37 уродженців Західної України, які заробляли на хліб у Бельгії та Франції.

Услід за ними через перевал Яворник у напрямку Еспанії нелеґально вирушило з Галичини й Волині ще 180 добровольців. Передусім це були прихильники лівих ідей. 8 липня 1937 року переважно з них і було сформовано сотню інтернаціональної бриґади імені Ярослава Домбровського, названу на честь Тараса Шевченка. Очолив її білорус Станіслав Томашевич, який був за сумісництвом комісаром батальйону, бо в інтербриґадах було прийнято, щоб до їхніх сотень входили представники різних національностей. Тому в складі шевченківської воювали навіть еспанці, а українці входили й до інших підрозділів.

Бойове хрещення шевченківської сотні відбулося на фронті під Брунете, де вона разом із сотнею імені Адама Міцкевича успішно відбивала атаки фанатичної марокканської кінноти. А на Араґонському фронті, де шевченківцям протистояли реґулярні італійські війська, 25 серпня 1937 року сотня заглибилася в тил ворога на 10 км, захопивши на якийсь час кілька його укріплень.

Ці жорстокі бої, звісно, не минулися для українців без утрат, але їхня сотня весь час отримувала поповнення з Батьківщини. У тому числі й із... в'язниць. Зокрема, у травні 1937-го з дубненської тюрми втекли в Еспанію Дмитро Захарук із Жабйого на Станіславівщині й Симон Краєвський із Руслова на Дубенщині. Шевченківці навіть почали випускати інформаційний бюлетень і газету „Боротьба" українською мовою. А редаґував їх львів'янин Юрко Великанович.

На початку 1938 року сотню перекинули на Андалузький фронт, де в боях з еспанським іноземним леґіоном загинув Станіслав Томашевич. Коли ж у березні шевченківці повернулися на Араґонський фронт, то втратили одного по одному інших своїх командирів–Станіслава Воропая, Михайла Литвина, Павла Івановича, Я. Ґацека, політкомісарів Симона Краєвського й Івана Грицюка та редакторів газети Шистера й Великановича.

Для решти шевченківців війна завершилася 28 вересня 1938 року, коли республіканський уряд Еспанії опублікував постанову про виведення інтербригад із країни, оскільки дипломати з державпосередниць запевняли, що у відповідь путчисти відмовляться від допомоги своїх німецьких і італійських союзників. Коли 28 жовтня в Барселоні відбулися врочисті проводи інтербриґадівців, еспанці й каталонці закидали їх квітами. А вдома на них чекали польські... жандарми, щоб ув'язнити в концтаборі Береза Картузька.

(„Міст")

* * *

Якщо ми хочемо, щоб нас поважали інші, мусимо навчитися поважати самі себе.

Павло Загребельний–письменник

Олександер ПАНЧЕНКО

КОМАНДИР ГЕРОЇВ-КРУТЯНЦІВ АВЕРКІЙ ГОНЧАРЕНКО

Командир славних Героїв-крутянців Аверкій Гончаренко народився 22 жовтня 1890 року в селі Дащенки Лохвицького повіту на Полтавщині (тепер–Варвинський район Чернігівської області). Після завершення студій у Прилуцькій гімназії 22-річний Аверкій 1912 р. закінчив з відзначенням Чугуївську Військову Школу й був призначений на посаду помічника начальника учбової частини 76-го піхотного Кубанського Полку, що був дислокований у Тульчині. У липні 1914 року за мобілізаційним пляном Гончаренко став командиром роти 260-го піхотного Брацлавського полку, а за два роки по тому Аверкій Матвійович став командиром 4-го батальйону цього ж таки полку. від літа 1916 р. посів посаду курсового старшини 2-ої Київської школи прапорщиків.

Тяжко поранений в боях на полях Першої світової війни та нагороджений за бойові заслуги Хрестом св. Георгія з мечами, Аверкій Гончаренко користувався заслуженим авторитетом з-поміж київських курсантів. Восени 1917 року він зукраїнізував свій курс юнкерів та здійснив його перший випуск, а від січня 1918 року став курінним комендантом щойно створеної першої Української військової школи ім. Гетьмана Богдана Хмельницького.

При кінці 1917 року А. Гончаренко був висланий разом з школою проти наступу більшовицьких військ під командуванням такого собі Міхаїла Артьомовича Муравйова. й взяв участь на чолі підрозділу українських курсантів у вимовно-історичному й трагічному для України бою під Крутами.

У своїх спогадах „З минулих днів" наш земляк полк. Аверкій Гончаренко писав:

...Коли почалась українізація частин російської армії, які складались із вояків українців, я взявся за це діло на терені школи. Моя кляса мала 36 юнаків і всі вони були українці й радо чекали на переорганізування їх на українську частину. В порозумінню із ними, я звернувся у справі українізації в школі підхорунжих до начальника школи, покликаючись на те, що формування польських частин уже почалось... Вже в березні нам удалось сформувати одну сотню і тоді ми зробили парадне відкриття української школи хорунжих, на яке прибув і секретар Військового Комітету Центральної Ради разом зі своїм штабом, ген. Івановим та полк. Пільkевичем. Хоч москалі в загальному ставились вороже до нас, але справа українізації школи посувалась уперед і в місяцях серпень-вересень нам удалось оформити окрему українську

юнацьку школу і ми перейшли із усім устаткуванням до будинку Старої Військової Константинівської школи під назвою Перша Юнацька Військова Школа ім. гетьмана Богдана Хмельницького. Від Генерального Секретаріяту до нас прислали поручника Модеста Семирозума, як допоміжну учительську силу, але, на жаль, він належав до того роду тодішніх старшин, які дивились на українську армію як щось перехідне і непотрібне і не намагались вложити в неї своє знання і практичний досвід, щоб ширим серцем і своєю працею доказати, що вони є справжніми синами свого народу…. Пильна праця старшин і юнаків дала прекрасні висліди. По чотирьох місяцях Школа приготовлялась до випуску молодих хорунжих, які мали відійти до українізованих частин. Але цього не сталось, бо штаб Командуючого військом України вислав Школу із конечности на оборону Бахмачського залізничного вузла перед наступаючими большевицькими бандами Муравйова. Я мав повну сатисфакцію зі своїх юнаків, як вони прекрасно трималась у критичних хвилинах під час боїв, охороняючи доступи до Бахмача та на залізничних лініях на станції Доч та Ворожба, а вже в бою під Крутами-це був шедевр витривалости. Навіть трагічний відворот з-під Крут відбувся так тихо і спокійно, що можна було тільки подивляти дисципліну цих молодих і надійних юнаків. Коли ми почали ладуватись до вагонів у віддалі не більше двох кілометрів від большевиків, не дивлячись на великі й болючі втрати, який стискав серця молодих хлопців, вони без жалів і нарікань виконали своє завдання десь біля 2-ої години ночі, як старі і досвідчені вояки. На ранок вони прибули до станції Бровари, де вони, вишикувавшись у ряди, зустрілись із комендантом Слобідського Коша, Симоном Петлюрою і відповідали бадьоро на всі його запити і слухняно прийняли наказ наступу на Арсенал у Києві. Можна тільки жаліти, що цим юнакам не довелось командувати частинами Армії УНР, що багато із них передучасно наложили своїми головами, рятуючи честь тих, які ховались за різні кадрові посади. Потім цю школу, що ще із неї було залишилось, було включено до Армії УНР…

У 1918 році А. Гончаренко проходив службу на посаді скарбника Головної шкільної управи Військового Міністерства УНР та Української Держави Ясновельможного Гетьмана Павла Скоропадського.

У восени 1918 р. Аверкій Матвійович став Летичівським військовим комендантом, а від лютого 1919 р. обійняв посаду помічника губерніяльного коменданта Поділля, а згодом став штаб-старшиною для доручень військового міністра УНР генерала Всеволода Петріва, відтак входив до складу канцелярії Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри.

У 1920-21 роках Гончаренко був курсовим старшиною Кам'янець-Подільської спільної юнацької школи, а від 1922 року замешкав у Станіславові (нині: Івано-Франківськ), працюючи на ниві сільсько-гос-

подарської кооперації.

З проголошенням набору до Української дивізії „Галичина” виявив себе одним із перших старшин УНР у цій Дивізії, займався набором добровольців, а від вересня 1944 року став старшиною штабу одного з полків цієї ж Дивізії.

Від травня 1945 року з частинами І-ої Української дивізії УНА був інтернований в таборах полонених в Італії (Белярія-Ріміні), від 1947 року замешкав у Великій Британії, а від 1952 року– у США.

До кінця свого земного життя Аверкій Гончаренко залишався щирим і послідовним патріотом України і своєї вужчої батьківщини. Так, у ч.100 часопису „Вісті” (Мюнхен, грудень, 1960 року) Аверкій Гончаренко писав:

… Людина від юних літ мусить завжди силоміць приневолювати нижчі, егоїстичні свої походи до підлягання вищим ідеям і духові, мусить–за допомогою сильної волі–панувати над собою. В нинішних часах справою найвищої ваги є спрямувати себе в своїх нащадків на таку дорогу праці і боротьби, яка вивела б наш многострадний нарід на битий шлях до визволення, який би довів би до повного знищення наших смертельних ворогів та осягнення найвищої національної мети, якою є здобуття волі та державної незалежности України…

Інший славний український патріот, уродженець полтавської землі, Поль Половецький (Полікарп Порфирович Плюйко) писав у своєму вірші про „Крути” (1944):

Тож не хмари чорні крили снігові рівнини.
Не татари йшли на здобич в землі України —
З Московщини більшовицьких диких орд навали
Молодую Україну багнетом вітали,
Шматували воскреслеє тіло сиротини,
Готували їй глибоку, темну домовину…

…Боронили соколята підступ до столиці,
Поливали сніг пухнастий краплі кривавиці.
Турбували й відбивали люту, злу навалу,
Не чекаючи зі сходу шаленого шквалу…

…У січневі дні Полтавщина шанує одного із своїх славетних земляків, правдивого патріота України, незабутнього командира лицарів України–крутянців Аверкія Матвійовича Гончаренка, невтомного борця на українську державність, достойного воїна-громадянина, який залишив прекрасну спадщину безмежної любові до своєї Батьківщини та відданости ідеї її визволення від поневолювачів.

Йому, Аверкію (Аверклію) Матвійовичу Гончаренку, у Лохвиці Полтавської області заходами очолюваного мною Інституту Українського Вільного Козацтва ім. Антона Кущинського та Лохвицької районної організації ВО „Свобода” на одній із центральних вулиць цього

райцентру встановлено пропам'ятну таблицю.

Українці, пам'ятаймо про своїх Героїв!

На Полтавщині їх пам'ятають і шанують!

***Олександр Панченко**, директор Інституту Українського Вільного Козацтва ім. Антона Кущинського, заступник голови Полтавської обласної організації Всеукраїнського Об'єднання „Свобода".*

ГЛАВА УГКЦ ОСВЯТИВ ХРЕСТ ПАМ'ЯТІ ГЕРОЯМ КРУТ

29 січня у 94-ту річницю бою під Крутами, біля храму Святого Миколи Чудотворця на Аскольдовій могилі, що в Києві, вшанували пам'ять Героїв Крут. Глава УГКЦ Блаженніший Святослав освятив хрест, як символ пам'яті нащадків про подвиг, який звершили Герої Крут.

У вшануванні пам'яті героїв та освяченні ґранітного хреста взяли участь Прем'єр-міністер України Микола Азаров, члени Кабінету міністрів України, представники різних політичних партій.

Блаженніший Святослав, дякуючи тим, хто своїми коштами спричинився до того, щоб спорудили гранітний хрест, сказав: „Нехай для нас усіх приклад цих героїв буде закликом до того, щоб любити свою Батьківщину, дбати про неї, плекати її незалежність і бути готовими її відстоювати. Можливо, історія спорудження цього пам'ятника є теж своєрідним нагадуванням і прикладом цього, бо він постав завдяки жертводавцям і добрій волі не державних структур, а громадян України, тобто тих, які справді пам'ятають подвиг цих юнаків".

Він також нагадав про те, що цього дня група молодих студентів у своєму патріотичному пориві любови до Батьківщини віддала за неї своє життя і тим самим закарбувалася в пам'яті рідного народу як Герої Крут.

„Я думаю, що ця подія і цей пам'ятник для нас сьогодні є особливо важливими і значущими. Адже в час, коли розмивається ідея українського патріотизму, коли національний нігілізм пронизує всі прошарки нашого суспільства, ми маємо приклад патріотизму і любови до української землі та змагання за її незалежність, котрим є подвиг цих юнаків",–сказав Блаженніший Святослав (Шевчук).

(Департамент інформації УГКЦ)

Ярослав КОЛОДІЙ

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ– ЗАСЛУГА ВСЬОГО НАРОДУ

В цьому році минає 70 літ, як на Поліссі постали перші збройні відділи, давши початок Українській Повстанській Армії. Завдяки своїй програмі „За що бореться УПА" вона зуміла притягнути широкі верстви українського суспільства до збройно-революційної боротьби українського народу за державну незалежність. То була унікальна в світовій історії армія, яка в умовах відсутности власної держави, не маючи жодної підтримки ззовні, стійко протистояла двом найбільшим режимам Европи–гітлерівському і сталінському.

УПА боролася у невідрадних умовах ще довго після закінчення Другої світової війни. Навіть договір трьох держав (1947 р.) не відразу припинив дії УПА. Стороннім і непоінформованим обсерваторам ці події могли здаватися безнадійною боротьбою. Для нашого народу це був свідомий вияв прагнення до волі і незалежности.

Сьогодні, коли минуло 70 літ від тих героїчно-трагічних часів, феномен УПА не може не вражати нас. Як могли вони витримати довгі роки в лісах, бункерах, без родинного тепла, без елементарних умов людського існування, віч на віч з могутнім і жорстоким ворогом? При тому протистояти йому як рівний рівному і не раз перемагати!

Творення УПА на чолі з Українською Головною Визвольною Радою, якої ідеологічна плятформа випередила далеко політичну думку західних країн, виявилося смертельною загрозою імперіялізму. Ідея свободи–політичної і соціяльної–непереможна зброя. УПА була побудована та організована на принципі добровільности. В її ряди міг ставати не лише українець чи українка, а й інший громадянин України, без огляду на національність, що визнав потребу збройної самооборонної та визвольної боротьби проти німців і більшовиків та хотів цю потребу засвідчити активною участю в боротьбі.

Досі появилося про УПА чимало опіній–своїх і чужих, в тому числі й критичних. Але незаперечним фактом є, що УПА була справою всього українського народу і є його спільним історичним спадком.

Важливу ролю у формуванні УПА відіграв український націоналізм, це історична істина, але правдою є й те, що в її рядах боролися і гинули ті, які до ОУН не належали, а були свідомими членами свого народу. Найкращим відзначенням для всіх, що боролися в рядах УПА буде всенародна спільна маніфестація нашої шани, без різниці релігійних чи політичних переконань, бо УПА–це кільце безперервного ланцюга визвольної боротьби і належить до спільного історичного скарбу нашої нації. Віддаючи їм спільну пошану, ми дамо доказ нашої державної зрілости і рівночасно вшануємо всі формації, які боролися за цей великий ідеал, які у своїй геройчній боротьбі продовжувала УПА.

Пітер К. НЬЮМЕН
(Globe and Mail)

БАЛАДА ПРО св. ВАЦЛАВА, ПАТРОНА НЕВЛОВИМОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЧЕСНОТИ: ГОВОРИТИ ПРАВДУ

Переклад з англійської

Я зустрівся з ним тільки один раз, але ніколи не забуду цих особистих моментів з Вацлавом Гавелом, світським святим, який ніколи не був канонізований з тієї простої причини, що він був занадто людяним, щоб стати святим.

Лютий 1997.
З собакою, подарованою угорським прем'єр-міністром Ґюля Горн.

Наша коротка зустріч відбулася в Оттаві в 1990 році, коли він їхав до Вашинґтону, щоб виступити в Конґресі, і не мав багато часу. Але він був радий зустріти когось, хто міг говорити по-чеськи, й не потрібно було перекладача. (Його перекладачка була малесенька азіятка, яку він міг тримати під пахвою, але вона була така швидка, що під час розмови одночасно пошепки перекладала до його вуха, а з його губ читала відповіді й миттєво перекладала в прекрасному Оксфорді акценті англійською.)

З нашої короткої розмови я пам'ятаю тільки два фраґменти.

„Я навчився ніколи не дивуйтеся, нічим".

Він знизив плечима, коли я запитав, як він, недавній переслідуваний драматург, почувається славним президентом.

На моє запитання, в чому секрет політика, він порадив: „Пишіть собі самі свої промови і говоріть тверду правду у вічливій формі". Потім він зробив павзу і додав: „Звичайно, кожного можна замінити".

Я в це не дуже повірив.

Пан Гавел був одним з тих рідкісних совісних політиків, котрих ми не можемо дозволити собі втратити. Він стояв здаля від темних трюків цієї справи і не був затуманений чадами слави. Він вважав, що характер — це призначення і що необхідно вести принципове життя, навіть ризикуючи при цьому ув'язненням за свої переконання – що він сам зазнав.

Незамітний виглядом, з рудим волоссям і помаранчевими вусами (один з друзів пожартував: „Вацлав виглядає так, ніби морквяний сік тече в його жилах"), він мав дуже розвинене почуття абсурду. П'єси

Гавела–це абсурдні твори у звичайних обставинах з універсальними ролями. Він почав писати. коли йому було 13. але його п'єси були заборонені після радянського вторгнення, які здусили контрреволюцію Олександра Дубчека в 1968 році. Чеський театр залишився закритим для нього аж до його оксамитної революції в 1989 році.

Пан Гавел очолив мирний переворот під час російської окупації і взимку того ж року став президентом Чехословаччини. Тим самим мусив перенестися до Градчанського замку, величезного комплексу палаців і соборів з прекрасним видом на річку Влтава в Празі. І тільки вісім місяців перед тим він був комуністичною владою позбавлений волі на чотири роки й сидів у в'язниці недалеко від замку.

Він був духовним каталізатором безкровного повстання проти комуністичної влади. і від 1938 року став першим демократичним президентом країни. Будучи драматургом, він зарядив пошити нові костюми для варти замку. Він попросив свого друга Теодора Пістека (який виграв премію Оскара за костюми у фільмі Амадеус) запроєктувати парадні королівські сині уніформи–з макетними шаблями. Коли уніформи були доставлені, пан Гавел, вимахуючи шаблею, вигукнув: „Ходім до кухні налякати кухарів!"

Пізніше, коли йому було набридло слухати маршову музику для маршируючих довкола замку вояків, він попросив свого приятеля скомпонувати музику в 7/8 такті, до котрої не було можливо марширувати, й наказав її грати підчас зміни варти.

Градчанський замок настільки величезний, що Гавел іноді їздив на скутері. Після перших кількох тижнів на посаді президента він перестав приходити на роботу в джинсах, але продовжував приймати гостей в горошковій краватці.

Як президент (він був переобраний в 1990 і 1993), Гавел амністував 30000 в'язнів, провів мирне виведення радянських військ з Чехословаччини, підтримав об'єднання Німеччини–проти громадської опінії, й підготував вступ Чехії до НАТО.

Але головний його внесок–його захоплюючі промови. написані на ручній друкарській машинці. Напевно, найкраща з них–на 1990-й Новий рік:

„Протягом 40 років, в цей день, ви чули від моїх попередників одне й те саме в різних варіяціях: як наша країна процвітає, скільки тонн сталі ми продукуємо, які щасливі всі ми, як ми довіряємо нашому уряду і які райдужні перспективи розгортаються перед нами. Я думаю, ви не вибрали мене на цю посаду, щоб я теж так брехав. Наша країна не процвітає. Цілі галузі промисловости виробляють такі товари, яких ніхто не хоче купувати. Наша країна, яка колись пишалася рівнем освіти своїх громадян, витрачає так мало на освіту, що вона сьогодні опинилася на 72-му місці у світі."

Він так продовжував протягом приблизно 10 хвилин, потім виклав основну тезу:

„Починаймо вчити себе й інших, що політика не повинна бути мистецтвом можливого, особливо якщо це означає мистецтво інтриґ, таємних угод і прагматичного маневрування. Але політика також може бути мистецтвом неможливого, тобто мистецтвом поліпшення як нас самих, так і всього світу."

„Людина,–Гавел писав з в'язниці,–прибита цьвяхами, як Христос на хресті, до сітки парадоксів. Вона балянсує між муками незнання її місії та радістю її виконання."

Вацлав Гавел був у обидвох таких ситуаціях, і всі ми з того скористали.

Пітер К. Ньюман журналіст і автор,
який втік з окупованої нацистами Чехословаччини
і приїхав до Канади в 1940 році.

Коротка довідка

18 грудня 2011 року помер останній президент Чехословаччини (1989-1992) і перший президент Чехії (1993-2003) Вацлав Гавел. Народився 5 грудня 1936 року. Свого часу переніс кілька складних операцій на легенях і кишковику. У минулому завзятий курець, він страждав хронічним бронхітом.

Наприкінці 1980-х Гавел був одним з творців „Громадського форуму", що став головною опозиційною силою в Чехословаччині напередодні розпаду соціялістичного блоку.

29 грудня 1989 на спільній сесії обох палат Чехословацької радянської республіки Гавел був обраний президентом.

Після того, як Чехія і Словаччина отримали самостійність в 1993 році, Гавел став першим президентом незалежної Чехії.

Гавел відомий як один з найяскравіших політичних діячів Европи після зруйнування Берлінської стіни. Йому вдалося провести успішні економічні реформи в постсоціялістичній країні, які не йшли врозріз з ідеалами демократії та гуманізму, які проповідував Гавел.

МАРТА ДИЧОК: „УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИКИ ЩЕ БАГАТО ЧОГО НЕ НАПИСАЛИ ПРО ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ"

З інтерв'ю, проведеного Марією Томак, „День"

Марта Дичок

–Пані Марто, наскільки, за вашими власними відчуттями, Україна включена в европейську колективну пам'ять?

–Історія–жива. Науковці постійно оприлюднюють нові дослідження. Можна напевне стверджувати, що після проголошення Незалежности сприйняття України у світі змінилося радикально. Україна, яка до того була частиною СРСР, після 1991 року з'являється на европейській мапі як політична одиниця–і світові доводиться змінювати і свої мапи, і свій погляд на цю країну.

Наскільки Україна включена в европейську колективну пам'ять?.. Я б трохи змінила формулювання цього питання, розширила б його до „Як пишеться історія і як вона впливає на суспільну пам'ять? Що–перше, а що–друге?"

Адже історія–жива, вона–діє. І дуже важливо це розуміти.

–Як відомо, радянські міти аґресивно поширювалися на території союзних республік, але продукувалися також і, так би мовити, міти на експорт. Чи переосмислює Европа минуле з цієї точки зору?

–Західна історіографія ніколи не сприймала радянських мітів. Більше того, західні країни мають власні міти. Кожна держава їх створює. Наприклад, Франція дуже обережно говорить про Другу світову. Адже французи були коляборантами: коли прийшли німці, значна частина Франції сказала „Добре!" Тому сьогодні Франція більшою мірою говорить про де Ґолля, а не про нацистів. Так само, як Радянський Союз свого часу замовчував факт існування Пакту Ріббентропа–Молотова,–йому було просто невигідно про це говорити. Кожна країна створює свій історичний наратив, який зображає її в привабливому світлі.

Але, так чи інакше, питання про те, як розглядають Україну, в тому числі в контексті Другої світової, є досить „гарячим". Українські історики ще багато чого не написали про період Другої світової, й західна історіографія також неодностайно розглядає цей історичний фраґмент. Є досить багато білих плям, які не дають зрозуміти, що ж насправді відбувалося в Україні в період війни; яку роль у тих подіях відіграли ОУН-УПА; що відбувалося з єврейським населенням; далі-українсько-польські та українсько-російські конфлікти тощо. Усі

ці важливі моменти досі до кінця не з'ясовані.

–Наскільки активно Росія втручається сьогодні в процеси формування колективної европейської пам'яти відносно Другої світової війни?

–Дуже цікаве запитання. Росія (тут, щоправда, треба розділяти політичну еліту Росії та соціяльні групи) виступає зі своїм власним баченням, але ті речі, які вона висловлює,–це одне, а як вони сприймаються–це вже зовсім інше питання. Багато хто, зокрема й серед політичних діячів, зі скепсисом ставиться до Путіна й Медвєдєва. Вони спостерігають за внутрішньою й зовнішньою політикою Кремля і відповідно реаґують. Якщо в західному світі Сталін відомий передусім тим, що ніхто більше за нього не винищив власного населення, а Путін тим часом стверджує, що Сталін–великий герой, то всім стає зрозуміло, що відбувається в Росії. Подібні висловлювання не впливають на сприйняття історії ані західними політичними елітами, ані істориками.

–Але ж сьогоднішні політичні реалії все ж впливають на переосмислення історії... Чи ні?

–Росія демонструє, що знову хоче здобути контроль над цілим реґіоном. Це–стала поведінка російської політичної еліти вже впродовж століть. Вона нікого аж надто не дивує, лише підтверджує образ Росії як аґресивної імперіялістичної країни.

–А які саме зміни ви бачите?

–Їх дуже багато. Хоча на куточки того „старого світу" де-не-де ще можна натрапити.

Оскільки у своїй країні я підтримую Партію зелених, екологічне питання для мене є дуже важливим. Бо без чистого повітря, води ми всі загинемо, хоч якої б національности ми були та хоч яких грошей би мали. Тому мене дуже тішить, коли я бачу, що в Києві з'являються скриньки для роздільного збору сміття. Нещодавно мені довелося спостерігати марш захисників Києва. Багато хто з українців замислюється над проблемами споживацтва. Ці речі стають частиною українського суспільства, і це чудово.

–Якщо порівнювати Україну з іншими пострадянськими країнами, наприклад, чому, як гадаєте, ми не там, де Польща чи країни Балтії?

–Відповідь на це запитання дуже проста: достатньо порівняти історію Польщі, країн Балтії та України. Якщо говорити про Польщу, то, по-перше, у середньовічний період вона мала свою імперію; по-друге, з 1918 року вона мала незалежність; по-третє, навіть у післявоєнний період в країні була власна армія та гроші. Польща була частиною соціялістичного бльоку, але при тому поляки завжди знали, що вони поляки, що вони ненавидять Радянський Союз і чекають, коли все це скінчиться. Окрім того, Польщу підтримувала Франція. І без цієї під-

тримки, хтозна, як склалася б польська історія...

Україна мала зовсім іншу історію і не мала підтримки (так само, як, приміром. Грузія). Вона була поділена між імперіями. Визвольні змагання, що виникали тоді, коли руйнувалися імперії, не увінчувалися для українців успіхом. Вже після того як Україна була об'єднана під Радянським Союзом, тут системно винищувалися еліти. З історичної перспективи, мені здається що, беручи до уваги те, як нищилися українські еліти, сьогоднішні їхні нащадки добре працюють. Тобто є об'єктивні причини того, чому одним країнам вдалося зберегти свою незалежність, а іншим–не вдалося. Як кажуть, можна порівнювати яблука і помаранчі. але не яблука і камбалу. Україна і Польща–це різні історії. Україну доречніше порівнювати, наприклад, із Білоруссю, Молдовою та Грузією.

–Британський журналіст Ланселот Лоутон, до спадщини якого ми звертаємося доволі часто, ще в 30-х роках стверджував, що Україна є головною країною для Европи в тому сенсі, що поки вона не приєднається до об'єднаної Европи, спокою у світі не буде. Що ви про це думаєте?

–Україна–справді ключова країна. Але Росія також дуже важлива. Україна є частиною Европи, просто вона ще не стала членом ряду структур (як ЕС та НАТО), але Росія мусить бути частиною цих структур також. Поки не буде демократії в Росії. поки вона не зможе нормально співіснувати з іншими країнами, пануватиме напруженість. Україна важлива тим, що без неї неможливе існування Росії у вигляді імперії. Бжезінський сказав: якщо Росія знову втягне Україну у свої битви, то це означатиме, що імперське мислення досі живе.

Тут можна провести паралелю. Канада–географічно велика країна, але не дуже могутня й багата. Ми живемо біля могутнього, красивого „палацу" сусіда, і хоч що б ми не робили, усе врешті-решт вирішує тільки те, що роблять вони. Так само й Україна. Хоч що б вона не робила, вона є маленькою супроти Росії. Мусить бути співпраця. Я підтримую демократію в Росії. Сподіваюся,–раніше чи пізніше–вона її матиме.

Марта ДИЧОК – викладачка катедри історії та політичних наук в Університеті Західного Онтаріо, співробітниця Центру европейських, російських та евразійських студій при Торонтському університеті.

* * *

Офіцер XXI століття має бути не лише професіоналом своєї справи, а й, перш за все, патріотом та гармонійно розвиненою особистістю.

Павло ТКАЧУК, генерал-лейтенант

Віктор Девіс ГЕНСОН

СТОЛІТНЯ ВІЙНА НІМЕЧЧИНИ

Переклад з англійської

Зростання німецької потуги в Европі почалося в 1914 році, два рази зазнало поразки, і в теперішній час закінчилося перемогою, майже сто років пізніше. Кайзер Вільгельм втратив Німечину в 1918 році, Адольф Гітлер знищив її в 1945 році, а канцлер Німеччини Анґеля Меркель здобула перемогу без одного пострілу.

Або так виходить, читаючи европейські газети, які тепер гірко пишуть про „Четвертий райх" і зарозумілих нових нацистських „ґауляйтерів", які диктують свої умови своїм европейським підлеглим. Популярні карикатури зображують німців, які салютують прямою рукою з свастикою на рукаві, встановлюючи нові правила поведінки для нібито неповноцінних народів.

Мільйони наляканих італійців, еспанців, греків, португальців і інших европейців вкладають свої заощадження в німецькі банки в розмірі 15 млрд долярів місячно. Від „так" чи „ні" багатої на евро Меркель залежить, чи европейські країни будуть кульгати вперед, отримуючи нову німецьку позику, чи збанкрутують й повернуться до зниженого стилю життя з-перед 50 років.

Заклопотаний сусід, Франція, в шизофренічний спосіб, як це часто бувало в минулому, накидається на Великобританію за те, що залишила її самітною, то знову в телячий спосіб старається підлеститися Німеччині. Турботи у 1989 році прем'єр-міністра Великобританії Марґарети Тетчер і президента Франції Франсуа Міттерана про те, що об'єднану Німеччину не зможуть втримати під контролею ані новий Европейський Союз, ні стара НАТО–виявилися правдивими.

Як омріяна ґрандіозна „нова Европа" тільки через 20 років перетворилася на німецький протекторат–особливо враховуючи не дуже приховану мету Европейського союзу–розвіяти німецькі амбіції створити континентальу супер-державу?

Не силою зброї. Як Британія, яка бореться у війнах по всьому світу, від Лівії до Іраку. Не як Франція, що має атомну бомбу. А Німеччина залишається головним чином в межах своїх кордонів, без ядерної зброї, без жодного авіяносця, без військової бази за кордоном.

Без милостині. Німеччина витратила майже два трильйони долярів своїх власних грошей–на відновлення Східної Німеччини зруйнованої комунізмом–без допомоги інших. Їдучи через південну Европу, побачите нові автостради, мости, залізниці, стадіони та аеропорти, які фінансуються німецькими банками або субсидіюються урядом Німеччини.

Не чисельністю населення. Так чи інакше, 120 мільйонів греків, італійців, еспанців і португальців просять близько 80 мільйонів німців, щоб врятувати їх.

І не доброю фортуною. 65 років тому Берлін був зрівняний з землею. Гамбург спалений, Мюнхен сплюндрований–до такої міри не були знищені ні Атени, ні Мадрид, ні Лісабона, ні Рим.

По правді кажучи, це німецький характер–яким захоплювалися і його боялися впродовж 500 років в европейській літературі та історії–призвели до ґерманізації Европи. Сьогодні ми жахаємося таких термінів, як „національний характер", які нагадують кошмари минулого. Але ніяке інше політкоректне тлумачення не пояснить, чому процвітаючий в 1945 році Детройт сьогодні виглядає, як в 1945 році розбомблений Берлін, який сьогодні процвітає.

Німці в середньому працювали більше і розумніше, ніж їхні европейські сусіди. інвестували, а не купували товари широкого вжитку, щадили, а не витрачували, лягати спати, коли інші на півдні йшли на розваги. Користувачі їхньої щедрости гірко скаржаться, що німецькі банки позичали їм гроші, щоб вони купували німецькі продукти, а це є свого роду комерційним кріпосним правом 21-го століття. Правда. Однак, до цих пір виникає питання, чому Берлін, а не Рим чи Мадрид, був в змозі здійснити такий прибутковий меркантилізм.

До чого це все призведе? До великих невідомих, які лякають велику частину Европи. Чи німецькі працьовитість і талант призведуть до військового панування і культурного шовінізму–як це було в минулому? Як розвільнений ЕС чи НАТО, коли Сполучені Штати відійшли в тінь, зможуть переконати Німеччину, щоб вона не використала свою величезну економічну перевагу для політичного й мілітарного панування?

Чи зможуть бідні европейські підлітки дійсно підпорядкуватися своїм багатим німецьким батькам? Берлін, по суті, тепер повчає південних европейців, що якщо вони, як і раніше, очікують першоклясного медичного обслуговування, високотехнологічних пристрів й різнорідних споживчих товарів–прикрас стилю життя в багатій Америці та Північній Европі–то вони повинні наслідувти німців–виробляти такі речі й субсидувати їх для інших.

Іншими словами, атенець може втримувати ультрасучасне летовище та підземку, еспанець–отримати нового кульшового суглоба, а римлянин–насолоджуватися новим „мерцедесом". Але не тоді, коли вони, як і раніше, наполягатимуть на щоденні сієсти, вечері о 9-ій вечора, вихід на пенсію на початку 50-х років свого життя, викручуватися від податків, і де-факто працювати від 10-ї ранку до 4-ї по полудні.

Новий европейський порядок, пропонований Німеччиною, ясний: якщо ви хочете жити, як німець, то ви повинні працювати і заощаджувати, як німець. Ваш вибір…

Віктор Девіс Генсон є клясиком та істориком в Інституті ім. Гувера в Стенфордському університеті й автором щойно виданої книги „The End of Sparta"

ОБ'ЄДНАНИЙ КОНҐРЕС ПІДКАРПАТСЬКИХ РУСИНІВ

30 листопада 2011 р. в м. Пардубіце (Чехія) під головуванням Василя Джугана та Василя Мікуліна відбувся об'єднаний (5-й Всесвітній та 8-й Европейський) Конґрес Підкарпатських русинів. У Пардубіце зібралися ті підкарпатські русини, які вже тривалий час живуть в европейських країнах, але підтримують з рідною землею найтісніші стосунки. Присутні в залі висловлювали волю близько мільйона людей, за їх власними оцінками. „Всього 47 делеґатів, деяким не вдалося приїхати, їм не дали візи. Особливо це стосується наших братів-русинів з України. Але об'єднаний Конґрес був зібраний на 90%",–сказав Василь Джуган, голова Всесвітньої ради підкарпатських русинів.

Присутні прийняли важливі рішення, які дадуть можливість вийти русинському руху на якісно новий рівень діяльности й очиститися від марґінальної складової. Основним з них, яке дуже нелегко прийняли присутні, це змішення із посад усіх членів русинського тіньового уряду на чолі з Петром Ґецком.

Не залишилися без уваги Конґресу питання розподілу фінансової допомоги, яку впродовж 5 років отримують від ряду неурядових організацій Росії на діяльність русинського підпілля в Україні і за кордоном. Виступаючі дуже дякували міжнародному фонду „Російський світ" за його ґранти.

Також делеґати гаряче підтримали ініціятиву русина, бізнесмена-пражанина О. Ґегальчія подати в суд скаргу на чеський уряд за дискримінаційну політику по відношенню до русинів.

На завершення зборів президент ВРПР Василь Джуган привітав присутніх із 20-ю річницею з дня проведення референдуму 1991 року, подякував за підтримку й розуміння важливости ситуації і заходів, які ним проводяться на благо русинського руху в цілому і кожного русина окремо. Крім того, він вручив орден „Ґерой Підкарпатской Русі" Петрові Ґецку, а також усім делеґатам медалі „За особливі заслуги".

ХТО ТАКІ РУСИНИ?

Що таке сучасний русинський рух на Закарпатті?

Це певне ментальне і політичне протистояння офіційному Києву, з одного боку, і сусідній Галичині, з іншого. Ставлення до інших реґіонів України невизначене. Ставлення до сусідніх держав швидше позитивне, ніж негативне, але теж неоднозначне. Нині на владному Олімпі України немає жодного українського націоналіста (навпаки, є кілька їхніх опонентів). Проте ставлення влади до русинства лишається таким же незмінним, як і за усіх попередніх режимів. Все, що веде до

політичної, територіяльної автономії Закарпаття є для Києва категорично неприйнятним.

Що спричинює русинську самоідентифікацію?

Русин–це генетичний опозиціонер. Свого часу Духновичеві слова „Я русин быв, єсмь і буду" стали прапором протесту проти мадяризації, пізніше А. Бродій і С. Фенцик піднялися як борці проти чехізації, у добу русифікації русинського руху у краї не існувало, хіба що П. Кампов підняв свій голос. Коли Союз захитався, рух відродився– тепер вже як альтернатива українству. Те, що русинський рух постійно використовувався різними зовнішніми силами, на сьогодні добре відомо і задокументовано. Така карма будь-якої опозиції. Колись В. Шульгін сказав так: „Білий рух започатковувався майже святими людьми, а завершувався майже бандитами". На жаль, така закономірність характерна не тільки для білоґвардійців.

Хто називає себе русинами на Закарпатті?

Русин–це давня назва усіх українців. Але на Закарпатті русинами називають себе ті, хто не вважає себе українцем, не хоче ним бути. Оскільки тяжко уявити у переписних листах графу „не-українець" чи „анти-українець", то доводиться вигадувати якийсь синонім до цього. Не кажу, що етнонім „русин" саме з цієї серії. Слово давнє і шановане. Шкода, що українці свого часу відмовилися від нього. Тому зараз „русин" визначає не так національність, як політичну позицію, неформальну партійність.

Що є позитивного у русинстві?

Це прояв локал-патріотизму, болю за рідний край, його традиції, природу тощо. Я про тих, хто щиро вірить у те, що говорить. Є звичайно, і „професійні русини" (як і „професійні українці"), котрі переслідують свої індивідуальні цілі. Але тут мова не про них. Є у нас гарні поети, що пишуть рідною бесідою, є інші мистці, що віддають належне цій ідеї. Всяке світле почуття, якщо воно щире, викликає повагу.

Які люди нині є активістами русинського руху на Закарпатті?

Це кілька десятків чоловік – переважно пенсійного віку і кілька помітніших фіґур передпенсійного віку (близько 50 років). Кожний сам по собі є цікавим як людина. Поокремо з кожним без винятку можна нормально говорити. Але коли збираються докупи, починає діяти певний колективний ефект. Громада розпалюється, накручується, навіює собі максимум неґативних емоцій. Додає гостроти і те, що різні активісти недолюблюють одне одного, починаються суперечки, хто з них „правильніший" тощо. Ці речі характерні для усіх замкнутих структур, і русини не виняток. У рухові дуже сильний суб'єктивний момент, людський фактор. Кожний активіст має свої підстави для участи в русі–часто далекі від тих патріотичних і націоналі-

стичних почуттів, які декляруються на словах.

Чи є перспективи у русинського руху?

Є. Якщо уникати конфліктів із незрівнянно сильнішою від тебе владою, така перспектива є. Окремі русинські організації стали саме на цей шлях. Українство зацікавлене у тому, щоб Закарпаття максимально розкрило свій етнокультурний, ментальний потенціял. Культурницький потенціял русинства далеко не вичерпаний. Але аґресивність ніколи не віталася на Закарпатті. Вона чужа нашій ментальності. Тому агресивність гробить русинський рух. Намагаючись вирішити якісь політичні питання, для яких немає достатньо сил, активісти демонструють свою слабкість. Виробляється комплекс жертви. Вони навіщось постійно привертають до себе увагу через скандали, замість того, щоб пробувати працювати „на позитиві". У результаті це неґативно впливає на імідж. Це перестрибування через етапи, намагання подолати прірву у два стрибки.

П. Р. Маґочі вважає, що теоретично русини за сприятливих обставин могли б розвинутися у повнокровну державну націю. Теоретично, так. Тільки от цих сприятливих умов абсолютно не видно. Зараз глобальні тенденції працюють зовсім на інше–на витворення уніфікованої англомовної маси, яка жує гамбурґери і запиває їх колою. Щороку на плянеті зникають якісь мови і національності. Тож ідеться тільки про те, щоб відколоти від українців невелику частку, аби усі швидше зникли у плавильному котлі. Тому це парадоксально, але перспектива русинства–усередині українства.

Із статті Сергія Фудака „Кілька питань самому собі з приводу русинства" („Яндекс Директ")

УГОРЩИНА ВИМАГАЄ СТВОРЕННЯ НА ЗАКАРПАТТІ ВЛАСНОГО РАЙОНУ

Вперше за 18 років між Україною та Угорщиною не було підписано протокол щодо прав національних меншин. Це сталося через вимогу угорців створити на Закарпатті Притисянський адміністративний район з компактним проживанням угорців, пише „Дзеркало тижня". На засіданні змішаної угорсько-української міжурядової комісії з питань забезпечення прав національних меншин Україна відмовилась виконувати ультиматум. Першого дня засідання тривало до другої години ночі. Українська сторона постійно відчувала на собі настирливість угорців. Представник України попередив, що коли питання не обговорюватимуться зважено, українська делеґація залишить залю засідань. „Ми пояснили, що Закарпаття–багатонаціональний край, тому ставлення влади буде однаковим до всіх представлених у ньому меншин, без жодних преференцій. На жаль, цих позицій не поділяють наші угорські колеги, компромісу досягнуто не було",–заявив заступник голови Закарпатської ОДА Іван Качур, який брав участь у міжурядовій комісії.

Марина ТКАЧУК

ЛЬОТЧИК-ВИНИЩУВАЧ... І ВОЖДЬ ІРОКЕЗІВ

Простий полтавчанин Іван Даценко з Диканьщини став не тільки Героєм Радянського Союзу, льотчиком–винищувачем, а й... вождем племені ірокезів у Канаді. Під час Другої світової війни він був командиром ланки ґвардійського авіяційного полку. Неодноразово бомбардував важливі військово-промислові об'єкти в глибокому тилу Німеччини. Відзначився при Сталінградській битві. І за зразкове виконання завдань, мужність і героїзм старшому лейтенанту Івану Даценку присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

А потім життя зробило різкий поворот. „У 1944 році його літак збили ворожі зенітки поблизу Львова. Іван Даценко зумів вистрибнути з палаючої машини і, приземлившись на окупованій території, потрапив у полон, перебував через поранення у військовому госпіталі,–розповідає Олена Ясинецька, керівник проєкту „Українці у світі" з питань духовно-просвітницької роботи.–Незабаром Іван перейшов лінію фронту і з'явився у своїй частині. Проте, за сталінським наказом, усі, що побували в німецькому полоні, вважалися зрадниками. Наступного дня Івана заарештували. Героя позбавили всіх нагород і заслали етапом до Сибіру. Але дорогою до Сибіру він знову втік. Родичам повідомили, що Іван загинув... Усе це сталося за лічені дні. Правдами і неправдами Іван перейшов кордон і дістався аж до Канади".

Ще в німецькому полоні в госпіталі Іван познайомився з пораненим червоношкірим солдатом із племені ірокезів. Відважний льотчик підмовляв ірокеза тікати разом з ним, але індіянець відмовився, лише попросив Івана, якщо той коли-небудь опиниться на його батьківщині, розповісти рідним про його долю. І залишив адресу...

Діставшись до Канади, Іван поспішив виконати обіцянку, прийшов у плем'я і згодом одружився з дочкою вождя. Вивчив чужу мову, перейняв звичаї індіянців, став правою рукою старезного вождя. За мужність і відвагу заслужив шану серед племені, а по смерті вождя зайняв його місце...

„Далекого 1967 року в Канаду приїхала делегація з СРСР. Був серед учасників і відомий танцівник Махмуд Есамбаєв, якого після концерту повезли в резервацію американських індіянців, щоб подивитися на їхні

танці. Назустріч йому з великого віґвама посередині селища вийшов кремезний, міцної статури вождь, зодягнений у національний стрій, прикрашений ведмежими іклами, соколиним пір'ям,–розповідає пані Олена. – Від своїх побратимів вождь відрізнявся хіба кольором шкіри, яка видавала в ньому слов'янина. Махмуд чемно привітався: „Здраствуйте!"–і не повірив, коли у відповідь почув: „Здоровенькі були! Ласкаво прошу до мого віґвама!" Ще дужче здивувався танцівник, коли вождь наказав дружині-індіянці: „Жінко, неси галушки!.." Підібгавши ноги, російський танцівник і український вождь ірокезів сиділи на циновках, пили горілку, балакали, а до віґвама забігали дітлахи, які щебетали українською. Згодом вождь запропонував: „Давай заспіваєм!"–і стиха затягнув: „Розпрягайте, хлопці, коней..."

Махмуд Есамбаєв переповідав, що індіянське плем'я тоді налічувало близько двохсот чоловік. Вони рибалили, вирощували худобу, орали землю. „На прощання вождь сумно мовив до Есамбаєва: „Ех, кинув би все та й пішов би додому. На колінах би повз на рідну Вкраїну. Та не можна мені..." Тоді вождь ірокезів і зізнався, що потрапив до Канади як емігрант, одружився з дочкою вождя індіянського племені й сам став вождем. Хоча родом він із Полтавщини, звуть його Іван Даценко. Це був той самий льотчик-винищувач, якого вже давно поховали на батьківщині...

ТОЙ, ХТО ПРОЙШОВ КРІЗЬ ВОГОНЬ

Фільм про Івана Даценка, режисера Михайла Іллєнка, який знімався довгих п'ять років, нарешті вийшов на екрани кінотеатрів країни наприкінці січня 2012 року. Хронометраж: 110 хвилин.

Виробництво: Продюсерський центр–„Інсайт-Медіа" за підтримки Міністерства Культури і Туризму України, 2011 рік.

У 2010 році вийшла в світ художньо-документальна повість Олександра Щербакова „Небо і земля Івана Даценка" (російською мовою, рос. „*Небо и земля Ивана Даценко*") про надзвичайну долю льотчика з-під Диканьки. Базуючись на історичних фактах, в книзі автор органічно поєднав документальні свідчення і художній вимисел. У тому ж році книга отримала 2-е місце в номінації „Краще прозаїчне видання" конкурсу „Краща книга Полтавщини".

ТАБОРИ ПОЛОНЕНИХ У ШОТЛЯНДІЇ

Частину полонених Української Дивізії з Ріміні в Італії перевезено в 1947 році до Шотляндії, до головного табору в Ґаддінґтон, з якого їх перенесено до інших таборів.

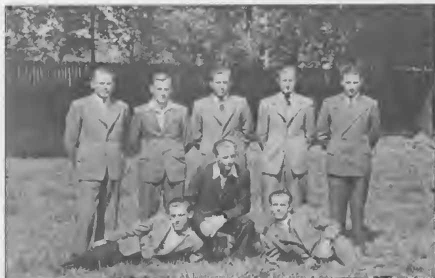
Поміщені світлини з архіву Онуфрія Білоголовського, який готовий зорганізувати зустріч, якщо було б таке бажання.

Onufrij Biloholowskyj
14 Harbour Ln
Cheektowaga, NY, 14225
USA
Tel. 716-685-2625

ВОДІЇ АВТОМАШИН

Табір полонених P.O.W. 16, Ґаддінґтон, Шотляндія.
Лежать М. Пундяк і Сворень.
Перший ряд, зліва: НН, Б. Тарнавський – в Америці був дияконом; комендант табору Кокс, О. Сокольський, відповідальний за транспорт, В. Радомський.
Другий ряд, зліва: В. Лемеґа, НН, НН, НН, С. Гнатів, І. Демчишин, Д. Пазюк, М. Курмак, НН, М. Саламон, Стефанишин.
Останній ряд, зліва: Б. Сокольський, І. Чорнодольський, О. Білоголовський, НН, НН.

Спортивна дружина копаного м'яча з шабору Мекмеррі, Шотляндія, під час поїздки до Еденбурґу. Зліва: О. Білоголовський, В. Радомський, М. Чайка. Заверуха, НН. Лежать, зліва: Сірський, НН, Сворень.

УПРАВА ТАБОРУ ПОЛОНЕНИХ МЕКМЕРРІ, ШОТЛЯНДІЯ

Зліва: Левко Бабій, Остап Сокольський, Василь Попадинець. Посередині Юстина Бойко–майбутня дружина В. Попадинця. В ногах: „Саньо"–собачка О. Соколовського. (Див. „ВК", ч. 3, 2010)

(Архів В. Попадинця)

Микола СОРОКА

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

11-12 листопада 2010 року у Вінніпезі відбулася конференція про українських канадців у Другій світовій війні. Конференцію відкрив Ярс Балан словами з вірша 1903 р. піонера-активіста Михайла Ґовди, який твердив, що українські іміґранти стануть повноправними канадцями лише тоді, коли воюватимуть–і будуть готові віддати свої життя–за нову країну. Саме це поняття „кровної жертви" певною мірою спонукало до назви конференції: „Стати канадцем: українські канадці і Друга світова війна".

У першій сесії Орест Закидальський (Українсько-канадський дослідчо-документаційний центр) розповів про інтерв'ю, записані з українсько-канадськими військовиками, які зберігаються в Документаційному центрі, Торонто,–усіх 37. Вони розповідають про свої мотивацію і досвід у канадських збройних силах.

Д-р Сергій Ціпко (Центр ім. Кулів) оглянув, що писали про українських канадців під час війни в часописах Edmonton Journal та Edmonton Bulletin. Він, зокрема, відзначив, що головну увагу преси притягували дві організації–товариство „Український робітничо-фермерський дім" та Комітет Українців Канади. В інших матеріялах згадувалися повідомлення про смерть, некрологи, оголошення про весілля (серед них згадуються українські жінки, які одружувалися з американцями, які знаходилися або працювали в Едмонтоні й околиці), а також розповіді про участь українців у війні.

У рамках Дня пам'яті коротку церемонію провів колишній майор добровільної дружини канадських військ Борис Ґенґало. Тут відбулася відео-презентація про участь канадської армії у конфліктах і миротворчих діях; прочитано спогади ветерана з Вінніпеґу Йосипа Малини, якому не вдалося потрапити до елітної „Диявольської бриґади"; та промовлено спеціяльну молитву, яку склав для українсько-канадських вояків о. Семен Савчук, який служив капеляном при канадській армії.

У другій сесії ішлося про „війну перед війною". Спершу д-р Мирослав Шкандрій (Манітобський університет) звернувся до подій у Карпатській Україні 1938–39 рр. Він відзначив, які великі надії покладалися серед українців Канади і скрізь поза Україною на те, що ця крихітна територія може стати ядром майбутньої української держави, а також загальну готовність західніх політиків і експертів визнати її леґітимність перед тим, як її повстання було збройно придушене.

Ярс Балан розповів про еволюцію образу СРСР в 1930-х рр.–від „червоного страхополоха" до дружніх „обіймів російського ведмедя".

На основі матеріялів із англомовної канадської преси він показав, як за допомогою вмілої пропаґанди і завдяки зростаючій загрозі з боку нацистської Німеччини та імперської Японії Йосиф Сталін та його більшовицький режим поступово перетворилися із загрози західнім демократіям у таке собі менше зло, підготовлюючи ґрунт для сприймання Кремля як надійного союзника у Другій світовій війні.

Третя сесія надала конференції більш людського виміру. Сюзан Голик-Ґунчук (незалежний дослідник, Оттава) у доповіді „Три брати на службі" представила свою сімейну історію, поставивши її у відповідний контекст. Петро Мельницький (Міністерство культури і громадських послуг Альберти) розповів про українців з Альберти, нагороджених за відмінну службу в Королівських повітряних силах Канади, зосередившись на Расселу Бенноку (народжений в Едмонтоні 1919 р. як Славко Бaгнюк), визначному, проте малознаному, військовому пілоту. Доповідач також навів цікавий приклад уривків листування одного пілота з батьками, в яких той старався писати українською, хоча його мова й не була досконалою.

В останній сесії першого дня Андрій Макух (Центр ім. Кулів) розповів про те, як підписання пакту Молотова-Ріббентропа змусило українсько-канадських прокомуністичних лівих раптово відмовитися від політики „Об'єднаного фронту" проти фашизму, яку вони підтримували із середини 1930-х рр. І це поставило радянських прихильників у надзвичайно незручне й небезпечне становище.

Джоді Перрун (Королівський військовий коледж) повернувся до теми „війни у війні", проаналізувавши на основі своєї докторської дисертації стосунки між українсько-канадськими націоналістами й комуністами у Вінніпезі з 1939 до 1945 р.

Учасники конференції знову зібралися після вечері на перегляд голлівудського фільму The North Star (Північна зірка, 1943), у знімках якого взяла участь низка талановитих акторів і фільмових працівників. Фільм розповідає про те, як прихід німців у 1941 р. змінив життя мешканців одного села в радянській Україні. З відстані часу цілком очевидно, що фільм відбивав погляди лівих симпатиків Голлівуду (у виробництві фільму, зокрема, були задіяні письменниця Ліліяна Ґельман та композитори Аарон Копленд та Айра Ґершвін), які створили досить неживу й у радянському дусі пропаґандистську річ. На перегляді також були показані сучасний огляд новин і мультфільм Дональда Дака, в якому висміюються Гітлер і нацi.

Наступного дня доповіді були довшими. Роман Єренюк (Центр українських канадських студій Манітобського університету) розпочав із детального опису української капелянської служби в канадських збройних силах під час Другої світової війни. На цій службі було семеро українських священиків–четверо православних і троє католицьких. Вони були особливо активними під час демобілізації.

Д-р Роман Єренюк (Центр українських канадських студій Манітобського університету) спілкується з недавнім імігрантом з України, нині членом добровільної дружини канадських військ, під час урочистостей Дня пам'яті.

В останній доповіді Томас Приймак (катедра українознавчих студій, Торонтський університет) розповів про „Стефана" Ґабріели Руа, одну з найважливіших постатей її спогадів Enchantment and Sorrow (Чарівність і смуток). Доповідач із захопленням відтворив любовну історію між уродженкою Манітоби Руа та українського канадця з Альберти Стефана Давидовича, котрі зустрілися в Англії напередодні війни. Їхня романтична любов була затьмарена несподіваним і загадковим зникненням Давидовича, аґента ОУН, який був викликаний на секретне завдання на континент. Як це й трапляється, все змінилося після його повернення до Англії. Д-р Приймак займався цим оповіданням з 1980-х рр., коли працював над книгою The Maple Leaf and Trident (Кленовий листок і тризуб), тож його добре досліджену й зворушливу історію авдиторія вислухала з великою цікавістю.

Підсумувала конференцію Софія Качор (Осередок), яка відзначила конкуруючі „націоналістичні" й „канадські" елементи. На її думку, „час покаже", чи досягла конференція своєї мети–стимулювати нові дослідження про українських канадців у період Другої світової війни. Але, без сумніву, це зібрання продемонструвало велике зацікавлення темою та поважні здобутки.

Ярослав ЗАКАЛЯК

АНГЛІЙСЬКИЙ ПОЛОН– СТАРШИНСЬКІ ТАБОРИ 1-ої УД УНА

В місяці червні 1947 р. ліквідують табір в Ріміні. Італія, і перевозять нас військовими кораблями з Венеції до Англії. Частину табору перевозять до Шефільду, бувшого табору німецьких полонених. Тут відділяють старшин від стрілецтва і перевозять до різних малих таборів. Англійці придержуються Женевської Конвенції і старшинам виплачують місячну платню, відповідно до ранґи, і дають чисту постіль для ліжок. Тут згадаю, що старші старшини умудрилися і щє в Ріміні привернули собі старі ранґи, такі як: полковник, майор, капітан і т. п., і після своєї ранги одержували місячну платню, і тому полковник діставав кілька фунтів, а хорунжий (лейтенант) всього 21 шілінґів (1 фунт і один шілінґ).

ТАБОРОВИЙ ХОР

Сидять (зліва) 1-ий ряд: Михайло Якубяк, НН, Степан Ониськів, Евген Лагодинський, Микола Макаревич;
2-ий ряд: НН, Ярослав Тріска, Микола Оглюк, Михайло Ніньовський, Корнило Медвідь.
Стоять(зліва): Володимир Харамбура, НН, Володимир Ляхоцький, Евген Гарасим, Казимир Гарасим (диригент), НН, Олександер Білий, Ярослав Закаляк

Назагал, ми мали досить добру кухню, але вранці, коли зварили вівсяну кашу з сушеними сливками (типовий англійський сніданок), старші старшини все нас випереджували і нам (молодим старшинам) залишалася каша без сливок.

1 серпня 1947 р. Нас перевезли до малого табору у Шербурн, близько головної дороги. Це був старий військовий табір з досить вигідними бараками. Розміщено нас по двох в кімнатах, що було досить вигідно. Я примістився разом з О. Голинським. Комендантом табору був старший англійський сержант, і кожного ранку нас перечисляв на загальній збірці.

Тому, що ми не працювали, майже кожний займався якимось майструванням. В місті можна було купувати всякі матеріяли для домашнього виробництва. Я, наприклад, змайстрував з дикти валізку, а з крокодилячої шкіри пошив „нецессер" для всяких приборів до голення. Крім цього, я помагав інж. Монцібовичу друкувати на машинці підручник „Високостеві поміри" в трьох копіях.

Я з Голинським записалися на заочний курс креслення. Переважно я користав з цього, бо Голинського заанґажувала „партія" (сот. Підгайний і Маців) переписувати відгуки і листи. Все це було дуже законспіроване.

Сидять (зліва): Омелян Кульчицький, Володимир Яворський, Осип Слоньовський, Степан Добрянський.
Стоять (зліва): Мирослав Гуль, Ярослав Москва, Нестор Мулька, Володимир Кудла, Богдан Маців, Борис Шкандрій, Іван Федаш, Мирослав Збудовський, Михайло Якубяк, Богдан Стисловський, Володимир Микула, Ярослав Закаляк, Іван Рубич.
(Знімав О. Голинський)

В таборі ми зорганізували хор під диригентурою пор. Добрянського. Шаровари ми пошили з пофарбованих парашутів. Ми навіть виступили з концертом для англійської публіки в міській школі.

Тому, що ми не мали постійного заняття, то добровільно зголосилися до фермерських робіт. Нас кожного дня вантажівкою відвозили на ферму, і там ми переважно збирали картоплю. Ми запропонували фермерові, що почистимо його ліс, бо було там багато старих і попадалих дерев, з тим, що для фермера приготуємо деякі дерева на паливо, а частину заберемо до табору для опалення наших бараків. Фермер на це радо погодився і ми замовили в місті вантажівку й привезли собі досить дерева.

11 травня 1948 рік. Нас перевозять до переходового табору в Саттон Брідж, а згодом 28 травня до бувшого американського таборубази в Вульфокс Лодж. Там перебуваємо до 8 вересня 1948 р. Був там гарний тенісовий корт, що дало нагоду займатися спортом. Близько нашого табору знаходилося старе летовище зі старими літаками, де наші стрільці-полонені їх розмонтували. Крім різних частин, вони розмонтувли компаси й з них випомповували спирт, який назвали „компасівкою" і навіть гостили ним Ґетьманича Данила, коли нас відвідував.

9 вересня 1948 рік. Вертаємось до Шефільду. Хто має родину в Німеччині або Австрії, тих звільняють з полону. Тих, які не мають родини, хочуть теж відвезти до Німеччини. Ми (молоді старшини) запротестували проти цього рішення і повідомили команду табору, що починаємо страйк і голодівку аж доки парлямент не змінить свою постанову.

Як ми приготувалися до страйку і голодівки? Ми пофарбували один коц на чорно, прибили до жердки й вивісили на комині кухні. Ми рівнож повідомили місцеву пресу, яка вже гуртувалася біля дротів табору. Ми попросили д-ра Турка, щоб нас обстежував підчас голодівки. Він дозволив нам час-до-часу пити воду. Радіо було включене і чекали на децизію парляменту. І по двох днях, ми почули в радіо, що парлямент погодився нас залишити в Англії.

6 січня 1949 рік. Нас врешті звільняють і ми виходимо до ЦИВІЛЯ.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У журналі „ВК" ч. 4, 2011, ст. 41, у статті о. протопресвітера Степана Ярмуся п. н. „А може...", надруковано:

„А тут вчений *бібліограф...*", має бути ***бібліолог***.

За помилку перепрошуємо.

Редакція

Василь ШПАРИК,
ветеран-фронтовик Другої світової війни

ДВА РОКИ У НОЙГАММЕРІ

На схилі віку, не маючи яскравих реальних подій життя, закохано вдаємося до спогадів минулого. У мого покоління XX століття найбільш укоріненими, мабуть, є спогади, зв'язані так чи інакше з Другою світовою війною. Тоді доля кидала нас по світу, ми опинилися в різних, часто не передбачуваних ситуаціях.

Серед таких на пам'ять прийшла згадка про моє, солдата радянської армії, проходження служби в місцях, в яких перед тим служили вояки Дивізії „Галичина" серед них, можливо, навіть мої товариші з гімназійних років. Це був Нойгаммер.

Нойгаммер (нім. Neuhammer), тепер пол., здається, Swietoszów (Свєнтошув) і поруч з ним ***Штранс*** (Strans)–це колишні німецькі військові містечка, заховані в лісах південніше м. Шпротау (пол. Szprotawa), що на німецьких теренах на схід від Одера і Найсе, які після Другої світової війни перейшли під юрисдикцію Польщі.

Після закінчення Другої світової війни в Європі на цих землях, практично як окупаційні, були розквартировані радянські війська, що під час війни входили до 2-го Білоруського фронту, а тепер це була так звана **Північна група військ**. У Нойгаммері і Штрансі розташувалася **3-я ґвардійська танкова дивізія** (польова пошта **44181**), яка на фронті була танковим корпусом, а тепер входила до складу відбірної **7-ої механізованої армії**. Гарні казарми з кімнатами на відділення (до 10 осіб), просторі бокси для розміщення техніки, їдальні, лазні, окремі домики для офіцерів, а для генералів–вілли. Усе це було не до порівняння з радянськими.

Згадуючи про Нойгаммер, я не можу викинути із пам'яті події, із-за яких я попав у цю дивізію, а також знаходження під постійною увагою з боку енкаведистського органу, яким в радянській армії була контррозвідка „Смерш" („смерть шпіонам"). І це при тому, що до прибуття в дивізію я вже мав велику „провину" перед „Смерш"–вчинив втечу із табору „Смерш" в м. Бресляв, де під виглядом збірного пункту з відправки в СРСР демобілізованих і вивезених на примусові роботи діяв фактично фільтраційний пункт „Смерш" з вилучення підозрілих осіб. У число таких попав і я. Постійні допити вказали на те, що я повернувся в СРСР, але не додому, а в Сибір. Я вирішив втікати, але як це здійснити в таборі, оточеному колючим дротом і спостережними вежами? В нагоді став знайомий офіцер з полку, який привіз чергову групу демобілізованих. Він задеклярував мене як охоронця. Моє повернення в полк (бо куди ж я міг за кордоном вдатися?) створило проблему для командування. Мене мали б віддати в розпорядження

„Смерш" як дезертира, проте, підмінивши наказ про демобілізацію наказом про надання відпустки, мене навіть призначили на найвищу не офіцерську посаду–начальником обчислювальної команди штабу полку (з підготовки даних для стрільби).

З такою, фактично вигаданою легендою (врахуйте, радянськими офіцерами) я продовжував службу в полку. Усе було б добре, але влітку 1946 року дивізію стали розформовувати. А розформовували тому, що (це було на початку березня 1946 р.) деякі полки уже від'їхали на радянсько-турецький кордон в Грузії із-за претензій СРСР на контроль над притоками Босфор і Дарданелли, а інші частини, в т. ч. мій 421-ий гавбичний артилерійський полк, повернули з дороги після відомого виступу Вістона Черчілля у Фултоні (Fulton в США) 6 березня 1946 року, у якому він закликав західні країни виступити єдиним фронтом проти аґресивних намірів СРСР, заявивши однозначно і наче несподівано:

„Ми не змогли зупинити Гітлера, але потрібно зупинити СРСР... Ніхто не знає, що саме Радянська Росія і її міжнародна комуністична організація мають намір робити в найближчому майбутньому і чи існують які-небудь межі їхньої експансії?..."

Цей виступ мав великий політичний резонанс. Фактично це був перший заклик до початку „холодної війни" проти СРСР, а тому проблема Босфору-Дарданеллів відійшла на другий плян. Ми потрібні були у Західній Европі.

Розформування так розформування. Весь особовий склад відправили в інші військові частини. Але мене чомусь не відправили. Виявилося, що начальник штабу мав намір забрати мене зі собою. Коли стало відомо, що його відзивають в СРСР, постало складне питання: як бути зі мною? Я не зможу в'їхати в СРСР без спеціяльного пропуска. А хто дасть його мені?

Розв'язка наступила несподівано–я примкнув до групи сержантів, які йшли на залізничну станцію для поїздки на нове місце служби (переважно служили на складах дивізії, а офіцери, які мали б їх супроводжувати так напилися, що забули взяти документи і вернулися). Тому я без проблем став „примкнувшим".

Так я опинився у військовому містечку Штранс, де розміщалися переважно артилерійські полки 3-ої ґвардійської танкової дивізії. Коли стали розбирати прибулих по полках, виявилося, що я не значуся у списках. Незважаючи на це, не стали з'ясовувати, чому це так. Командувач артилерією дивізії, висловивши припущення, що це–результат відомої розхлябаности штабів, вирішив зарахувати мене до штабу артилерії дивізії. Оскільки в мене не було жодних документів, інтенданти з полку, який обслуговував штаб артилерії, вказали на неможливість зарахування мене на харчове і речове обслуговування.

На це командувач артилерією запропонував поселити мене серед кухарів на горищі ґарнізонної їдальні.

У грудні 1946 року дивізію перевели на штати мирного часу. В результаті, наприклад, у відділі артилерійських озброєнь скоротили двох офіцерів і старшину, а залишили тільки начальника відділу і старшину. Мене призначили на посаду старшини відділу, і відділ озброєнь перевели в центральний штаб дивізії в Нойгаммері.

Я прибув у Нойгаммер зі всіма належними документами, тобто атестатами на харчування і одяг. Отже, я став „солдатом у законі". Проте це не значить, що мені дали спокій. У контррозвідці „Смерш" так і не знали, яким чином я потрапив у дивізію, але їх „турбували" мої „соцдемографічні дані": не там народився, не там навчався, не є комсомольцем. Виходячи з цього систематично надсилали приписи відсторонити мене від секретного діловодства (а іншого в армії і не було). Проте мене підтримували в штабі дивізії. А причиною такої підтримки була моя не типова праця. Завдання було чітким: навести порядок в обліку і збереженню артилерійських і стрілецьких озброєнь та боєприпасів. І тут у пригоді стали мої знання, почерпнуті під час навчання в гімназіях і школах торговельного профілю протягом 1938-1944 років. Виконання завдання, окрім власних зусиль відділу озброєнь, вимагали суттєвої допомоги робочої сили. Приписи зверху вимагали видавати для навчання стріляння танкістів і артилеристів виключно боєприпаси, виготовлені під час війни. У полках добре знали, що вони мають неякісні параметри, тому намагалися отримати стрільна, виготовлені після війни і то з належними параметрами. Щодо параметрів пригодився і мій досвід із артилерійського полку, коли я займав посаду начальника обчислювальної команди з підготовки даних для стрільби. Домовилися, що взамін за таку послугу будуть виділяти солдатів для роботи на складах. Фактично, я наче не обізнаний з приписами, виписував якісні боєприпаси і озброєння.

Так дивізія стала взірцевою зі збереження озброєнь і особливо боєприпасів у цілій 7-ій механізованій армії, в дивізії проводилися показові заходи для інших дивізій. Отже, командування знаходилося на „доброму рахунку". Тому протягом чотирьох років „строкової" служби в цій дивізії (із шести в загальному) я мав підтримку командування, яке захищало мене навіть перед всемогутнім „Смерш". Звичайно, я не схильний був вважати, що йдеться про захист мене, сержанта фактично без строку „строкової" служби. І по тому, як це було зі мною в артилерійському полку 1-ої артилерійської дивізії прориву резерву головного командування після моєї втечі із фільтраційного пукту в Бресляв, так і тепер у цій елітній дивізії, я побачив, що армійське командування протестувало проти втручання енкаведистів у справи армії.

Наведені вище два випадки не типових пригод в Радянській армії підтверджують цей висновок, а також я переконався, що серед офіцерів, особливо в штабах, зокрема призваних із запасу (а це–в загальному інтеліґентні люди) були офіцери „з людським обличчям".

Нарешті щодо Дивізії „Галичина". Ми, сержанти штабу дивізії, розташувалися в казармі. Проте згодом зрозуміли, що в казармі „незатишно" і облюбували підвальне приміщення у будинку штабу дивізії. Ці приміщення були захаращені різними речами ще з німецьких часів. Розчищаючи одне з приміщень, я натрапив на листи з Галичини. Тоді я ще не знав, до кого писали з краю, думав–до вивезених на примусові роботи. Як уже дізнався у наш час, вивчаючи бойовий шлях Дивізії „Галичина" (1-ої УД УНА), у Нойгаммері таки розташовувалися підрозділи дивізії, зокрема звідси відправилися на фронт під Броди.

Отже, Нойгаммер часто звучить і в спогадах колишніх вояків Дивізії „Галичина". І це робить для мене приємність згадати про Нойгаммер, у якому і я перебував у 1946-1948 роках до передислокації в СРСР.

РЕДАКЦІЯ І ПРАЦІВНИКИ ГУМОРИСТИЧНОГО ЖУРНАЛУ „ОСА" В РІМІНІ, ІТАЛІЯ, НА ПРОГУЛЯНЦІ

Мірамаре, Італія, 8 вересня 1946 рік.
Зліва: Ярослав Береза, Василь Давидяк, Ґого. „Тіньцьо",
Володимир Каплун (головний редактор), Юрій Форись, два невідомі.
Сидить: Любомир Ванкевич.

Валентин МОРОЗ

„КАРПАТСЬКА СИМФОНІЯ"

Перед тим, як перейти до „пісні пісень" західньо-українських 30-х років (маємо на увазі тему Карпато-Української держави), необхідно зупинитися ще на деякій „статистиці", без якої історія цього періоду була б неповною.

Перш за все: необхідно згадати таку глибоко символічну подію, як розпуск КПЗУ в 1938 році. Був це по суті „колапс-ляпсус" всієї комуністичної стратегії на Західній Україні. Адже ж двадцять літ Москва намагалася вішати західньому українцеві „лапшу на вуха"... Створювала для цього, крім комуністичного підпілля, різні „сельроби" та інші „недороби"... І нарешті–мусила сказати „шлюс Параню, по коханню"... У 1938 році Комінтерн заявив, що КПЗУ розпускається, бо вона... заражена націоналізмом! (Більшого визнання власного фіяско годі придумати!)

Особливо відбився цей московський „колапс-ляпсус" на політичній ситуації територій, що входили перед Першою світовою війною до складу Московської імперії (Волинь, Полісся, Беретейщина, Холмщина, Підляшшя). Совітофільство на цих територіях поступово „вивітрюється"; тут проходить процес переорієнтації радикального українського елементу на націоналістичні позиції.

Але цей західньо-український фермент 30-х років зачепив не лише комуністичне середовище. „Жертвою" його стало, наприклад, і УНДО–найвідоміша леґалістична партія Галичини. У відповідь на угодівську політику керівництва тут формується опозиція. Закінчилося все це розколом. Радикальний елемент УНДО знайшов спільну мову з деякими діячами ОУН; разом вони створили ФНЄ–Фронт Національної Єдности. Цю нову партію очолив відомий галицький діяч Дмитро Паліїв. Була це спроба „переселити" український націоналізм на вищий рівень. ФНЄ був в опозиції як до УНДО, так і до ОУН. Практично–політичних результатів це не дало. ФНЄ просто не встиг сформувати свої структури до 1939 року; а потім ця цікава спроба просто згоріла у полум'ї Другої світової війни. Реальністю стала УПА, що була під бездискусійним керівництвом ОУН; а в таких „крутих" умовах ніякої опозиції ніхто не хотів помічати.

Загальновідомий Союз Українок став на цей час потужною силою. Вже у 1917 році він нараховував сто тисяч членів! Ясно, що така структура дуже заважала польським українофобним плянам „знищення Русі". І тому в розпалі передвоєнної антиукраїнської вакханалії Союз Українок був заборонений у 1938 році. Але... У Польщі не було ані

Сталіна, ані Сибіру. Тут не можна було просто зробити 1933 рік, як на сході України. Західньо-український жіночий рух знайшов вихід із ситуації. Замість забороненого Союзу Українок моментально постала новостворена Дружина Княгині Ольги.

Необхідно ще згадати про нищення польською владою українських православних церков на Холмщині й Підляшші в 1938 році. Певні польські кола дуже „розбалакалися” про „польські кривди” на Волині у роки Другої світової війни. Але... „з понтом” забули, що історія ця починається ще перед Другою світовою війною.

Вступом до теми може бути добрий український жарт: мухи найбільш кусючі у спасівку. Чому? Бо знають, що незабаром здохнуть (скоро ж зима...). Так і з польською антиукраїнською шизофренією: вона досягла апогею якраз перед своїм кінцем, перед Другою світовою війною.

По правді кажучи, знищення церков не було початком. Це було вже завершенням варварства. А на початку бачимо спробу полонізувати українське церковне життя. Була навіть заснована дуже „прикольна” православна семінарія в Дубні (Волинь). Називалась вона „візантійською”; а мова викладання у ній була... польська (!?!).

Апогею все це досягло у 1938 році. На Холмщині й Підляшші було знищено біля 200 українських православних церков. І були це не просто будівлі; йшлося про історичні реліквії. Наприклад, у селі Розтоці церква існувала ще з 16-го сторіччя. В селі Голешеві церква існувала вже 400 років. А в містечку Щебрешин православна церква існувала (згідно з документами) від 1184 року, тобто з княжих часів. [1]

Як висновок: кожному, хто ознайомився з цією варварською статистикою, польське „розбалакування” про „кривди на Волині” в роки Другої світової війни перестає (річ ясна) бути цікавим.

* * *

А тепер нарешті переходимо до „квінтесенції”, до „крапки над „*і*” західньо-українських 30-х років–до теми Карпато-Української Держави.

Закарпаття...

Якою неочікуваною (і цікавою!) буває часом доля окремих компонентів (у даному випадку–реґіонів) нації...

Закарпаття було у повному розумінні слова найбільш сонним компонентом загальноукраїнської структури. У колишній Австро-Угорщині Закарпаття не брало участи в українському політичному житті (тут фігурували лише Галичина й Буковина). Причина була ясною: дикий угорський тиск. У 1919 році Закарпаття опинилося в

1. *Велика Історія України*, Львів – 1948 – Вінніпеґ, стор. 856-857.

межах новоствореної Чехословаччини. Чеська окупація не була такою брутальною, як польська в Галичині чи румунська на Буковині. Вона була просто хитрішою... Чехи підтримували москвофілів. Чому? Бо так сподівалися затримати пробудження української національної свідомости в Закарпатті. (Цікавий факт. Коли в чехословацькому парляменті хтось з виступаючих казав „Закарпатська Україна", спікер одразу ж виправляв його і казав: „Пудкарпатська Русь"). Кажучи мовою доброзичливого гумору: шия у закарпатської жирафи була надто довгою, і українська ідея не могла „пролізти" через неї до голови; покищо застрягла в русинській шиї.

Але так було лише до певного часу. У 30-і роки минулого століття Закарпаття пробудилось з русинського сну і стало нарешті важливим компонентом загальноукраїнських процесів.

Перш за все: зіграла тут роль загальна „електризація" кінця 30-х років на Західній Україні. Досить навести кілька фактів.

Як уже згадувалось, українська демонстрація у Львові 1 листопада 1928 року, на відзначення десятиріччя Листопадового Чину, фактично не відбулася. Її розбила польська поліція при підтримці польського вуличного шумовиння. Цей сценарій поляки намагалися повторити й 1 листопада 1938 року, в день 20-річчя Листопадового Чину. Але... На цей раз добре дістали! Уже в жовтні у Львові відбулась демонстрація на підтримку Карпатської України. Поліція й польські студенти, які пробували спинити її, були просто „набуцані" українцями. Демонстранти прорвались до ратуші й угорського консульства і вибили там вікна.

Те ж саме повторилося і 1 листопада. [2] А „між тими, хто проводив криваві двобої з поліцією, були навіть такі львівські робітники, що не вміли говорити українською мовою і лаяли польських окупантів по-польськи". [3]

Ще перед тим, у 1937 році, українці Радехівщини (на північ від Львова) під керівництвом оунівського підпілля спалили будівлі польських поселенців. Те ж саме повторилося 26 червня 1939 року в селі Плетеничі коло Перемишлян (на схід від Львова). [4]

Але де ж тут закарпатська тема?–скаже читач. Отут вона й починається.

Взагалі-то почалась вона, ця тема, досить далеко від Закарпаття, аж на протилежному кінці тодішньої Чехословаччини.

Судети...

---

2. Петро Мірчук. *Нарис історії ОУН.* т. І. Мюнхен-Лондон-Нью-Йорк, 1968, стор. 564-565.
3. Там же, стор. 565.
4. Там же, стор. 569.

Вони розташовані на північному заході теперішньої Чехії; був це найзахідніший реґіон тодішньої Чехословацької держави. Тут (а також в інших місцевостях на кордоні Чехословаччини з Німеччиною й Австрією) населення було переважно німецьке (популярно його називали „судетські німці"). Гітлер, прийшовши до влади в 1933 році, почав галасливу кампанію за „визволення" судетських німців з-під чеського панування і возз'єднання їх з „фатерляндом" (батьківщиною).

Все це закінчилось на Мюнхенській конференції 29-30 вересня 1938 року. Тут зійшлися Гітлер, Муссоліні та прем'єр-міністри Англії й Франції. Конференція вирішила питання про передачу 3.5 мільйонів німецькомовного населення (що жило на території Чехословацької держави) до складу Німеччини. Так Судети опинилися в гітлерівській імперії. [5]

Але це означало для Чехословаччини не лише територіяльні втрати. Це означало повну кризу версальської системи, що сформувалася в 1918-1919 роках. Що ж стосується самої Чехословаччини, то це означало, що влада над словацькими й українськими територіями стала по суті формальною. Практично і в Словаччини, і на Закарпатті восени 1938 року формується власна влада; авторитетність її бурхливо зростає з кожним днем. Та й сама дотеперішня Чехословаччина перетворюється восени 1938 року на Чехо-Словаччину (дуже символічна зміна назви...).

6 жовтня Словаччина формує власний уряд, а 11 жовтня Прага змушена була погодитися й на формування уряду Карпатської України. [6] Так було зроблено перший крок на шляху створення Карпато-Української Держави. Але до повного тріюмфу було ще далеко. Перш за все: 2 листопада 1938 року відбувся т. зв. Віденський арбітраж (диктат Гітлера й Муссоліні). Згідно з ухвалою цього арбітражу, південна Словаччина й південне Закарпаття (а пізніше й велика частина румунської території) віддавались Угорщині. До цієї смуги були включені й головні міста Закарпаття: Ужгород і Мукачево. [7] Далі: на території Закарпаття, не окупованій Угорщиною, теж почались терористичні акції угорських груп, перекинутих через кордон з угорської території. Їм допомагали польські групи, перекинуті через кордон з Галичини. Взагалі, як польська, так і угорська сторони почали галасливу кампанію за необхідність „спільного кордону" між Польщею й Угорщиною. Практично це означало вимогу приєднання до Угорщини всієї території Закарпаття. Існували пляни приєднання всього Закарпаття до Угорщини уже в кінці 1938 року. Про це угорці хотіли домовитись з Чіяно, італійським міністром

5. Петро Стерчо. *Карпато-Українська Держава.* Львів, 1994 (видання друге) стор. 54.
6. Там же, стор. 57.
7. Там же, стор. 71.

закордонних справ, обминаючи Берлін. Але Гітлер тупнув ногою, і ця угорсько-італійська авантюра припинилася. [8]

Та найбільший сюрприз прийшов до молодої української влади з... власних глибин. Називався він коротко і ясно: Андрій Бродій. Був це прем'єр-міністер новоствореного уряду Карпатської Русі. А належав він до москвофілів (бо лише на основі домовлености між українцями й москвофілами була можливість „витиснути" з Праги дозвіл на сформування закарпатського уряду).

Але... Скоро вияснилося, що москвофільство було не найголовнішим гріхом Бродія. Дуже скоро виявилося, що це–платний угорський аґент (аґентурна кличка–Берталан), який реґулярно одержує гроші з будапештської каси! 27 жовтня 1938 року Бродій був заарештований у Празі чехословацькою поліцією. При арешті у нього знайдено півмільйона грошей угорськими купюрами і... листа від угорського диктатора Горті. У листі було написано, що Горті обіцяє Бродієві шляхетський титул, якщо останній знову приєднає Закарпаття до Угорщини. [9]

„Отакі-то пироги"...

Так закінчився „бродячий" епізод в історії Закарпаття. Новий уряд був сформований нарешті з „народовців" (термінологія 19-го століття; але в Закарпатті вона дожила до 1938 року...). Очолив новий уряд Августин Волошин, „народовець" (це означало: політик національної, української орієнтації).

Отепер нарешті стало „всьо чотко"... Дуже швидким, „блискавичним" темпом почало нарешті формуватися в Закарпатті українське державництво. У зв'язку з угорською окупацією Мукачева й Ужгорода столицею автономної Карпатської Русі стає Хуст. Щоби відчути інтенсивність украïно-творчих процесів у Закарпатті того часу, досить назвати один факт: за кілька місяців населення Хуста зросло удвоє! Уперше в історії це містечко на сході Закарпаття стало „меккою" для журналістів з найголовніших газет світу. Одна промовиста цифра: за два місяці (кінець 1938 й початок 1939 рр.) у західніх (і японських) газетах з'явилося триста (!?) статтей про Україну. [10]

Ця епоха дуже важлива–і дуже цікава–для зрозуміння теми схованих ресурсів нації.

Закарпаття... „Срібна земля"... Була вона найбільш сонною і найбільш відсталою. Але саме з неї почалася друга українська спроба у 1938-1939 роках. Отже, висновок: такі сховані ресурси є скрізь, тільки необхідно їх: 1) шукати; 2) дочекатися.

Вслід за українським державництвом з'являється нарешті (уперше

8. Там же, стор. 79.
9. Там же, стор. 66-67.
10. Петро Мірчук. Цит. праця. Стор. 566.

після 1920 року) й українська сила із зброєю в руках. Називалася вона „Карпатська Січ". Була це напочатку спонтанна потреба зорганізувати опір як угорським, так і польським терористичним групам, які намагалися, проникнувши через кордон, дестабілізувати ситуацію в Закарпатті. Дуже скоро виявилось, що як чехословацька армія, так і чехословацька жандармерія є дуже малопродуктивними у цьому аспекті. Бо як чехословацькі військовики, так і чехословацькі „менти" (що приїхали з якогось Оломоуца чи Пільзна) дуже мало орієнтувалися в місцевій закарпатській ситуації (та й чи горіли аж таким великим бажанням захищати карпато-українське населення). А „Карпатська Січ", сформована із закарпатських „шугаїв" (чудово зорієнтованих у місцевих умовах) дуже скоро поставила усі крапки над „і" й відбила охоту як в угорських, так і в польских банд переходити кордон і тероризувати закарпатське населення (точно так само, як УПА, складена з волинських хлопців, дуже скоро відбила в 1943 році у польської „Армії Крайової" бажання перетворити Волинь на свій „партизанський край").

Незважаючи на дуже стислі часові терміни й русинсько-москвофільську „приспаність" території, апетит до українського мілітаризму пробуджувався у Закарпатті дуже енергійними темпми. 4 грудня 1938 року на демонстрації в Хусті перед урядом Карпатської України промаширували десять тисяч січовиків.[11] І тут необхідно говорити не лише про „енергетизм" закарпатських українців. ОУН відчула гостроту й важливість моменту. На Закарпаття потягнулась українська молодь з усіх українських земель. Не буде перебільшенням сказати, що в ці дні Закарпаття опинилося в центрі уваги ОУН. Шефом штабу новоствореної „Карпатської Січі" став військовий референт ОУН Михайло „Гузар"-Колодзінський. Помічником його призначено Романа Шухевича. [12]

4 вересня 1938 року на конґресі в Ужгороді було сформовано нову політичну структуру під назвою Українська Національна Оборона (УНО). На виборах до сойму (парляменту) Карпатської України, які відбулися 12 лютого 1939 року, за список УНО проголосувало 92,4% закарпатського населення. [13] Це було свідченням повної перемоги української національно-державницької ідеї в Закарпатті.

Але... Як кажуть сучасною українською мовою, „Бог будує, а чорт хитрує". А чортик цей сидів у Москві й називався Йосип Сталін (в оригіналі–Сосо Джуґашвілі). Він дуже придивлявся до ситуації в українському Закарпатті. І не лише придивлявся, але й дуже турбувався. Про людське око, Сталін нібито висміював ідею відродження української

11. Там же, стор. 533.

12. Там же.

13. Петро Стерчо. Цит. праця. Стор. 129.

держави на закарпатській території. Казав, наприклад, такі „премудрості": свитку до ґудзика не пришивають, Київ до Рахова не приєднують і т. п. Але насправді він розумів: якщо не загасити іскру української державности в Хусті, то вона дуже скоро перекинеться не лише на Львів, але й на Київ. І Сталін почав „канкретно" тиснути на Гітлера з такою ідеєю: якщо хочеш мати вільні руки на заході–мусиш дати мені вільні руки на сході. Детальніше: Сталін домагався від Гітлера ліквідації Карпато-Української держави, тобто вимагав дозволу Гітлера на угорську окупацію Закарпаття. (Забігаючи вперед: пізніше, у березні 1939 року, командувач угорськими військами, які окупували Закарпаття, дав інтерв'ю кореспондентові англійської газети. Він сказав ясно і виразно, що угорська окупація Закарпаття–це „плата Гітлера Сталінові".[14]

Бувають роки, наповнені історичним змістом більше, ніж деякі десятиліття. Отаким був і 1939 рік. 14 березня, скоряючись перед гітлерівським диктатом, капітулює Чехословаччина. На чеську територію були введені німецькі війська: тут проголошено „протекторат" Богемія і Моравія.[15] Що ж стосується Словаччини, то тут Гітлер вирішив розіграти роль „визволителя словацького народу від чеського панування". По правді кажучи, словаки не були готові в цей час до проголошення самостійности. Але Гітлер натиснув, заявивши виразно: якщо словаки не проголосять самостійности, то він дасть дозвіл угорцям окупувати територію (так само, як і закарпатську). І Тисо (потім словацький диктатор) проголошує того ж дня, 14 березня, самостійність Словаччини.[16]

Того ж дня автономний уряд Закарпаття проголосив повну самостійність Карпато-Української держави. Наступного дня, 15 березня, парлямент Закарпаття одностайно підтвердив цю ухвалу і прийняв перший закон новоствореної держави. Він звучав так:

1. Карпатська Україна є незалежна держава.
2. Назва держави є: Карпатська Україна.
3. Карпатська Україна є республіка з президентом, вибраним Соймом Карпатської України на чолі.
4. Державна мова Карпатської України є українська мова.
5. Барва державного прапора Карпатської України є синя і жовта, причому барва синя є горішня, а жовта є долішня.
6. Державним гербом Карпатської України є дотеперішній краєвий герб: ведмідь у лівім червонім півколі і чотири сині та три жовті смуги у правому півполі і Тризуб св. Володимира Великого з хре-

14. Там же, стор. 212.
15. Там же, стор. 211.
16. Там же, стор. 213.

стом на середньому зубі. –Переведення цього місця закону залишається окремому законові.

7. Державний гимн Карпатської України є: „Ще не вмерла Україна".

8. Цей закон обов'язує зараз од його прийняття.[17]

Дотеперішнього прем'єр-міністра Августина Волошина було обрано президентом Карпато-Української держави.

Та чеські структури, що були призначені Прагою на Закарпаття ще за існування Чехословаччини, повели себе у даній ситуації ганебно. Фактично проголошення Карпато-Української Держави відбувалося вже під звуки гарматної канонади. Бо того ж дня угорські війська перейшли лінію кордону й почали агресію проти новоствореної держави. Президент Волошин звернувся як до генерала Прхали, якого Прага призначила (без погодження із Закарпатським урядом) міністром внутрішніх справ, так і до керівника чеської жандармерії з вимогою видати зброю „Карпатській Січі" для відбиття угорського наступу. Жандармерія видала зброю без жоних заперечень; а от генерал Прхала (командувач чеських військових структур) відмовився це зробити. Більше того: він дав наказ чеським відділам, дислокованим на Закарпатті, роззброїти „Карпатську Січ". У Хусті дійшло до перестрілки, і то навіть із застосуванням танків і артилерії з чеського боку. І лише твердий опір січовиків змусив Прхалю до відступу. Він заявив, що чеське військо проголошує невтралітет в українсько-угорській війні, яка вже того ж дня почалася.[18]

Чеська позиція була стопроцентно ганебною, особливо на фоні подій у самій Чехії. Чеський президент Гаха дав своїм військам наказ капітулювати перед німцями і навіть передати їм усе військове спорядження. Отже: проти німецького агресора, який знищив чеську дежаву, чехи не зробили жодного пострілу. Але зате... стріляли своїх „слов'янських братів" у Закарпатті, які стали із зброєю в руках проти споконвічного гнобителя! (Дійсно, це було апотезою ганьби для чеської політики в Закарпатті, яка в ці дні уже „відкидала копита").

Для оцінки того, що відбувалося в наступні дні, підходить лише одне слово (без жодних перебільшень): героїзм. Ясно було, що 4-тисячна „Карпатська Січ" не відіб'є атаки 40-тисячної угорської армії, яка вторглася на закарпатську територію. І це всі розуміли. Але ці люди жили зовсім іншою логікою. Була це логіка героїзму. Посол карпато-українського сойму (парляменту) Михайло Бращайко у своїй промові 15 березня сказав:

„Світлий Сойме! По вчорашніх трагічних годинах, коли в головнім місті Карпатської України пролилася українська кров, обговорюємо сьогодні під гуки гарматніх вистрілів Перший Конституційний Закон

17. Петро Мірчук. Цит. праця. Стор. 547.

18. Там же, стор. 557.

Карпатської України. По тисячолітній неволі наша земля стає вільною, незалежною та проголошує перед цілим світом, що вона була, є і хоче бути українською. І коли б нашій молодій державі не суджено було довго жити, то наш край залишиться вже назавжди українським, бо нема такої сили, яка могла б знищити душу, сильну волю нашого народу".[19]

Просто і ясно кажучи: закарпатські українці нарешті одержали можливість робити те, на що чекали тисячу років! І робили це, не дивлячись ні на які жертви.

15 березня до Хусту прибув спеціяльний парляментар угорського уряду з вимогою капітуляції. Але усі вже знали, що справа не лише в Угорщині. Бо німецький консул на Закарпатті запросив до себе командира „Карпатської Січі" й порадив йому негайно капітулювати у зв'язку з тим, що Німеччина (й Італія) вже дали згоду на угорську окупацію Закарпаття. Отже: всі знали, що це війна не лише проти Угорщини, але й проти всієї гітлерівської коаліції. І все одно не підняли руки догори! На пропозицію німецького консула полковник „Ґузар"-Колодзінський, командир „Карпатської Січі", відповів:

„В словнику українського націоналіста немає слова „капітулювати". Сильніший ворог може нас у бою перемогти, але поставити нас перед собою на коліна–ніколи!"[20]

Це було покоління, виховане на принципах ОУН, в дії. Це був дозрілий українець, що ввійшов нарешті в реальне політичне життя. І було б помилкою вважати, що відповідь Колодзінського німецькому консулові-це позиція лише тих галичан-оунівців, які брали участь у тодішніх закарпатських подіях. Ні! У боях 1939 року віддали своє життя за українську державність п'ять тисяч карпатських січовиків і „всього" кілька сотень оунівців з Галичини.[21]

Ситуація ускладнилася тим, що „Карпатська Січ" мусила битися не лише проти угорської армії (як очікували спочатку). Бо до угорців приєдналися й поляки. Головний угорський наступ було спрямовано по лінії залізниці Ужгород-Ужок, щоб відрізати „Карпатську Січ" від Словаччини (яка, на думку угорського командування, могла дати українцям зброю). Поляки, щоб прискорити цю акцію, вдарили ззаду з північного боку (від свого кордону коло Ужока). Польський уряд навіть вислав до Ужока (вже 15 березня) свою делеґацію й радіокоментаторів, щоб у цей же день потішити польське вуличне шумовиння радіокоментарем про „тріюмфальну зустріч" польських і угорських „переможців". Але... Делегація просиділа в Карпатах тиждень. Бо лише через тиждень угорська армія змогла нарешті пробитися до польського кордону.[22]

На інших напрямах угорського наступу бої тривали довше–прак-

19. Там же, стор. 547.
20. Там же, стор. 557.
21. Там же, стор. 559.
22. Там же, стор. 557.

тично два тижні. А партизанські відділи в Карпатах трималися аж до зими 1939-1940 рр. [23] Під Буштином, на сході Закарпаття, загинув у бою командир „Карпатської Січі" Михайло Колодзінський. [24]

Героїчна відсіч карпатських січовиків угорському окупантові привернула увагу світової громадськости не лише до Карпатської України, але й до української теми взагалі. Зі сторінок світових газет зникли архаїчні назви „Підкарпатська Русь" чи „Угорська Русь". Тепер всі писали про Карпатську Україну. Навіть польська вулична преса, засліплена ненавистю до всього українського, раптом змінила тон. Скажімо, *Век Нови* з 24 березня, висловлюючи здивування з приводу того, що через десять днів після початку угорського наступу все ще йдуть бої, робить такий висновок:

„На Карпатській Україні в цю хвилину постає нова леґенда". [25]

А *Меркурію́ш Польські* зробив таке визнання:

„На шпальтах *Меркурію́ша* ми виступали з цілою безоглядністю проти „Закарпатської України"... Мусимо, одначе, чесно сказати, що в обличчі останніх подій маємо більшу пошану до українців, ніж до чехів і словаків. Які б там не були і хто б там не були оті „січовики", а все таки ті люди не скавуліли, не склали зброї, але билися в найтяжчих політичних і стратегічних умовах... Якщо б я стояв на чолі сотні мадярської піхоти, я на власну відповідальність наказав би віддати почесну сальву над трупами полеглих українців." [26]

Мабуть, найкращий аналіз закарпатського внеску в українську справу зробив львівський журнал *Вісник* (1939 р. ч. 4):

„Геройські" земляки „славного" Белі Куна, що кинули на вагу подій велику збройну потугу 10-мільйонової держави в її спорі з півмільйоном тих, кого звали „мізера плебс"–зазнали страшного розчарування. Многі думали, що те, що твориться в Хусті, в Сваляві, в Севлюші–це оперетка. Що вистачить остерігаючого дзвінка, щоб опустилася завіса. Чи ж не так сталося в Празі? Геройські земляки Белі Куна обіцяли їм автономію з Фенциками і Бродіями. Протектори теж радили вступити в переговори... Всім тим намовам і спокусам, всьому страхіттю подій, коли з грюкотом валилися довкола держави,–закарпатські Українці плюнули в лице. Це була відповідь, подібна до відповіді Камброна під Ватерльо. Замість очікуваної оперети або капітуляції здивований світ нагло побачив щось таке, перед чим мимоволі кожний мусів зняти капелюха...

Так! Цей „безнадійний опір"–всім, крім спідлених душ, довів, що ідея, за яку билися і гинули січовики, не є нічия „інтриґа". Що раса, в обороні якої вони стали на безвиглядну боротьбу,–проти чужих наказів, просьб і грозьб, проти договорів і трактатів,–що ця раса потрапить не підчинятися дійсності, лише сама творить нову. Потрапить–навіть серед гамору великих історичних потрясень–так піднести свій голос, щоб його почув світ" [27]

23. Там же, стор. 556.
24. Там же, стор. 559.
25. Цит. за Петро Мірчук. Цит. праця. Стор. 558.
26. Там же.
27. Там же, стор. 559.

о. д-р ІВАН МУЗИЧКА

Колишній дивізійник, творець маршу дивізії „Галичина", з нагоди свого 90-ліття в інтерв'ю 19 листопада 2011 року ділиться спогадами і розважаннями над сьогоденням.

Щороку, у чергову річницю створення УПА (на Покрову) певні політичні сили намагаються організувати в Києві марш, щоб урочисто пройти Хрещатиком. Як Ви думаєте, чи потрібні такі заходи?

Влаштовувати торжественні походи для вшанування річниці створення УПА не є чимось новим. Між війнами в Галичині ми завжди поминали дату бою під Крутами 1918 року. Там загинуло 300 студентів, що зійшлися у нерівній боротьбі із значно чисельнішою Червоною армією. Цю молодь ми називали „лицарями абсурду"–вони йшли на певну смерть, не здобуваючи нічого. Але ми вшановували їхню звитягу, хилили голови перед їхньою жертовністю. Подібне сталося й з УПА, яка оправдовувала свою діяльність тим, що обороняла наші лемківські села в Польщі перед нападками поліції та урядової польської армії. На Волині і в Галичині УПА воювала на два фронти–проти Червоної армії і проти фашистів. Наш провід нерозважно сподівався, що після Другої світової війни відразу виникне інша війна між більшовиками та американцями і англійцями. Тоді Україна матиме свій шанс на самоствердження. Так не сталося. Але відважні, геройські наші хлопці у різний спосіб закінчували свою важку боротьбу. Господь, завжди присутній в людській історії, покерував нею так, що врешті Радянський Союз впав. Але нам залишилася болюча пам'ять про українських повстанців, що прагнули єдиного–самостійної держави. І боронили її від ласих на українську землю сусідів. Гинули за велику справу. Чому цього не вшанувати? Навіть коли Київ не хоче, робімо марші у Львові. Але без люті чи гніву. Шляхетні лицарі заслуговують на гідну шану.

Ви–учасник дивізії „Галичина", часто називаєте себе військовим чоловіком, тож знаєте важливість обов'язку і дисципліни у служінні Батьківщині. Водночас у своїй книзі „З Ріміні до Риму" пишете: „...ми, дивізійники, перші внесли в Колегії вимоги та критичні уваги... Це не були часи, коли можна було з настоятелями відкрито чи щиро говорити, чи домагатись. Так було в цілій Церкві... Треба було тільки сліпо слухати, мовчати та виконувати усі зарядження настоятеля, навіть, цитую–„як би він був дурний..." Прошу порадити, як поєднати послух, який вимагає Церква, з необхідністю казати правду там, де вона потрібна? Якою сьогодні є наша Церква і що варто у першу чергу змінити в ній?

Так, насправді я не є військовим чоловіком. Люблю цю фразу вживати, бо подивляю святого апостола Павла, який, будучи євреєм, був

ворогом Римської імперії. Але перебуваючи між римськими легіонами, він вивчав їх. Йому подобалася їхня організованість, бойовий дух. Павло залишив деякі похвальні думки про військову справу, хоч би у закінченні свого листа до Ефесян.

Натомість питання послуху, дисципліни в Церкві (в семінаріях, монастирях чи єпархіях)–то не така проста справа. Вона належить до „духу часів" і „знаків часів". Добрі поучення щодо цього питання дав у своїх декретах Другий Ватиканський Собор. Однак, деякі історичні істини часто дуже болючі й зовсім нетворчі. Краще про них не згадувати, бо вони нічого доброго не навчать. Зрештою, у нас не люблять правди, особливо правди гіркої. Ми живемо компліментами із сентиментами. Велика свобода у житті чи вихованні теж не завжди є джерелом добра, а іноді приносить шкоду. Я про це писав у своїх спо-гадах з вирозумінням до частих помилок у діяльності нашої Церкви та її інституцій. Вживав методів не „підбрехача" чи „очевидного брехуна" (це ніяк!), але говорив не всю правду. Написане в такій формі дозволяє краще зрозуміти прикрі справи, вади, щоб легше усунути їх. Нашій Церкві потрібен добрий вишкіл священиків і постійна праця над цим: наукова, пасторальна, духовна, яка вимагає принаймні п'ятирічного навчання в досконалих виховних духовних інституціях. Добрий вояк потребує бодай дворічної служби у військовій казармі. Навіть згодом на фронті з ним проводять муштру, щоб він міг дати собі раду в бою. Розказували, що в останній війні до Червоної армії брали рекрутів, яких одразу через два тижні (час, поки йому шили шинель), слали на фронт. А там через пару днів, а то й годин він гинув. Тому вважаю, що нам потрібне неодружене священство з монашим гартом, яке могло б уповні, цілого себе віддати для Христової праці, для потреб народу. Особливо зараз, коли перевиховання чекають цілі покоління, які жили у безбожній державі. А це дуже широке питання, бо тепер новий світ приносить нові труднощі та лиха, про які в минулих часах і не чули...

Чи не шкодуєте, що свого часу не дали згоди на Ваше свячення на єпископа? Які причини спонукали відмовитися від цього служіння?

Зовсім не шкодую, бо не важився прийняти такої поважної і дуже відповідальної праці та покликання. Я не бачив у себе однієї важливої риси, яка потрібна для доброго провідника, а особливо, якщо цей провідник духовний. Англійською мовою це називається „leadership"–мати здібність вести за собою. Не кожен з нас володіє цим, а провідник її конче потребує. Звісно, що хіротонія передбачає поміч Божої ласки. Однак крім богословської є ще й практична засада–ласку Божу попереджує природа, в якій вона повинна діяти. Моя вдача і характер не надавалися до цього. Я не був у житті героєм, хоч і не був боягузом, але високих відповідальностей таки боявся. Не мав до цього снаги, а тим самим і покликання. Так я й відповів Патріярхові Йосифу Сліпому. Мабуть моє

походження з бідної селянської родини виплекало цей „комплекс". Почуття меншовартости часто переслідувало мене.

Пригадайте Вашу зустріч з Андреєм Шептицьким (чи це була єдина розмова з ним?) на початку Другої світової війни. Яке враження справила на Вас його особа?

Про Митрополита мені багато розповідав мій парох, який служив у селі Пукові, що на Франківщині. Він добре знав і захоплювався Шептицьким, бо той висвячував його на священика. Моя ж реальна зустріч зі Слугою Божим Андреєм відбулася лише раз, у жовтні 1941 р. Єдина розмова, яка тривала 15 хвилин, а спогад залишився на все життя. Митрополит справив враження доброї, спокійної і виразно щирої людини. Я, тоді 20-літній хлопчина із села, був приголомшений щасливою нагодою спілкуватися з главою нашої Церкви. До того часу з такими видатними особами не мав справи, у житті єпископа не стрічав–так тоді було! Андрей Шептицький говорив зі мною, наче знав мене багато років, розумів мої потреби. Митрополит мав гарні блакитні очі й дивився поверх окулярів, які трималися на кінчику носа, ласкаво, наче бачив мене наскрізь. Гарне враження. Досі зберігаю його обличчя у своїй пам'яті.

Нещодавно на проповіді Ви казали, що батьки–найголовніші люди у житті людини. Знаю, що у Вас була велика родина. Що найбільше в дитинстві формувало Вас? Відомо, що крім батьків великий вплив на Вашу долю мала добродійка Марія Соловій. Розкажіть, будь ласка, про її роль у Вашому священичому покликанні?

Моя родина–батько-мати і нас п'ятеро: чотири сини і одна донька, моя сестра, яка померла десять днів тому. Я був найстарший. Наступний брат загинув 1944 року у битві під Бродами. Третій студіював в Мадриді, згодом оженився. Працював професором в Канаді, де і похований. А десять років тому в Україні помер наймолодший брат. Він був вчителем. Батько під час Першої світової війни служив в УСС. Під Лисонею біля Бережан його ранили. Потім був в УГА, в „чотирикутнику смерти". Згодом брав участь у польській війні, потрапив у полон, звідки напівживим вернувся додому. В дитинстві він навчав мене всього, що сам знав, а це кілька видів ремесел. Я особливо любив його столярство. Також йому завдячую добре виховання і пристрасть до книжок. Батько багато читав. Навіть для сусідських жінок, які цілу зиму пряли куделі, щовечора перечитував уголос книжки, позичені у сільській читальні. Маму згадую менше. Натомість паніматка Марія, що походила зі священичої родини Стрільбицьких, була святою жінкою. 1932 року вона прийняла мене до Марійської Дружини, яка мала свою бібліотечку. Тож щоразу після Вечірнього Богослуження я позичав там книжки. Також приходив часто до них, щоб вчитися разом з їхнім сином. Добродійка Марія любила зі мною розмовляти. А коли я зізнався їй, що хочу стати священиком, вона дуже зраділа. На той час я уже знав всю партію дяківства, бо співав у

церкві разом з дяком. В домі мого пароха я бував щотижня, таким чином ніби виховувався (як Шевченко) при священичій родині. Потім це мало великий вплив на те, що я дивними і далекими дорогами, через мою військову участь в дивізії „Галичина", через полон в Італії таки дістався на студії до Риму, де і здійснив своє покликання–священство.

Кажуть, що Ви дуже любите музику. Здається у цьому сенсі Вам дуже підходить Ваше прізвище. Тож у чому, на Вашу думку, сила музики і який Ваш улюблений інструмент?

Музика–вищий степінь мови, як казали греки. Також є таке гарне грецьке слово „безвихідь"–коли на одну справу існує два однаково добрих рішення. А не може бути без розв'язання. В математиці такого нема, хіба би рівняння було погано складене. Те саме в музиці. Й байдуже де і на чому грати. Тож в кожній мелодії структурована особлива дисципліна. Це не політика, в якій часто панує хаос. Цим музика й чудова! Там є такі дисонанси, що коли взяти акорд, то вухо протестує, здригається. Але у злуці з іншими тризвуками перетворюється на певну систему–після одного такого акорду може бути тільки інший, а тоді береться такий, що „кличе до Бога про помсту"–обов'язково муситься його розв'язати! Його немилозвучність творить мелодійну красу тим, що мусить завершитися–субдомінанта, домінанта і розв'язок в тоніці. Ця гармонія–то чудова наука, ліпша, ніж математика. І вона жива! Бо викликає такий дисонанс, що як його не вирішити, то розірве–можна дістати серцевий приступ. А розв'яжете–ах, дивися, аж легше дихається!

Я в житті дуже багато мав справи з музикою–диригував хорами, був у дивізійній оркестрі. І мав щастя, бо ще в початковій школі зустрів учителів, які любили музику. Вони побачили в мені ту іскру, зацікавилися й почали мене вчити. Трохи займався самоосвітою. А згодом (ще за німців) у Львові було створено музичний інститут. Його провадив Лесько і Колесса, я їм завдячую отримані знання. Але вчитися було не легко, треба було мати фортеп'яно, а де я мав його знайти в селі?

Моїм улюбленим інструментом була скрипка. Я навіть викладав з класу скрипки в учительській семінарії в Рогатині. Але я її кинув з рук, після того, як довідався про загибель брата під Бродами. Відтоді я скрипки до рук не брав...

Багато мені дала участь в оркестрі. Капельмайстром був українець, він був просвітянином. Тоді за Австрії в нас була сильна мода закладати по селах від „Просвіти" оркестри. І наші люди то дуже любили. Одна трудність існувала–інструменти багато коштували. Але навіть попри це люди не жаліли–продав шмат поля і купив, наприклад, клярнет. Майже в кожнім селі тоді була більша або менша оркестра. А при них люди розвивали свої музичні здібності. Сьогодні було б добре відновити ці традиції.

Розмовляла Маріянна Кузан

„Церква". Інтерв'ю • Опублікував Мирослав Паздерський

Довідка: *Іван Музичка народився 15 листопада 1921 року на Івано-Франківщині, навчався в Рогатинській гімназії й водночас у музичній школі, опісля вчителював. Після Другої світової війни опинився в Італії, наприкінці 1945 року став студентом Папської колеґії, вивчав філософію в Папському університеті „Урбаніяна". 1951 року став доктором богослов'я. Тоді ж його висвятили на священика Греко-Католицької Церкви і призначили на парафію в Англії, де о. Іван був парохом понад 20 років.*

Від 1975 року о. Іван Музичка живе в Римі. Тут допомагав Патріярхові Йосифові (Сліпому), пізніше був ректором Українського католицького університету в Римі, ректором Колеґії Святої Софії. Також багато років був парохом української парафії святих–Сергія і Вакха в Римі, опікувався українськими заробітчанами в Італії. Від 1991 року о. Іван Музичка щорік приїжджає в Україну на виклади в світських та духовних навчальних закладах, читає публічні лекції, друкує богословські, катехитичні, філософські статті в наукових часописах, редаґував часопис „Богословія".

Risu

ЗАВДЯКИ ПІДТРИМЦІ ВІДОМОГО МЕЦЕНАТА В КАНАДІ ЕВГЕНА КОСТРУБИ ВИЙШОВ КОМПАКТ-ДИСК СОЛОСПІВІВ ЛІЛІЇ КОСТРУБИ

Музика Анатоля Кос-Анатольсько-го (1900-1983) ще за життя композитора набула великої популярности, увійшла до репертуару багатьох виконавців. І сьогодні вона часто звучить, не втрачаючи своєї краси та привабливості. Камерно-вокальна лірика займає особливе місце у репертуарі солістки Львівської філармонії Лілії Коструби–невтомного пропаґандиста української музики.

Лілія Коструба (сопрано) народилася в місті Золочів, що на Львівщині. Закінчила з відзнакою Львівське державне музично-педагогічне училище та Львівську консерваторію ім. М. Лисенка у клясі сольного та камерного співу. Від 1990 р.–солістка Львівської філармонії. Вона учасниця низки фестивалів, виступів в Україні та за кордоном. Концертний репертуар співачки–широкий і різноманітний, включає оперні арії, твори кантатно-ораторіяльного жанру, романси, обробки народних пісень. Це музика европейських композиторів доби барокко, віденських клясиків, австро-німецьких романтиків, французьких, польських, російських композиторів. Усі твори виконує мовою оригіналу.

<u>*E Pluribus Kobryn**</u>

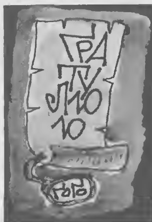
УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ ВІДЗНАЧИВ АТАНАСА КОБРИНА

Написала Carol Sakowitz, Assistant Editor (North Port Sun)

Кобринова громадська діяльність почалася уже в четвертій чи чи п'ятій клясі, коли став ініціятором крамнички в народній школі. У гімназії він став членом юнацтва ОУН.

Його батько й дядьки воювали за незалежність України підчас Визвольних змагань. І він був вояком Української дивізії Української Національної Армії та служив у збройних силах США.

–Мабуть, у моїй крові залишилося бажання робити добро для людей,–сказав Атанас.

Поздоровлення від ГоГа Ореста Слупчинського

Він був національним командиром Українських Американських Ветеранів США, засновником і першим командиром відділу ч. 40 в North Port, головою Боффалівської округи і двох відділів Українського Народного Союзу, директором школи українознавства в Нью-Йорку, Громадянином Року м. North Port, президентом Ківаніс, президентом друзів бібліотеки North Port, членом Комітету п'ятидесятиріччя м. Норт Порту, членом консультативних рад початкової і середньої шкіл. Тепер є головою Громадського Комітету Нагляду над Податками (North Port Citizns Tax Oversight Committee) і заступником голови Надзірної Ради Нортпортського Центру Здоров'я (Vice Chair of

SUN photo by Elaine Allen-Emrich, ealle@sun-herald.com

Board of Directors of Community Health Center of North Port, Inc.).

Президент Українського американського клюбу Дарія Томашовська ясно висловилася, чому Клюб відзначує Кобрина:

–Він 15 років пише колонку „Наші сусіди–українці" в North Port Sun; завдяки йому американці знають про Україну, українську історію, культуру, мову–все про Україну. Він повідомляє про діяльність 5000-ої української громади.

Пані Томашовська вміло провадила програмою, що почалася показом прозірок сімейних світлин Атанаса „Це твоє життя!" Віктором Лісничим, виступом жіночого квартету і, врешті, презентацією нагород: Distinguished Service Award–таблиця від Українського Американського Клюбу Південно Західньої Флориди, спонзора цього заходу, Recognition Award for Service–таблиця від Крайової Команди Українських Американських Ветеранів, Спеціяльний медальйон від Станиці № 40 УАВ, також багато письмових похвал і побажань.

Комісар міста Джім Блюхер подякував Кобрину за його службу й сказав: „Атанасе, ви справжній великий патріот!"

Кен Матуро, президент республіканського клюбу, відмітив Кобринову позицію секретаря і додав: „Коли Атанас говорить, він говорить до теми. Він не скаже слова на вітер".

Президент Ківаніс Марті Мерфі говорив про Кобрина як головного адміністративно-фінансового урядовця, який навів порядок у горезвісній державній школі для недорозвинених Willowbrook на Стейтен-Айленді, штат Нью-Йорк.

Зі сльозами в очах Ван Меґелен розповіла, як Кобрин вчив її англійської мови, а згодом знайшов їй зайняття в навчанні двох українських юнаків.

Христина Лазор-Стецик, голова відділу Союзу Українок Америки, підкреслила Кобринову відданість громадським справам, а ветеран Ігор Гронь, Командир Стаиці №40 УАВ і Заступник Крайового Командира УАВ, розповів про Кобринову діяльність в організації Українських Американських Ветеранів, та побажав йому доброго здоров'я.

У свою чергу Кобрин сказав: „Вислухавши вас, не маю що додати". Похитуючи головою, він признався, що був здивований, коли дізнався про цей захід, і навіть пробував це зупинити.

–Це для мене честь, – сказав Кобрин.– Хоч, насправді, на моєму місці повинна бути моя дружина Катруся.

Вони виховали четверо дітей і мають четверо внуків і двох правнучок. 12 липня відзначатимуть 60-річчя подружнього життя.

---

* *Перефразований відомий латинський вислів, який є на державній печатці США: E pluribus unum–з багатьох одне.*

Редакція

Ро-Ко

СТАРИЙ РІК МИНАЄ...

Старий рік минає... і минув, як торішній сніг, який був не такий, як колись. І як кажуть ті, що знають,–і не буде.

За старим роком залишилася тільки ностальгія, така сумовита, як мелодія цієї пісні-колядки. І забулася. Бо хто хоче, щоб йому нагадувати про його чи її роки?

У той день, коли зустрічаються Старий Рік з Новим, вже традиційно прийнято оглядатися назад й підсумовувати, що визначного сталося, що увійшло в історію людства. А особливо з політики. Тож спробуємо пригадати собі, що було замітного в українському політикумі в старому році. І з нагоди славного 20-річного ювілею незалежности–що діялося в попередніх „річчях".

Найперше, слід не забути, де українці живуть, побутують. Тобто в рідній неньці Україні й для багатьох–у рідніший неньці Діяспорі. Чи як кажуть в Україні мовознавці: Діаспорі. Для мене діаспора–це таке собі заблукане слово, що нічого не означає, а вскочило, як не бажаний гість в хату. А діяспора, тобто „дія-спора", навпаки, складається з двох вагомих, як свинець, слів: дія і спір. Це пішло від того, що діяспорці люблять дієво споритися.

Наукові дослідники недавно відкрили, що діяспора складається з хвиль. Як океан. Колись наші люди не знали, що існує діяспора, а ще менше знали про хвилі, тому називали одні одних „банякеми": були старі баняки й нові, та найновіші–„банячки".

Далі ці науковці відкрили, що хвиль було чотири. І кожна хвиля чимось характеризується. І щось мають всі хвилі спільного. Спільне це те, що всі вони люблять неньку Україну. Зрозуміло, бо ці хвилі приплили якби з-під хвартура рідної Неньки. І ще цікавіше: ця любов, як звичайно, є менша й більша. Найбільше люблять Україну діяспірці з четвертої хвилі. І не спорятся відносно цього питання. Бо щоб Україну неньку любити, вони мусять бути в діаспорі–не діяспорі. Тому нічого дивного, що майже всі вони дуже хочуть виїхати з України... Щоб любити неньку Україну!

В Україні прийшла теж нова хвиля–теж четверта. За четвертого президента Віктора Януковича. Якщо числити від окремих Президентів. Або–друга. Якщо числити від президентів Леонідів до президентів Вікторів. Не зважаючи на це, ця четверта хвиля реґіональна, олігархічна, антидемократична, антиукраїнська, антинародна. Ще би щось додати? О! І „антияйцева!"

А це почалося на мітинґу в Івано-Франківську перед попередніми президентськими виборами, як на Януковича хтось відважився кинути яйце. Звичайне куряче. І Януковичу привиділася ґраната, яка навела йому більшого страху, як дивізійникам катюші в боях під Бродами, і він зімлів, і прокинувся у шпиталі. Йому вже здавалося, що він у засвітах. І бідолаха, не знав, чи він у пеклі чи у Верховній Раді. Ставши президентом, наміряється видати антияйцевий указ, яким заборонятиме комунебудь колинебудь носити з собою яйця, навіть як вони призначені на сніданок. І радять йому радники видати додаток: заборонити когутам скакати на курки. Щоб не множилась небезпека.

Згадуючи курку, пригадується „Кієв чікен спіч" президента США Джорджа Буша. Історична, бо ще з-перед 20-річчя. Що він радив: „Не втікайте з Радянського Союзу, бо де вам буде краще?" Сьогодні, подивившися на „чікен" владу Януковича, то можна сказати, що Буш був ясновидцем.

І ця куряча історія продовжилася у Харкові, де президент Янукович віддав прем'єрові Путінові Чорноморську фльоту, а з нею Севастополь. На святковому обіді Янукович сидів біля Путіна. Самозрозуміло. І їв курку „аля Кієв". Без яйця. Путін, задивившися, як професор смачно заїдав, не втримався від політичного коментаря: „Ти їси курку так смачно, якби не запримітив, що ми так смачно тебе з'їли разом з твоєю фльотою. Без газу". То ніби жарт, який друкувався в російських газетах.

Треба сказати й признати, що президент Янукович далі популярний. На це вказує такий ніби факт, надрукований у відчизняній пресі:

„Судять офіцера, який під час масового заходу стріляв з пістолета у президента–і не влучив. Суддя запитує: Ось ви бойовий офіцер, маєте нагороди за влучну стрільбу, а тут не влучили. Мабуть, відчули розкаяння?–Як там влучити!–каже офіцер.–Спробуйте влучити, коли щойно я витягнув пістолета, всі почали хапати мене за руку й кричати: Дай мені! Дай мені!"

Ще одна подія, що поставила Україну на карту світу. Котрий раз? Це суд над Юлею Тимошенко. Всі протестували, включно з Америкою, Канадою. І Росією!!!

І поет Дмитро Павличко. Написав вірш, надрукований і передрукований по Україні. Ось строфа, де він згадує „не злим тихим словом" відому політичну пару:

Відома курва рік цілий кричала:

Замкніть же паню в білому! Замкніть!

А інші в Шустера крізь плач сказала:

„Я б задушила того генерала,

Що Юлю наказав заперти в кліть".

А президент свої невинні руки,

Чистесенькі, вмиває, мов Пилат.

Запитання: Якщо президента руки чистесенькі, то пощо їх вмивати?

Відповідь: Це запитання не гігієнічне, а політичне, висловлене, як годиться славному поетові, в висококлясній поезії.

Однак ще є надія. Віктор Ющенко проголосив, що він готовий балотуватися на наступних президентськеих виборах.

Але від якої партії?–спитаетеся. Бо ненька Україна в його партії Наша Україна, вже ані його, ані не наша.

–А чия?–спитаете.

–Хто це знає?

Не забувайте, що Ющенко створив собі нову партію–Партію проти всіх. І ця партія мала й напевно матиме підтримку націоналістів, які послуговуються солідною політичною логікою. Чисто українською. Наприклад, один націоналістичний лідер після виборів сказав: „Ми не могли голосувати за одного із двох поганих кандидатів. Будемо голосувати тоді, як буде двох добрих кандидатів".

І так буде. Бо в останніх виборах один кандидат на ім'я Василь Гуменюк, заплативши кавцію двох мільйонів гривеь, змінив своє прізвище на Противсіх. І в наступних виборах він навевно буде знову балотуватися. І буде двох добрих кандидатів!

Однак не все так просто в українській політиці. Тоді націоналісти будуть шкрябитися в голову: котрий кандадат ліпший: Віктор Ющенко чи Василь Противсіх?

ЗЛОВИЛИ СИНА УПІВЦЯ

Зловили сина упівця, посадили в тюрму. Пише йому мати: „Ой, сину, тебе забрали, то так скрутно стало, сама. стара, а скоро весна, нема кому зорати..."

Син відписує: „Мамо. ні в якому разі не копайте поля, там стільки автоматів сховано, кулеметів. „Лимонок", ще пораниteся!"

Мати знов пише: „Синку, після того як ти написав до нас приїхало стільки мініціянтів, все поле перекопали, нічого не знайшли. такі злі поїхали..."

„Мамо, чим міг, тим допоміг, картоплю вже самі якось садіть."

ТІЛЬКИ в УКРАЇНІ!

Тільки в Україні людина може платно вчитися, платно лікуватися, і безкоштовно працювати!

„МОЯ ТВЕРДА ВОЛЯ ВЗЯЛА ВЕРХ І ПЕРЕМОГЛА ТУ ПІДЛУ РАДЯНЩИНУ"

Так закінчує свої спогади Євген Куцик, який пройшов тюрми й концтабори впродовж 12 років. На жаль, тираж 200 примірників.

Народився 1927 року. Пройшов вишкіл юнаків у місцевості Мальта в Австрії, звідки усіх перевели до Української Дивізії, яка стаціонувала в Словаччині. Приділений до зв'язку в дивізійному штабі, де їх вишколювали хор. Максим Рачинський та чотовий підхорунжий Петро Поліщук. Згодом його групу вислано до Ньюрнберґу на підстаршинський вишкіл, згодом перенесено до Чехії. Там застав його кінець війни. Деякий час працював на фермі одного багатого чеха, але рішився повернутися до Львова.

Ставши студентом Львівського лісотехнічного інституту, його під час занять арештували 10 жовтня 1945 року. Після допитів і суду його відправили до таборів 20 квітня 1946 року. На Великодню Суботу. Пробув у таборах смерти від незадовільного харчування та важкої праці до амнестії 1955 року, однак мусив підписати „зобов'язання" і повернувся до Львова щойно 11 січня 1958 року. На третій день Різдва. Друкуємо закінчення його спогадів та передмову.

* * *

Завдяки знайомству його батька з С. В. Стефаником, головою облвиконкому, якому батько шив вбрання, вдалося Євгенові прописатися на постійний прожиток у Львові.

Після багатьох перипетій Євгена таки прийняли в політехнічний інститут як студента-вечірника.

Але все-таки мусив проходити перепідготовку у військоматі. Ось він описує:

– Приходжу у військомат зі всіми паперами і пояснюю їм своє становище та прошу відтермінувати перепідготовку на пізніший термін, але військовим матолкам годі щось доказати, є наказ і все.

– Іду до комісара і це все йому також пояснюю. Не допомагає. Я розлютився і говорю йому прямо у вічі: „Я був вашим ворогом та воював проти вас у німецькій армії, навіщо ви тепер, як ворога, берете в свою армію."

Тут він заворушився і питає: „В какіх частях ви там билі?"

Я відповів: „В связі".

Тоді він викликав командира перепідготовки і говорить: „Определіте єво в связь".

Я розвів руками, сплюнув та пішов геть, які могли бути більше розмови.

Так я маявся близько місяця. З роботи трохи на сесію в Університет, з Університету трохи на перепідготовку у військомат, після чого падав на ліжко трупом, не роздягаючись. Від біганини та нервів шкарпетки були мокрі, наче з води. В неділю, не встиг трохи відпочити, як вже знову понеділок і знову та важка карусель. Знайомі радили кинути Університет, бо не витримаю того навантаження та натягну ногами. Батьки також вже не були раді, що я вчуся, але я зціпив зуби, і при Божій допомозі, таки витримав та закінчив той найважчий факультет.

Моя тверда воля взяла верх і перемогла ту підлу радянщину.

Слава Україні!

ПЕРЕДМОВА

Мої спомини описують час від початку Другої світової війни до звільнення з концтаборів сталінсько-комуністичного режиму. Метою їх є донести до сучасного покоління методи та суть репресивної антилюдської комуністичної влади, через яку пройшли мільйони людей, народів колишнього СРСР.

Ті, яким не довелося витримати таких каторжних умов перебування в концтаборах при суворих умовах клімату, залишились по вік лежати в мерзлоті Сибіру, Магаданської області та інших краях комуністичної імперії.

Мабуть, через кілька десятків літ не залишилося і сліду від їхніх поховань, проте пам'ять про них не зникне з наших сердець, і повторюю собі: „Вічна їм пам'ять".

Своїми споминами я хочу внести ту маленьку лепту про їх страждання.

В основному, метою написання своїх споминів є бажання донести до сьогоднішнього покоління роз'яснення про те, що представляв собою комуністичний режим, в якій би він формі не подавався.

Україна як самостійна держава повинна бути вільною і незалежною від всіх „благодійників, як із Заходу, так і зі Сходу тим більше".

Читаймо історію і вивчаймо помилки своїх батьків для того, щоб їх не повторювати.

Слава Україні!

Євген Куцик,
Львів, 2004 рік.

ЦІННЕ ВИДАННЯ ПРО ДИВІЗІЮ „ГАЛИЧИНА"

РЕФЕРАТ НА ТЕМУ:
Історія Української Дивізії „Ґаличина" 1943-1945.

ДЕДИКАЦІЯ

Цей реферат–доказ того, що є в Україні люди, які вивчають, вникають в історію України, визнають українську дивізію „Ґаличина" як вимушену необхідність виживання в смертельних умовах більшовицької і німецької окупацій і як необхідний засіб збройної боротьби за Україну-Державу!

Ми–українці в Україні–несемо Вашу державно-національну ідею України і передамо дивізійний епізод із історії Соборної України наступним поколінням!

Вічна пам'ять і слава в Царстві Небесному українським дивізійникам! Многая літа живим в Україні і поза Україною!

З пошаною і вдячністю Мирослава, довоєнна народженка в м. Красноярську в родині репресованих і закатованих учителів.

Мирослава ЗАЙКО

ВСТУП

В сучасній Україні назбиралось досить теренової літератури про Українську Повстанську Армію. діють Братства УПА, особливо на Волині та в Західній Україні, яка на старих картах називалася Східною Ґаличиною із центром у Львові і сюди належали терени Львівщини, Станіславщини (Івано-Франківськ), Тернопільщини. Багато матеріялів про УПА надійшло із діяспорної літератури.

Ми, теренові українці. маємо бути вдячні еміґрантам, які в радянські часи трактувалися як буржуазні націоналісти, а в українські часи повернули нам нашу історію в документах, в мемуарних спогадах, у фотографіях, в історичних дослідженнях.

Ще більша подяка і шана належить спеціяльно дивізійній літературі, що надійшла до України в останнє 5-річчя минулого XX ст., хоча написана вона в 50-70 роках. Спогади, написані в 90-х роках, звучать як відгук перших дивізійних видань поза Україною, наприклад, Збірник спогадів у редакції Олега Лисяка „Броди", Мюнхен, 1951.

З причини, що про Дивізію „Ґаличина" мало знають в Західній Україні, тобто за сучасним висловом в Галичині (бо Західна Ґаличина–Лемківщина, Надсяння, Перемишчина–відійшли до державної території Польщі). а на Великій Україні (так називалася Україна в Ґаличині)

зовсім не знають про Дивізію „Галичина" і літератури не мають,–я зважилася укласти узагальнюючий реферат про неї, не будучи професійним істориком.

Прошу, шановний Читачу, не думайте, що я написала реферат з посадового обов'язку, або з примусу, або з чийогось зобов'язання зверху. Я укладала цей сюжет із захоплення професійним літературним стилем колишніх дивізійників, хоч вони у своїх „Передмовах" вибачаються, що не є професійними письменниками. Хай буде для них виправданням факт, що Леся Українка не мала жодної кляси академічної освіти, а дала „Лісову пісню" не тільки Україні, але й світові на всі майбутні часи.

Дивізійна література має світове значення не тільки завдяки літературному стилю і національній ідеї, але і тому, що в ній доказано документами і фактами про неприналежність Української Дивізії до нацистсько-фашистських ідей, до нацистської зброї СС, до якої вона формально була причислена німецьким командуванням і в чому її звинувачувала комуністична преса із своїм органом КПРС у Москві.

Доказано Нюрнберзьким судом в Европі 1946 р. і державною комісією Дешена в Канаді 1984 р., що вояки Дивізії „Галичина" не були військово-кримінальними злочинцями.

Своєю тактикою Українська Дивізія 1943-1945 рр. разом із УПА і Похідними групами була продовженням вікової національно-визвольної боротьби за Україну-Державу.

Мирослава ЗАЙКО

ПРО АВТОРКУ

Мирослава Антонівна Зайко представлена в „Тернопільській енциклопедії відродження" як літературно-музична лектриса музикознавиця-піяністка, музична журналістка за виконання понад 1000 разів авторських літературно-історичних програм по містах України та за численні культурологічні публікації в газетах України.

Авдиторії організовувала самостійно по містах Соборної України: університети, академії, ліцеї, коледжі, інститути, технікуми, училища, школи, музеї, бібліотеки, адмінустанови, військові частини, Національні ґвардії.

Сюжетний реферат про Українську Дивізію „Галичина" готувала з метою виголошування його перед авдиторіями, особливо військовими. Під впливом схвальних слухацьких висловлювань вирішила його надрукувати.

В. Г. Дяків

заст. директора з навчально-виховної роботи
Заліщицької державної гімназії ім. Братів Гнатюків

ПРО СИЛИ ЗЛА, ПРОТИ ЯКИХ НАЙПЕРШЕ УКРАЇНЦЯМ СУДИЛОСЯ ПОСТАВИТИ СПРОТИВ – про брошуру о. С. Ярмуся

У жовтні 2011 року у Вінніпезі вийшла брошура о. С. Ярмуся під заголовком “Exposition of Forces of Evil We Were Destined to Oppose”. В брошурі ідеться про українську Дивізію „Галичина” та подаються документальні дані про те, скільки европейських народів воювали по стороні Німеччини проти сил світового комунізму, відомого як політична система СССР.

Президент США Рональд Реґан назвав був ту систему „Імперією зла”. І саме такою вона найперше відбилася на долі й досвіді України та українського народу взагалі.

СССР–Імперія зла... Проти неї за час Першої світової війни першою воювала Українська Народна Республіка, а згодом, у час Другої світової війни–виключно для боротьби проти сил СССР–була сформована Дивізія „Галичина”. Автор брошури–ветеран Дивізії.

Коли 1943 року організація Дивізії була оголошена,–до неї зголосилося понад 80 000 добровольців, переважно членів різної інтеліґенції та студентів. Але німецькі власті погодилися озброїти тільки одну дивізію, що нараховувала біля 12 000 добровольців. Більше німці боялися озброїти. Тих 12 000 добровольців українофобна аґентура (дехто з-посеред жидів) проголосила „кровожадними мордерцями” (bloodthirsty murderers) і то тоді, коли проти СССР, по стороні німців, воювали більші сили европейських народів: Румунія поставила 27 дивізій, Угорщина–13, Італія–9. Фінляндія–17. Інші держави/народи формували проти СССР менші частини,–тоді навіть формувався Британський леґіон. Але найбільшою силою проти СССР була РОА (Русская Освободительная Армия) під командуванням генерала Андрея Власова, яка нараховувала понад 300 000 вояцтва.

Все ж для ворогів України–тільки 12 000 українців „кровожадні мордерці”. А вони воювали проти потвори апокаліптичних дескрипцій.

Чи були в збройних силах Німеччини жиди?

Згідно з документальними даними їх було понад 150 000. А між ними: 2 маршали, 8 генерал-лейтенантів, 5 генерал-майорів, 23 полковники. А 17 жидів були нагороджені найвищою нагородою „Рітер Кройц”. Всі вони воювали в збройних силах Гітлера.

Формат брошури о. С. Ярмуся–32 сторінки. І це, каже він, його лебедина пісня.

Володимир РОЖКО

(„Український голос”)

СКАНДАЛ В КИЄВІ: ВЕТЕРАНИ-АФГАНЦІ НА КОМАНДУ РОЗВЕРНУЛИСЬ ДО ЯНУКОВИЧА ЗАДОМ

Церемонія відбулася 15 лютого 2012 з нагоди чергової річниці виведення радянських військ з Афганістану. Ветерани-афганці ще з 8:00 ранку почали збиратися з квітами в бойовій формі з нагородами біля пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам, який розташований поруч з Києво-Печерською Лаврою.

Проте підійти до монумента їм не вдавалося–шлях перегородила металева огорожа і співробітники охорони Януковича. В результаті афганцям довелося близько півтори години стояти на морозі, чекаючи появи Глави держави, який затримувався.

Ветерани, тим часом, вишикувалися приблизно в 50 метрах від пам'ятника. Коли, нарешті, з'явився Янукович в оточенні челяді і журналістів, афганці за командою командирів повернулися до Президента задом.

„Кру-у-угом!"–пролунало в строю.

Заграв гимн України, але ніхто з ветеранів при цьому не зняв головні убори. Афганці так і простояли весь час, поки біля пам'ятника перебував Янукович.

„Президент перший повернувся до нас спиною, ми у відповідь повернулись задом",–сказав один з військовиків.

Ветерани змогли покласти квіти до пам'ятника тільки після від'їзду Януковича.

ПОРУЧНИКА УД ФЕДОРА БАРАНЕНКА НЕ СТРАЧЕНО

(Див. „ВК", ч. 4, 2010, ст. 82)

Інформація про Бараненка прийшла від Андрія Усача з України. Він був у контакті з онукою Бараненка. Вона дала йому інформацію від своєї матері, яка сказала, що він дійсно був засуджений до смертної кари, але почав писати листи про помилування. Виконання вироку відкладалося. А він весь цей час був у концтаборі Дахау, поки його не звільнили американці. Бараненко повернувся до СРСР, де він також був засуджений. Помер у листопаді 1991 року в селі Добромиль (Старосамбірський район Львівської области).

Подав Майкел Мельник, Англія

КРАЙОВА КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ

ВІЛОВ–ГРОВ. Пенсильванія. Крайова конвенція організації Українські Американські Ветерани (УАВ) відбулася 30 вересня 2011 року в околиці Філядельфії, де в 1948 році ветерани українського походження, які служили в американських збройних силах в часах Першої та Другої світових війн, вирішили об'єднатися. З того часу крайові конвенції відбуваються щороку в різних штатах. У 2004 році було прийнято рішення обирати провід на чолі з крайовим командиром на два роки, а конвенції і надалі продовжувати щорічно. Теперішня команда була обрана на 63-ій крайовій конвенції на Союзівці, а наступні вибори відбудуться у 2012 році під час 65-ої конвенції, запляннованої в околиці Бостону.

Делеґати, члени та гості УАВ, та Жіночої допомогової організації при УАВ зустрілися в „Гемптон Ін", де відбулася конвенція.

Господарями були дві станиці УАВ–історично 1-ша на чолі з Едвардом Зетиком, та 42-га станиця з Ліґайтону, очолена Олегом Балазюком.

Конвенцію відкрив крайовий командир, генерал Леонід Кондратюк, а капелян Маріян Бойсюк промовив молитву. Адьютант Матвій Козак провів переклик членів Екзекутиви та представників станиць. Президент Жіночої допомогової організації при УАВ Оксана Козак подала звіт зареєстрованих делеґатів, після якого стверджено кворум та правосильність конвенції.

Конвенція заслухала звіти головного скарбника Джері Кіндрачука та комітетів: майна–Стефана Костецького, суспільної служби–Мирослава Прийми, стипендій–Миколи Скірки, та Анни Кравчук від Комітету спорудження пам'ятника на честь ветеранів українського походження, які служили в американських збройних силах.

Усі фінансові звіти були прийняті після авдиву, який провели Джордж Мутлос та Джері Нестор.

Було заслухано звіти Крайового командира Л. Кондратюка, заступника командира Ігоря Гроня–про стан вільного членства, Бернарда Кравчука–про публікації „Трибуни УАВ" (співредактор–А. Кравчук).

У звіті про Реєстраційний проєкт УАВ А. Кравчук подякувала Християнові Шалаєві (101-ша станиця у Мишиґені) за успішну кампанію приєднання українських американських ветеранів. Вона попросила прислати архівні публікації та документи на адресу: UAV Registration Project, P.O. Box 172, Holmdel, NJ 07733-0172.

Учасники 64-ої Конвенції організації Українські Американські Ветерани.

Відповідальний за інтернет-сторінку УАВ Дж. Кіндрачук звернувся з проханням поновити інформацію для вебсайту. Опісля делеґати брали участь у засіданнях комітетів.

Л. Кондратюк представив нового командира УАВ штату Нью-Йорк Петра Польного та привів його до присяги в присутності учасників конвенції. Після цього відбулось закриття конвенції.

Святковий бенкет відбувся 1 жовтня в Українському освітньо-культурному центрі в Дженкінтавні з участю ветеранів та численних гостей. Програму відкрив командир 1-ої станиці Е. Зетик, який прочитав листа від полковника американської армії Григорія Перхача, який є комбатантом в Афганістані, де також служить його син Микола.

Заприсяжнення команди УАВ та Жіночої допомогової організації провів колишній командир Євген Саґаш.

Ведучий бенкету Л. Іваськів представив Митрополита Української Католицької Церкви Стефана Сороку та Архиєпископа Української Православної Церкви в США Антонія.

Після надання нагороди 101-ій станиці за приєднання найбільше нових членів Л. Кондратюк розповів про участь українців в американських збройних силах впродовж останніх 150 років. Він підкреслив, що 64-та конвенція присвячена воїнам, які були відзначені найвищою нагородою США–Медалею Чести. Це–Николас Міню, Джон Дудко та Николас Ореско–учасники Другої світової війни.

Головним доповідачем була Христина Кавере, брат якої, сержант Джон Кадаверо, загинув в Іраку 27 лютого 2007 року.

Присутні мали приємність слухати музичний дует „Карпати" і забавлялися до пізнього вечора.

Анна КРАВЧУК
(„Свобода")

ПАМ'ЯТНИК УКРАЇНСЬКИМ ВЕТЕРАНАМ

Заходом Відділу Українських Американських Ветеранів ч. 40 ім. вістуна Романа Г. Лазора у Норт-Порті збудовано і посвячено 13 листопада 2011 року пам'ятник, у м. Веніс, Флорида, США:

на честь ветеранів, які служили в збройних силах Сполучених Штатів Америки, та українських ветеранів, які боролися за свободу і незалежність України

Посвятили пам'ятник о. д-р Северин Ковалишин, парох Українського Католицького Собору Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт-Порті, й парох-емерит кол. дивізійник о. мітрат архипротопресвітер Володимир Волощук.

Почесна Чота Морської піхоти віддала салют трьома сальвами, а її сурмач відіграв „Ніч вже йде" по закінченні Панахиди перед відспіванням „Вічная пам'ять".

Атанас КОБРИН

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У ч. 4, 2011, на ст. 134, у посмертній згадці про Михайла Шанайду надруковано: „Похоронні відправи відслужив... *о. Ігор Корецький*" ... Має бути: „***о. Олег Корецький***"..

За помилку перепрошуємо.

Редакція

ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА

Ми звернулися до Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника в справі зберігання матеріялів:

Братство кол. вояків 1-ої УД УНА є в останній стадії свого існування. Досі діє Головна управа, Крайові управи в США, Канаді. Австралії, Аргентині, Німеччині, Україні. Станиці ще існують в Україні, США й Канаді. Ми плянуємо зберегти деякі документи, як от: протоколи загальних зборів і з'їздів, обіжники, фотографії, евентуально, важливіше листування, як теж копії документів, які відносяться до Дивізії.

Відповідь:

Високоповажаний п. Р. Колісник.

Прийміть щирі вітання зі Львова (від мене особисто та генерального директора нашої Бібліотеки п. Мирослава Романюка).

Очевидно, що наша Бібліотека зацікавлена у тому, щоб у її фондах були такі цінні (можна сказати б е з ц і н н і) ДИВІЗІЙНІ архівні матеріали.

Наш відділ рукописів прийняв на зберігання дивізійні матеріали і Ви напевно поінформовані про те, що всі вони зберігаються в добрих умовах, підготовлені попередні переліки отриманих матеріалів.

Хочу підкреслити, що дирекція Бібліотеки дуже цінує Ваше рішення передати дивізійні матеріали саме нам і вважає це рішення правильним. З Вашої доброї волі дивізійні матеріали (США, Канади, Австралії та ін. країн) будуть зосередженні в одній архівній установі і становитимуть цілісний надзвичайно цінний архівний комплекс документів. Можливо, що у Вас зберігається й архів редакції журналу „Вісті комбатанта" (листування, матеріали редакційного портфелю, фотографії та ін.) Ми з радістю приймемо всі дивізійні матеріали, що Ви нам запропонуєте. Зі свого боку гарантуємо їх зберігання, науково-технічне опрацювання згідно архівних норм та введення до наукового обігу. Гадаю, ці матеріали стануть потужною основою для написання цінних наукових праць, дисертаційних досліджень, підготовки альбомів фотографій та ін. для українських істориків.

Ще раз від імені дирекції Бібліотеки підтверджую готовність прийняти на зберігання ДИВІЗІЙНІ МАТЕРІАЛИ та з нетерпінням чекаю на Вашу відповідь.

З повагою

Мирослава Дядюк,

завідувач відділу рукописів
е-пошта: myroslava@lsl.lviv.ua

Матеріяли слід слати на адресу:
Львівська національна бібліотека України ім. В. Стефаника
вул. В. Стефаника, 2
79000-м. Львів

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИЧНИЙ АРХІВ
Документація Дивізії „Ґаличина"

10 жовтня 2011

У 2002 році пан Андрій Коморовський [тодішній голова ГУ Братства] надіслав до архіву документи, з яких сформовано одну справу, яка включає накази, обіжники, інструкції та інші документи коменданта табору полонених на 466 аркушах .

Сигнатура цієї справи така: Фонд Р-16, опис 1, справа 1.

З отриманих матеріалів протягом 2005-2006 років були сформовані такі фонди:

Р-19 „Братство колишніх вояків 1-ї Дивізії Української Національної Армії". Цей фонд описано у 211 одиницях зберігання, які включають приблизно 11300 аркушів.

Р-16 „Табір військовополонених вояків 1-ї Дивізії Української Національної Армії", мм. Беллярія-Рімні (Італія).

У цьому фонді сформовано 9 одиниць зберігання на 1654 аркушах.

Залишилось до описання ще 83 папки.

З повагою,

Пельц Діана Іванівна

директор ЦДІА України, м. Львів

Адреса: 79000, м. Львів, пл. Соборна, 3а ; Тел.: (032) 235-40-63; 235-56-57;Факс: (032) 235-45-08

E-mail: archives2000@gmail.com Веб-сайт: tsdial.archives.gov.ua

ВЕТЕРАНИ ДИВІЗІЇ „ГАЛИЧИНА" ОТРИМУЮТЬ ДОПЛАТУ

Ветерани Української Повстанської Армії (УПА) і дивізії „Галичина"в Івано-Франківську будуть отримувати цьогоріч щомісячну доплату до пенсії. Зокрема, приймаючи новий бюджет міста на 2012 рік, з ініціятиви фракції Всеукраїнського об'єднання (ВО) „Свобода" депутати збільшили щомісячну доплату воїнам УПА та дивізійникам, і вже в цьому році надбавка складає 500 грн.

„Незважаючи на те, що центральна влада досі втікає від правди, не визнавши воїнів УПА за героїв, ба більше, навіть скасовує присвоєння

звання Героя України Романові Шухевичу та Степану Бандері, ми на місцевому рівні намагаємося протистояти цьому свавіллю. Сивочолі ветерани УПА та дивізії „Галичина" заслуговують на те, щоб їх визнали, оцінили їхні заслуги на шляху здобуття незалежности,–зазначив Роман Онуфрієв, голова депутатської комісії з питань плянування фінансів, цін і бюджету місцевої „Свободи".

Він нагадав, що ВО „Свобода" неодноразово зверталася з вимогою визнати заслуги воїнів УПА, вимагало повернути звання „Герой України" С. Бандрі та Р. Шухевичу, але ані президент, ані уряд не чують голосу суспільства.

„Тому ми на місцевому рівні робимо те, що дозволяють нам повноваження",–наголосивв депутат.

У відповідь Олександр Голуб, депутат від Комуністичної партії України, вважає, що центральна влада має відреаґувати на ініціятиву про призначення доплати в Івано-Франківську та Львові ветеранам УПА. На його думку, „реакцією центральної влади має стати скорочення дотацій для Івано-Франківської й Львівської областей, рівне сумі цих неонацистських ініціятив".

Оксана ГОРНЯТКО

ВУЛИЦЯ ІМЕНІ ЗАСНОВНИКА ДИВІЗІЇ „ГАЛИЧИНА"

Івано-Франківська міська рада ухвалила рішення перейменувати вулицю Індустріяльну на вулицю імені Володимира Кубійовича. Виступаючи на сесії міськради, Михайло Верес, заступник міського голови Івана-Франківська, нагадав: Володимир Кубійович–відомий учений, етнограф, географ, історик, суспільно-політичний діяч. Крім того, він є автором багатьох наукових праць, зокрема „Географії українських і прилеглих земель", також певний час очолював редакцію десятитомної „Енциклопедії українознавства".

Роман Марцинків, секретар міськради і представник Всеукраїнського об'єднання „Свобода", також нагадав, що Володимир Кубійович стояв біля витоків формування 14-ї ґренадерської дивізії Ваффен-СС „Галичина" (Першої української) і заявив, що з ініціятивою про назву вулиці його ім'ям виступила громадська організація ветеранів дивізії. „Враховуючи те, що сьогодні й так іде наступ на українськість, ми маємо таким чином підтримувати українські цінності",–наголосив політик.

Дзвінка САГАЙДАК

ПРЕСОВИЙ ФОНД

В днях від 1 листопада 2011 року до 31 січня 2012 року надійшли такі вплати на розбудову журналу:

по дол. 5.00: Б. Шарко–Німеччина, І. Козак–Мішіґен **разом 10.00**

по дол. 10.00: М. Кіщук–Англія, Р. Дубиняк–Англія, С. Василько–Англія, В. Павлусь–Онтаріо **разом 50.00**

по дол. 15.00: Р. Хоміцький–Судбури, М. Драґан–Оквіл, І. Цар–Мішіґен, Н. Бурбеля–Ню Джерзі, М. Височанський–Квебек, Р. Бойко–Квебек, І. Савка–Нова Шкоція, Г. Савка–Україна, М. Савка–Україна, В. Левицький–Торонто, В. Рекуляк–Ст. Кетиринс, Б. Чамбул–Скарборо, М. Когут–Торонто, Я. Сиваник–Саскатун **разом 210.00**

по дол. 20.00: Е. Бочан–Торонто, В. Гаврилюк–Конектикут, Р. Н. Сурма–Англія, А. Фурґала–Англія, М. Атаманюк–Англія, В. Томків–Англія **разом 120.00**

по дол. 25.00: Ю. Аронів–Бері, пані О. Бойко–Едмонтон, Р. Свистун–Фльорида, В. Цетенко–Фльорида, Л. Рокицький–Конектикут **разом 125.00**

по 35.00 дол: І. Давидович–Монтреаль, А. Дранейко–Саскачеван **разом 70.00**

по дол. 50.00: І. Цар–Станиця Детройт, В. Мота–Монтреаль, В. Дуб–Торонто , В. Маців–Монтреаль **разом 200.00**

по дол. 65.00: П. Городник–Гамільтон, А. Угляр–Фльорида **разом 130.00**

по дол. 100.00: С. Дух–Саскачеван, Р. Мірецький–Торонто, пані Євгенія Піцюра-Швець–Торонто **разом 300.00**

пані Р. Опалевич **30.00**

О. Білик–Франція **32.34**

П. Мандич–Ню Гампшір **40.00**

Ю. Гнатюк–Вінніпеґ **1000.00**

Як нев'янучий вінок...

Замість квітів на свіжу могилу св. п. Стефана Стрільчука на пресфонд „ВК" складають: В. Дутко–**35 дол.**, М. Скробач–**25 дол.**, Ю. Чорній, І. Максимчук і Я. Лехнюк **по 20 дол.**

разом 120.00

В першу річницю смерти бл. п. о. Петра Стецюка та Юрія Ференцевича, замість квітів на могили, жертвує на пресфонд „ВК" О. Білоголовський **25.00**

Як нев'янучий вінок у пам'ять Івана Ґайди, кол. хорунжого гарматного полку, пересилає на пресфонд „ВК" з Ліону (Франція) Омелян Корчак **100.00**

В пам'ять покійноого побратима хор. Стефана Стрільчука, замість квітів на могилу, жертвує на „ВК" В. Мотика з Фльориди **50.00**

Дорогі Побратими!

Висилаю 95.00 американських долярів зі збірки на „ВК, яку наша Станиця провела підчас похорону св. п. **Григорія Похожая**, члена Станиці Дивізійників у Філядельфії, 22 грудня 2011 року.

Замість квітів на Його могилу:

Петро і Марія Кондрат	25.00
Зенон і Лідія Завадович	20.00
Ярослав і Стефа Колодій	20.00
Ірена Похожай	20.00
Василь Сорока	10.00
Разом	**95.00**

З вояцьким привітом,
Петро Кондрат, скарбник

Дорогі Побратими!

Висилаю 290.00 американських долярів зі збірки на „Вісті Комбатанта", яку наша Станиця провела 19 листопада 2011 року підчас похорону св. п. **Іваини Мазурок**, вдови по св. п. Стефана Мазурок, члена Станиці Дивізійників у Філядельфії.

Замість квітів на Її могилу:

Мирося і John Hill	100.00
Галина і Анатолій Рей	100.00
Зенон і Лідія Завадович	40.00
Петро і Марія Кондрат	25.00
Олександер і Іванна Білик	25.00
Разом	**290.00**

З вояцьким привітом
Петро Кондрат, скарбник

Шановні Побратими!

В залученні пересилаємо збіркову листу і чек на суму $400.00 на преовий фонд журналу „Вісті Комбатанта" в пам'ять члена нашої Станиці побратима **Любомира Білика**.

Замість квітів на Його могилу:

Володимир Пилитенко	50.00
Іван Олексин	50.00
Василь Білан	40.00
Василь Корнило	25.00
Ірина Руснак	25.00

Михайло Терлецький	25.00
Ігор Гошовський	25.00
Христя Гошовська	25.00
Андрій Харамгура	20.00
Володимир Денисенко	20.00
Мирослав Федик	20.00
Василь Бездух	20.00
Стефа Вовкович	20.00
Роман Куціль	20.00
Микола Морголич	10.00
Ольга Червінська	5.00
Разом	**400.00**

З дружнім привітом,
Василь Білан, голова Станиці

Щиро дякуємо всім жертводавцям,
котрі не забувають про піддержку журналу.
І. Кушніренко–адміністратор

Учасники 31-го Крайового Делеґатського З'їзду Братства кол. вояків 1-ої УД УНА Канади (22 жовтня 2011 року, див. „Вісті комбатанта", ч. 4, 2011)

Сидять, зліва: Маркіян Когут, Дарія Когутяк, Андрій Коморовський, мґр. Михайло Ромах, Мирон Головатий, Ігор Мірецький. Стоять, зліва: Яким Фесолович Федорчук, Василь Чупринда, Володимир Дуб, Степан Климців, Микола Грона, Евген Бочан, Григорій Романський, Роман Колісник, Микола Засідко, Ярослав Ґунька, НН, Іван Крупка, Іван Бурда, Степан Горлач, Василь Славич, Роман Тицький, Зенон Кобилянський. (Не всі учасники стали до світлини).
Світлив: Евген Коструба

Відійшли у вічність...

СТЕПАН СТРІЛЬЧУК

3.VI. 1924 – 31.XII. 2011

Ділимося сумною вісткою, що по короткій, одначе грізній недузі, відійшов у вічність Степан Стрільчук.

Похоронні відправи відбулися при багаточисельній участі родини, приятелів та представників установ нашої громади, засмучених великою втратою доброї та всіми шанованої людини.

Зкрема, обширним споминoм поминали Покійного його побратими-ветерани, члени Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА.

* * *

З велеликим жалем приходиться нам прощати від Братства кол. вояків Дивізії „Галичина" члена нашої Станиці бл. п. Побратима Степана Стрільчука. Родина покійного втратила улюбленого та взірцево доброго мужа, батька і дідуся, українська громада–вірного сина українського народу, відданого патріота та активного члена багатьох місцевих організацій комбатантського, політичного, економічного і релігійного характеру.

Наша ветеранська організація Братства кол. вояків 1-ої УД УНА переживає із сумом втрату побратима. Покійний зложив багато свого труду у розбудову нашої Станиці, був не раз її головою, секретарем і фінансовим референтом; активно втримував контакт з видавництвом журналу „Вісті комбатанта" та фінансово допомагав музеєві в Бродах для збереження дивізійних експонатів.

Степан народився 3 червня 1924 року в селі Рожнів, Івано-Франківської области. Його батьки– Микола і Ольга з дому Саковська. Ще юнаком в Косові Степан проявляв велику активність у різних ділянках спорту. Спортова завзятість залишилась з ним майже до останніх місяців життя.

Степан вступив до Дивізії в серпні 1943 року. Майже цілий рік перебував на різних вишколах. Початковий рекрутський вишкіл був у Гайделягрі. Підстаршинську школу відбував в Радольфцель над озером Бодензе. Старшинську, дуже престижну, школу закінчив недалеко Праги в Чехії. Перебування в старшинській школі закінчилося якраз по трагічних боях Дивізії під Бродами.

Нововишколені офіцери зайнялися переорганізовуванням решток Дивізії та вишколом новоприбулих рекрутів–молодих втікачів з України перед інвазією червоних військ. Вишколи відбувалися на Словаччині. Наше військо обороняло Словаччину перед нападами совєтських партизанів з півночі і сходу. Однією з визначних подій того часу було Водосвячення в місті Свати Мартін. Наші вояки вирізали з льоду великого хреста, поставивши його в центрі міста. Підчас посвячення хреста відбулася почесна дефіляда війська під керівництвом хор. Степана Стрільчука. Місцеве словацьке населення було захоплене нашим святкуванням.

Із Словаччини новодоповнену Дивізію перетранспортовано на фронт до південної Австрії біля міста Фельдбах. Степан як сотенний командир у 31-му полку перебував там у боях до кінця війни–до початку травня 1945 року.

Переважна частина Дивізії попала в англійський полон. Вояків тримали за дротами біля міста Ріміні до квітня 1947 року. Перебуваючи в полоні, Степан, маючи вроджений дар до різьби, займався різьбленням касеток, рамок та інших майстерно виконаних прикрас. Такі різьблені вироби, даровані озброєній охороні табору, нераз причинилися до полегшення режиму й кількости харчів для завжди голодних таборовиків. Перед перевезенням полонених вояків Дивізії до Англії Степан покидає табір, втікаючи до Риму. Там він оздобив різьбою великі двері до каплички греко-католицької семінарії. З Риму переїжджає до табору втікачів у місті Неаполь. Там же познайомився та згодом одружився з Ольгою, з якою прожив все своє життя. Новобране подружжя еміґрує з Італії до Арґентини в грудні 1947 року.

Перебуваючи 12 років в Арґентині, Степан працює в дерев'яній індустрії. Там народжується їхній син Олесь і доня Оля. Живучи в Буенос-Айрес, Степан активний у житті української громади, будучи членом патріотичних організацій.

В грудні 1959 р. родина еміґрує до США та поселяється в Чікаґо, по кількох роках переїжджає до м. Палатайну.

Навколо домовини Покійного Степана зложено в його пам'ять багато гарних вінків. Поміж ними є найгарніший, нев'янучий і невидимий вінок, покладений самим Покійним Степаном у наші серця і в нашу пам'ять про добру, чесну жертвенну людину, яким був Блаженної Пам'яті Степан Стрільчук.

Вічна Йому пам'ять!

Юліян ЧОРНІЙ,
секретар Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА

ІВАН ҐАЙДА

9.VI. 1924 – 5.XII. 2011

Іван Ґайда народився в заможній і свідомій родині в селі Дубно, на західному березі ріки Сян, недалеко Лежайська. Закінчив українську гімназію весною 1943 року в Ярославі. Зголосився добровольцем до дивізії „Галичина". Пройшов всі вишколи і врешті старшинську школу артилерії в Бенешово.

Став одним з молодих офіцерів гарматного полку в ранзі хорунжого (лейтенанта). Пережив історію Дивізії на Словаччині, Словенії та Австрії–під Фельдбахом. Попав в англійський полон, в Белярії був інтернований і засланий до інтернаціонального табору, згодом повернув до табоду Дивізії в Ріміні. Тут вчився англійської мови, був відповідальним на брамі табору і опісля командував групою полонених робітників на перехідній базі в ресторані для вояцтва англійської армії.

При кінці квітня 1947 року покинув табір у Ріміні й виїхав з малою групою кандидатів на студії до Франції. Прибув до Ліону, де студентами заопікувалась місцева українська громада, точніше члени Товариства „Відродження". Тут став студентом у Вищій Школі Торгівлі і Економіки. Заразом був активним у житті громади. Співав у ліонському хорі. Був співорганізатором національних свят і імпрез. Маючи товариську вдачу і дар до мови та обдарований пристійним виглядом, він репрезентував уміло українців перед французами.

Закінчивши студії, Іван Ґайда одружився з бувшою студенткою його школи Женевєв, донькою офіцера жандармерії–генерала бриґади. Влаштувався на працю в одній великій текстильній фірмі, де пізніше став директором експорту. Тимчасом його дружина знайшла працю в головній мерії міста Ліон. І за якийсь час добилась престижної посади Головного директора будов міста.

Іван Ґайда був улюбленим членом місцевої громади. Основною рисою його характеру була великодушність. Він любив людей, любив помогти, дати пожертву на національні й релігійні потреби. Був співфундатором різних українських інституцій і починів. Тішився великою пошаною і симпатією не лише в Ліоні. Тому стало дуже сумно, коли ми довідалися, що Іван став жертвою тяжкого інсульту. Раптом він не зміг ходити, втратив мову, не міг ні писати, ні читати. Це сталося 14 років тому.

Ці довгі роки мусив провести в медикалізованому пансіонаті, бо дома це було не можливе. Важко уявити собі, що це значить жити так довго в такому стані. Найгірше було те, що Іван не міг говорити. А він же був балакун, любив і вмів колись говорити... Його дружина пережила теж тяжкі роки, вона ж приходила щодня і дбала, щоби мав все якнайкраще. Хоча сама була не здорова і фізично ослабла.

Але для нашої громади Іван Ґайда (ми його називали: Ґайда Іван–Великий пан), залишиться у спомині як вічно молодий, пристійний, усміхнений, балакучий товариш. Це була справді непересічна особа, інтеліґент з товариською, оптимістичною вдачею. Завжди вірний національній ідеї і справжній побратим-дивізійник.

Вічна Йому пам'ять!

Омелян КОРЧАК

ГРИГОРІЙ ПОХОДЖАЙ

31.III. 1927 – 16.XII. 2011

По довгій і важкій недузі, відійшов у вічність член нашої Станиці бл. п. Григорій Походжай. Він з гордістю розповідав, що походить з Походжаїв, старої козацької родини. Народився в селі Вербів, тепер Бережанського району, Тернопільської области, де закінчив народну школу, опісля став учнем рільничої школи в Нараєві.

В 1944 році зголосився до Дивізії „Галичина", але з огляду на молодий вік, був приділений до юнаків протиповітряної оборони. По капітуляції Німеччини, попав до американського полону, а по звільненні жив п'ять років у таборі біженців в Авсбургу, в Баварії.

В 1950 році прибув до Америки, а в 1952 році став членом Станиці Братства кол. вояків 1-ої УД УНА у Філядельфії. Був членом управи Станиці як прапороносець. Працював самостійним контрактором, виконуючи всілякі цементові роботи. Одружений з Анною, прожив з нею сорок років, вона відійшла у вічність в 1992 році. Був жертовним парафіянином катедри Непорочного Зачаття ПДМарії.

В четвер, 22 грудня 2011 року, парох катедри о. Іван Демків відправив Службу Божу і панахиду. Покійний був похований на цвинтарі св. Марії у Фокс-Чейс. Члени Станиці взяли участь у похоронній відправі з прапором. Від Станиці прощав покійного З. Завадович.

Вічна Йому пам'ять!

Зенон ЗАВАДОВИЧ

ЯРОСЛАВ БУКАЧЕВСЬКИЙ

7.X.1916 – 14.X.2011

Побратим Ярослав Букачевський народився 7 жовтня 1916 р. в Скалі Подільській над Збручем.

В 1943 році зголосився добровольцем до Української Дивізії „Галичина", яка згодом стала Першою Українською Дивізією Української Національної Армії. Відбув військові вишколи й осягнув старшинський ступінь хорунжого. Брав участь у бойових діях Дивізії. Після Другої світової війни був в англійському полоні в Ріміні. Італія. звідки втік до Західньої Німеччини.

У Мюнхені, Німеччина, продовжив студії на політехніці, де здобув ступінь інженера. В США працював професійно. Мав ліценцію професійного інженера (Professional Engineer – P.C.).

Помер 14 жовтня 2011 році у Сан Луї Обіспо, Каліфорнія. Залишив у глибокому смутку дружину Ярославу та двох синів Марка і Романа з родинами.

Вічна Йому пам'ять!

Д-р Володимир МОТИКА

ЗМІСТ (Закінчення)

ПІДКАРПАТСЬКЕ РУСИНСТВО

Об'єднаний конґрес підкарпатських русинів 52
Сергій ФУДАК: Хто такі русини? 52
Угорщина вимагає створення на Закарпатті власного району 54

ЗАХИСНИКИ ЧУЖИХ ВІТЧИЗН

Марина ТКАЧУК: Льотчик-винищувач... і вождь ірокезів 55

ДО ІСТОРІЇ 1-ої УД УНА

Онуфрій БІЛОГОЛОВСЬКИЙ: Табори полонених у Шотляндії 57

ДО ІСТОРІЇ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Микола СОРОКА: Конференція про українців у Канаді під час Другої світової війни 59

СПОМИНИ

Ярослав ЗАКАЛЯК: Англійський полон–старшинські табори 1-ої УД УНА 62
Василь ШПАРИК: Два роки у Нойгаммері 65

УКРАЇНА у XX СТОЛІТТІ

Валентин МОРОЗ: „Карпатська симфонія" 69

НАШІ ПОБРАТИМИ

Маріянна Кузан: о. д-р Іван Музичка 79
Компакт-диск солоспівів Лілії Коструби 83
Український Клюб відзначив Атанаса Кобрина 84

ГУМОР І САТИРА

Ро-Ко: Старий рік минає... 86

ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЇ

Роман КОЛІСНИК: Спомини Євгена Куцика 89
Мирослава ЗАЙКО: Реферат–Історія дивізії „Галичина" 91
Володимир РОЖКО: Про брошуру о. С. Ярмуся 93

ВЕТЕРАНИ В УКРАЇНІ

Ветерани-афганці зневажили президента Януковича 94
Поручника УД Федора Бараненка не страчено 94

УКРАЇНСЬКІ АМЕРИКАНСЬКІ ВЕТЕРАНИ

Анна КРАВЧУК: Крайова конвенція Українських Американських Ветеранів 95
Атанас КОБРИН: Пам'ятник українським ветеранам 97

БРАТСТВО кол. ВОЯКІВ 1-ої УД УНА

Львівська Національна бібліотека 98
Центральний державний історичний архів (Львів) 99
Оксана ГОРНЯТКО: Ветерани дивізії „Галичина" отримують доплату . 99
Вулиця Кубійовича в Івано-Франківську 100
Фото учасників 31-го Крайового Делеґатського З'їзду 103

ПРЕСФОНД 101

Відійшли у вічність: Ярослав БУКАЧЕВСЬКИЙ (107), Іван ҐАЙДА (105), Григорій ПОХОДЖАЙ (107), Степан СТРІЛЬЧУК (104)